

# EVANGÉLIKUS Élet



**Krisztusra tekintő  
segítő szeretet**

**Imádság és hiszti**

**Visszhangok  
a múltból,  
kínzó kérdések  
a mából**



*Magvetés  
kicsi szívekbe*

Csömörön a gyülekezet  
és az óvoda is igyekszik  
példát mutatni

Konfirmáció – a kamasz, a szülő és a lelkész szemével



*Könyvbemutató  
beszélgetések  
az egyházkerületi  
missziói napokon!*

*Északi egyházkerületi nap*

**Időpont:** 2023. május 13., szombat, 12 óra

**Helyszín:** 2141 Csömör, Palotai út 2. • Sportcsarnok

*Déli egyházkerületi családi és missziói nap*

**Időpont:** 2023. május 20., szombat, 13.15 óra

**Helyszín:** 6230 Soltvadkert, Tavasz u. 1.

• Evangélikus gyülekezeti ház

*Nyugati egyházkerületi  
artikuláris nap*

**Időpont:** 2023. május 21., vasárnap, 14 óra

**Helyszín:** 9500 Celldömölk,

Ostffy Mihály tér 4.

• Evangélikus gyülekezeti terem

✉ 1085 Budapest,  
Üllői út 24.

☎ +36 1 317-5478

☎ +36 20 824-5518

@ kiado@lutheran.hu

**LUTHERKIADO.HU**

*Könyvbemutató  
beszélgetések  
az egyházkerületi  
missziói napokon!*



## DÁVIDKÉNT GÓLIÁTJAINKKAL

Külön öröm volt úgy készíteni ezt a lapszámot, hogy tudtuk, egyházkerületi missziói napjainkon akár több száz vagy több ezer ember kezébe is eljuthat magazinunk.

Mostani címlapunkon a csömöri Rózsakert Evangélikus Óvoda gyermekei virágot ültetnek. A Pest vármegyei településen készült riportunkból az is kiderül, hogyan vesz részt az evangélikus gyülekezet a város életében, a tisztaság fenntartásában, ráadásul az idei 1%-os kampány részeként megszervezett szemétszedési akcióban is.

Ezt a témát is érinti az *Égtájéoló* rovatban Buday Barnabás. Az esperes a hulladékok kapcsán a felhasználhatóságról, az élet körforgásáról éppúgy ír, mint a gondolatot továbbfűzve arról: „...hogyan tekintünk az emberi kapcsolatainkra és vágyainkra? Hogyan lehetne elhasználdott emberi közösségeinket újra hasznossá, azaz működévé tenni?”

És hogy mennyire nem könnyű ezekkel vagy más kihívásokkal megküzdenünk, arról Gáncs Tamás szól az *Élő víz* rovatban. Mint írja: „A Góliátok velünk vannak. A mi Góliátjaink. A megküzdéseink, a mi reménytelenségeink. Sőt a mi esélytelenségeink. [...] olyan Istenünk van, aki a bizalmunk, a hitünk segítségével kivezethet minket az esélytelenségből, és esélyessé tehet. [...] aki a reménytelenségek közepette reményt adhat, és győztessé tehet.”

Május 14-e Rogate vasárnapja, éppen ezért hívom fel a figyelmet Füller Tímea *Imádság és hiszti* című írására is, amelyben a szerző a töle megszokott őszinteséggel ír az imádságaink és Isten tökéletes akaratának kapcsolatáról. Az Úr elé vinni gondolatainkat, kérdéseinket, kéréseinket sokszor nehéz, de végtelenül felszabadító. Most talán a legtöbbszörünk a missziói napok gördülékenységéért és az áldásos közösségi élményért imádkozik egyházunkban.

■ KÉZDI BEÁTA



### Krisztusra tekintő segítő szeretet

Hogyan élnek a lovagok által képviselt eszmények a 21. században, hogyan szolgálnak napjainkban a johanniták? Ennek jártunk utána Tomcsányi Istvánnak, a Johannita Rend magyar tagozata kommandátorának és Porcsalmy László ispotályosnak, a Johannita Segítő Szolgálat elnökének segítségével.

19. oldal



### Magvetés kicsi szívekbe

Csömöron a Rózsakert Evangélikus Óvoda gyermekei kesztyűt, zsákot, illetve cseres virágot, ásót ragadtak a teremtett világ szépségeinek megóvásáért. Hogy miként ültettek az apró kezek napvirágot, és – a gyülekezetnek köszönhetően – milyen tiszta lett a Kálvária-domb, riportunkból kiderül.

22. oldal



### „Felségesnek szent hajléka”

A Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület százhat egyházközsége közül az egyik legrégebbi a lovászpatonai. A Bakony északi lábánál fekvő, ezerkét-száz lelkes falu Árpád-kori temploma a középkori Magyarország és az evangélikus egyház történelmének évszázadai-ba vezet vissza bennünket.

29. oldal

## TARTALOM

<b>Forrás</b> • Láthatóan evangélikus • Oratio oecumenica .....	4
<b>A vasárnap igéje</b> • Bácskai Károly .....	5
<b>Forrás</b> • Új nap – új kegyelem • Szabó Szilárd .....	6
<b>Krónika</b> • Hírek, tudósítások .....	7
<b>Égtájéoló</b> • Buday Barnabás esperes írása .....	14
<b>Teológusportré</b> • Papp Ildikó az elköteleződésről .....	16
<b>Élő víz</b> • Gáncs Tamás rovata .....	17
<b>Küldetés</b> • Legyen az igenetek igen • László Lajos Gergely .....	18
<b>Fókusz</b> • A Johannita Lovagrend aktív jelene Magyarországon .....	19
<b>Riport</b> • Csömöron a gyülekezet és az óvoda is igyekszik példát mutatni .....	22
<b>Fókusz</b> • Kutatás készült lelkészeink jóllétéről .....	26
<b>Jegyzet</b> • Imádság és hiszti • Füller Tímea írása .....	28
<b>Thesaurus</b> • A lovászpatonai evangélikus gyülekezet templomáról .....	29
<b>Nézőté</b> • Beleérező képességünket veszi célba a Hat hét című mozifilm .....	32
<b>Nézőté</b> • Visszhangok a múltból, kínzó kérdések a mából .....	33
<b>Ifjúság</b> • Ballag már a vén diák... ..	34
<b>Ajánló</b> • Krisztus imájáról .....	36
<b>Krónika</b> • Hírek, tudósítások .....	39
<b>Forrás</b> • Oratio oecumenica .....	41
<b>Az ünnep igéje – mennybemenetel</b> • Keczkó Pál .....	42
<b>Forrás</b> • Oratio oecumenica .....	44
<b>A vasárnap igéje</b> • Nagy Zoltán .....	45
<b>Forrás</b> • Új nap – új kegyelem • Szűcs Eszter .....	46

# LÁTHATÓAN EVANGÉLIKUS



**Halász Istvánné nyugalmazott sajtókészítő, egyházi, harangozó – Répcelak.** A győri levéltárban őrzött egyik dokumentumban a felmenőim nevei is olvashatók. Ennek alapján 1633-tól biztosan evangélikus a családom. Hálás vagyok az Úristennek, hogy elődeim nem tértek el Istenbe vetett hitüktől! Pedig nem lehetett könnyű nekik, hiszen itt felekezeti üldözés is volt. Nekünk már csak a kisebbik rosszat kellett megélnünk, bélistások, vagyis hitünk miatt rendszerellenesek voltunk. Unokáim a tizenötödik nemzedék, akik elmondhatják, hogy evangélikusok.

Régebben azt mondták, hogy úrvacsoravétel előtt el kell menni a haragosunkhoz, hogy tisztázni lehessen a nézeteltéréseket és megbocsátani egymásnak. Hála Istennek, nekem nincsenek ellenségeim, mindenkivel testvéri szeretetben próbálok élni. Az úrvacsoravétel olyan, mintha újakezdeném az életemet, új emberré válok általa. Elmarad minden nehézség mögöttem, ott hátrahagyom terheimet, megkönnyebbülök.

Naponként olvasom a Bibliát. „Megparancsoltam neked, hogy légy erős és bátor. Ne félj és ne rettegj, mert veled van Istened, az Úr mindenütt, amerre csak jársz” – ez az életemet meghatározó ige (Józs 1,9). Vallom, hogy engem a hitem segített át a legnagyobb mélységeken. És segít azóta is! Örülök, és hálás vagyok azért, hogy Isten megajándékozott nemcsak a hittel és derűvel, hanem a pozitív életszemlélettel is.

Az evangélikusok mai arcképcsarnoka az interneten a [Lathatoan.reblog.hu](http://Lathatoan.reblog.hu) és a [Facebook.com/lathatoan.evangelikus](https://www.facebook.com/lathatoan.evangelikus) címen érhető el.

**Elindult az evangélikus alapfokú művészeti iskolák együttműködése.** A Hunyadi János Evangélikus Óvoda, Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola meghívására első alkalommal találkoztak az evangélikus alapfokú művészeti iskolák képviselői. Április 28-án Sopronban zenével, táncsal, színjátékkal és képzőművészeti kiállítással ünnepelték együtt a magyar művészetoktatás napját. Az eseménynek a Soproni Egyetem Ligneum Látogatóközpontjának rendezvényterme és a Hunyadi-iskola aulája adott helyet.

A szervezők reményei szerint ezzel az eseménnyel a Magyarországon működő evangélikus alapfokú művészeti iskolák hosszú távú szakmai együttműködése indult el, amelynek során a szereplők megoszthatják egymással a jó gyakorlatokat, a tapasztalatokat, de akár feltérképezhetik a közös fellépések és kiállítások lehetőségeit is. A találkozóra a házigazda intézmény tanulóin kívül Dombóvárról, Győről, Szombathelyről és Bonyhádról érkeztek résztvevők.

Forrás: [Evangelikus.hu](http://Evangelikus.hu)



## ORATIO OECUMENICA

Urunk, Istenünk! Te magad biztatsz bennünket arra, hogy megszólítsunk téged. Nyisd meg szívünket-szánkat, hogy eléd vihessük mindazt, ami kitölti teendőinket és gondolatainkat. Add, hogy az imádkozásban kitartóak és éberek legyünk!

Istenünk! Hálát adunk életünkért és mindenért, amivel napról napra ellátsz bennünket. Kérünk, nyisd fel szemünket gondviselésed észrevételére, nyisd meg ajkunkat hálaadásra.

Istenünk! Segíts, hogy tudjunk imádkozni mindenkiért, akivel kapcsolatban állunk: családjunkért, barátainkért, munkatársainkért, azokért, akiket ellenségünknek tartunk, és azokért, akik ellenségünknek tartanak minket.

Istenünk! Add, hogy igéd hangozzék gyülekezetünkben és a Föld minden pontján, megragadja figyelmünket és elérje szívünket. Segíts ébernek lennünk, hogy ne csak megszólítsunk téged, hanem válaszodra is figyeljünk. Nyisd meg előttünk az ige ajtaját, formálj bennünket a veled folytatott párbeszéd által.

Istenünk! Kérünk, nyisd meg azok szívét, akik nem találnak elég okot vagy időt arra, hogy imádkozzanak. Vezesd el őket a veled való kapcsolat örömeire.

Istenünk! Ne hagyj senkit se magára! Add, hogy az imádságon keresztül a szenvedők békességet, a gyengék erőt, a gyászolók vigasztalást kaphassanak.

Istenünk! Könyörgünk a világegyetért. Kérünk, add meg a külső és a belső békesség ajándékát minden embertársunknak. Add, hogy az országok vezetői felelős döntéseket hozzanak, amelyek az emberek életét, a közösségek boldogságát és a teremtett világ védelmét szolgálják.

Urunk, Istenünk! Jézus Krisztus azt ígérte, hogy meghallgatod az ő nevében mondott kéréseket. Tekints ránk, szánd meg népedet, és add meg nekünk mindazt, ami akaratoddal egyezik, szent Fiad, a mi Urunk, Jézus Krisztus által. Ámen.

## HÚSVÉT ÜNNEPE UTÁN 5. VASÁRNAP (ROGATE) – KOL 4,2-4

## Nyílt titok

**Az imádság lámpása.** Aladdinak, a keleti mesehősnek a története gyermekeknek szólunk ugyan, de felnőttek is tanulhatnak belőlük. Einar Lyngar norvég szerző az áhítatkönyvében felidéz egyet közülük. Aladdin talált egy kopott lámpást. Kítűnt róla, hogy értékesebb, mint gondolta. Csak meg kellett dörzsölnie, és megjelent neki egy dzsinn, aki megkérdezte: „Mit parancsolsz, uram?” Akármilyen kívánsága lehetett Aladdinak, az tüstént teljesült.

A mese kapcsán Lyngar őszintén figyelmeztet: senki ne gondolja, hogy a keresztény imádság hatása olyan lesz, mint amikor a csodalámpát megdörzsölik. Isten nem terem azonnal mellettünk, hogy megkérdezze, mit parancsolunk. Nem mi vagyunk Isten urai, hanem Isten a mi Urunk. Ő tudja, hogyan teljesíti kéréseinket, ő határozza meg, mikor adja meg nekünk, amit kérünk.

Az Úrral, akihez szólunk, sohasem rendelkezhetünk úgy, mint egy szolgálóval. Ő ott és akkor hárítja el az evangélium útjába eső akadályokat, ahol és amikor ő akarja. Hasonlóképpen fogalmaz Melancthon az *Ágostai hitvallásban*: a Szentlélek hitet támaszt – ahol és amikor Istennek tetszik – azokban, akik hallják az evangéliumot (CA V. cikk). Isten jótetszése, figyelme nem önkényes, hanem az ige hallgatásával, a mi figyelmünkkel van összekötésben.

**Az ige ajtaja.** A meséből az is kiderül, hogy Aladdin nem céltalanul, hanem a segítség reményében dörzsölgette a megtalált lámpást. Mennyi ajtó nyílt ki és csapódott be már előttünk és utánunk! Meglehet, közben fel sem tűnt számunkra, hogy az igének is van ajtaja. A fogoly apostolt erre talán börtönének csukott kapuja emlékeztette. Szerette volna szabadon folytatni szolgálatát, ezért kérte a beszédes metaforával hittestvéreit: imádkozzanak érte kitaróan és éberén. Ne maradjon senki elől elzárva az evangélium! Ne csak a kapuk táruljanak ki, de a szívek is nyíljanak meg Isten igéje előtt.

Az apostol bízott abban, hogy megérkezik Isten válasza. Ismerhette Jézus szavát: „Kérjétek, és adatik nektek...” (Mt 7,7; Lk 11,9) Ugyanakkor türelemmel várt, de nem csak a fogság

”

lassan múló percei kényszerítették erre. Tudta, hogy Jézus nem azt ígérte: kérjétek, és abban a pillanatban meg is kapjátok. Időbe telik, amíg Isten felel nekünk, és alkalmasint nem úgy, ahogyan azt mi szeretnénk. Csaklódást okoz, talán kiábrándító is, amikor zárva marad

az ige ajtaja, és nem szakad föl előttünk az imameghallgatás titka. Tehetetlenül, fogolyként vergődik ilyenkor az ember, és nem jön segítség. A ránk csukódó zárkában mintha még az addig kitaróan dörzsölt csodalámpától is megfosztanának minket.

**Krisztus titka.** Bizonyos, hogy az apostol sem értette keresztény életének minden apró részletét. Fogságáért Krisztus titkát tette felelőssé, társaival együtt mégis szólni akart arról. Börtönének homályában nyitva tartotta a szemét. Követni akarta, hol fenyegeti veszély az evangélium ügyét, és hol kínálkoznak új lehetőségek. Ha késett is az isteni visszajelzés, az apostol felelősségtudata nem csökkent.

Az evangélium képviselője nem mesehősöket kíván.

Isten igéjének hirdetésére nem a földi kötöttségek fölé emelkedő túlvilági lények, hanem az ő kegyelmének kiszolgáltatók, hétköznapi emberek vállalkoznak. Megtehetjük ezt azért, mert Krisztus titka az első húsvét óta nyílt titok. Néhány nap múlva, mennybemenetel ünnepén, miközben talán mi is feszülten nézünk majd az égre, ugyanúgy, mint az apostolok, ennek a titoknak a kapuja a legszélesebbre tárul előttünk. Nem lehetetlen, hogy tőlünk is megkérdezzük: Miért álltok itt az ég felé nézve? Ez a Jézus úgy jön el, ahogyan láttátok őt felmenni a mennybe. Erőt kaptok, amikor eljön hozzátok a Szentlélek, és tanúi lesztek a föld végső határáig.

■ BÁCSKAI KÁROLY

**Imádkozzunk!** *Istenünk, nem tudjuk pontosan, milyen vagy, és magunkat sem ismerjük igazán. Érezzük azonban, hogy valami közzünk van egymáshoz. Nélküled nem teljes az életünk, és te is keresel minket, hogy kapcsolatba kerülj velünk. Hallgass meg, és válaszolj nekünk, hogy közelebb jussunk hozzád, és mélyebben átjárjon bennünket mennyei világosságod. Ámen.*



REMBRANDT HARMENSZOON VAN RIJN: PÁLA BÖRTÖNEN (1627)



# Új nap – új kegyelem

**Vasárnap (május 14.)** *Jézus mondja: Az én juhaim hallgatnak a hangomra, és én ismerem őket, ők pedig követnek engem. [...] senki sem ragadhatja ki őket az én kezemből.* Jn 10,27.28b (Dán 6,23a; Lk 11,[1-4]5-13; 1Tim 2,1-6a; Zsolt 111) Van-e biztos hitem abban, hogy üdvösségre jutok? Lehet-e ebben egyáltalán biztosra menni? Nem, mert az üdvösségem nem az én kezemben van. De mégis, mert az üdvösségem Jézus kezében van. Az életét is odaadta értem. Hiszem, tudom. Ha hallgatom a hangjára, és követem őt, senki ki nem ragadhat engem a kezéből!

**Hétfő (május 15.)** *Sokan eljönnek napkeletről és napnyugatról, és asztalhoz telepednek Ábráhámmal, Izsákkal és Jákóbbal a mennyek országában...* Mt 8,11 (Zsolt 107,3.8; Mk 1,32-39; Fil 1,1-11) Jézust Kapernaumban felkereste egy római százados, kérve, hogy gyógyítsa meg a szolgáját. A nagy hatalmú katonának teljes bizalommal és hittel volt Jézus isteni hatalma iránt. Ezért állítja hitének nagyságát a választott nép elé példaképként Jézus. A mennyek országába sokan sokfelől érkeznek majd. Nem biztos, hogy azok ülnek majd ott a mennyei asztalnál, akik azt gondolják, származásuk vagy felmenőiknek a hite bebiztosítja ezt a számukra. Nem származás, nem mások hite számít. Hanem hogy én magam hiszek-e Jézusban, Isten megszülött Fiában.

**Kedd (május 16.)** *Vannak, akik sötétségben ültek, a halál árnyékában, nyomorultan vasra verve [...]. De az Úrhoz kiáltottak nyomorúságukban, és ő megszabadította őket szorult helyzetükből. Adjanak most hálát az Úrnak szeretetéért, az emberekkel tett csodáiért...* Zsolt 107,10.13.15 (Mt 5,10; Lk 18,1-8; Fil 1,12-18a) Minden mélységből, minden nehézségből, minden bajból és minden bűnből Istennél van a szabadulás. Emlékezzünk meg életünk mélységeiről, és lássuk meg, hogyan segített meg az Úr! Nem hagy elveszni ezután sem. Megáld és megőriz. Hála érte!

**Szerda (május 17.)** *Mert Isten nem haragra rendelt minket, hanem hogy elnyerjük az üdvösséget a mi Urunk Jézus Krisztus által, aki meghalt értünk...* 1Thessz 5,9-10 (Zsolt 6,2; Jn 14,7-14; Fil 1,18b-26) Isten a maga képmására teremtett bennünket, szeretni képes lényé formált minket. Istenképességünkéből fakad az is, hogy mi is képesek vagyunk haragra. Isten a bűneink miatt haragszik. Értünk, és nem ellenünk. A harag önmagában nem baj és nem bűn. Mert mi is haragudhatunk nemcsak „valakire”, hanem „valakiért” is. Istenre és az ő akaratára figyelve jó irányba terelhetjük a minket elragadó érzéseket.

**Csütörtök (május 18.)** *Sokféle szándék van az ember szívében, de csak az Úr terve valósulnak meg.* Péld 19,21 (ApCsel 1,6-8; Lk 24,[44-49]50-53; ApCsel 1,3-11; Zsolt 110) A ma embere és a múlt emlékezete: sok jót cselekedett az Úr övéiért a bibliai időkben és a történelem folyamán. Ugyanakkor nagyon sok rossz dolog is történt és történik jelenleg is. Keressük erre a magyarázatot, de nehéz dolgunk van. Talán nem megmagyaráznunk kellene a rosszat. És nem mentegesnünk kell Istent, hogyan engedheti megtörténni a rosszat. Hanem meglátni, hogy az ember sokféle, nem mindig jó szándékából fakad a rossz. Amikor pedig nem látjuk az okot, és értelmetlennek érezzük a rosszat és a szenvedést, azt keressük, hogyan enyhíthetünk rajta! Az Úr pedig a rosszat is jóra változtathatja. És ebben az ő eszközei lehetünk.

**Péntek (május 19.)** *És megtudja ez az egész egybegyűlt sokaság, hogy nem karddal és lándzsával szabadít meg az Úr.* 1Sám 17,47a (Lk 10,5; Jn 18,33-38; Fil 1,27-2,4) Szabadítóként várta a választott nép a Messiást, aki majd igazságot szolgáltat népének, és újra naggyá teszi. Elgondolásaikban és várakozásaikban a kard és a lándzsa is szerepet játszott. A Jézus személyében érkező Messiás, Isten testté lett Igéje nem élt sem karddal, sem lándzsával. De élt Isten hatalmával, legyőzte a bűn és a halál hatalmát feltámadásával. Minden, az Úrban bízó, keresztény nép is szabadítást vár a maga és mások számára, az utána következők számára is az Úrtól: szabadítást a nehézségekből, bűnökből, bajokból. Háborúból és háború okozta gondokból. Az Úr békességére vágyunk, várunk, ezért imádkozunk. Az Úr megszabadít!

**Szombat (május 20.)** *De sok elsőbből lesz utolsó, és utolsóból első.* Mt 19, 30 (Ézs 65,1a; Ef 1,15-23; Fil 2,5-11) Egész életünkben esélyeket latolgatunk: az óvodai sorversenyektől kezdve az iskolán át a munkahelyi megmérettetésekig. Versengés támad ember és ember közt a legkülönbözőbb helyzetekben. Előfordul, hogy két nagymama igyekszik előnyt szerezni: melyiküké az elsőbbség az unoka szívében. Még a tanítványok között is volt hasonló eset: Jakab és János kért magának Jézusnál első helyet a mennyek országában. Jézus azt válaszolta nekik, nem tudják, mit kérnek. Azok között, akik benne hisznek, őt követik, a mennyek országának igazsága szerint más a sorrend. Aki magabiztosan elsőnek gondolja magát a világ gondolkodásmódja alapján, az az utolsó helyen találhatja magát. Aki pedig az Urat és felebarátait hittel és szívből szolgálva lenézett volt emberi kategóriák szerint, az naggyá lehet a mennyek országában.

■ SZABÓ SZILÁRD

# Együtt mozdulni az evangélium ritmusára

*Lelkészt iktattak a nemeskér–szakonyi társult egyházközségben*



**Gömbös Tamást** 2020 nyarán ordnálta Szemerei János püspök. Beosztott lelkészként a Nemeskér–Szakonyi Társult Evangélikus Egyházközségben kezdte meg szolgálatát; a parókusi alkalmassági vizsgálat 2022 őszén történt sikeres teljesítése után választotta meg lelkészének a gyülekezet.

A szöszékre lépve Gömbös Tamás a húsz évvel ezelőtti konfirmációs ígéje, Róm 1,16 alapján elmondta: abban látja küldetését, hogy az egyházközség együtt éljen és mozduljon az evangélium ritmusára. „Nem szégyellhetjük az evangéliumot! Abban Isten hatalma hat és mozdít bennünket. Sőt rajtunk keresztül más életeteket is mozgásba hoz, magához hív” – hangsúlyozta.

Az istentisztelethez kapcsolódó közgyűlésen Tóth Károly espereshelyettes és Szemerei János püspök fejezte ki jókívánságait a frissen beiktatott lelkésznek. A nemeskéri és a szakonyi közösség ajándékait Horváth Ilona és Hajas Dezső társfelügyelők adták át. A hittanos gyerekek pedig – Vers Andrásné Pacz Genovéva vezetésével – énekel köszöntötték Gömbös Tamást.

Az ünnepség a helyi művelődési házban tartott szeretetvendégséggel zárult.

■ AM

**Több mint nyolcvan év után újra lelkésziktatás helyszíne volt a nemeskéri artikuláris templom. Úrvacsorás istentiszteleten iktatta be április 22-én Gömbös Tamást a Nemeskér–Szakonyi Társult Evangélikus Egyházközség parókusi hivatalába Ihász Beatrix, a Soproni Egyházmegye esperese. Az ünnepi eseményen Szemerei János, a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspöke hirdette Isten ígését. Az úrvacsoraosztásban Rostáné Piri Magda vasi esperes segédkezett.**

Ezen a történelmi helyszínen az egyház csodáját és titkát éljük meg – kezdte Zsid 13,8 alapján tartott prédikációját Szemerei János. „Megtapasztaljuk, hogy az a Krisztus, akinek az ügye fontos volt az őseinknek, ma is kapaszkodó, reményünk

forrása, az örök életünk garanciája” – fogalmazott a püspök.

A beiktatás után a jelen lévő lelkészek kérték Isten áldását kollégájuk életére és szolgálatára, majd elénekelték a *Confirma* megerősítő sorait.



FOTÓK: ADÁMI MÁRIA

# Százéves az egyetemi szintű evangélikus lelkészképzés

*Konferenciát tartottak, díszdoktorokat avattak Sopronban*

**Dies academicus – Százéves az egyetemi szintű evangélikus lelkészképzés címmel tartottak tudományos konferenciát április 21-én Sopronban, a Berzsényi Dániel Evangélikus Gimnázium (Líceum) és Kollégium dístermében. Az Evangélikus Hittudományi Egyetem és az Evangélikus Országos Gyűjtemény által szervezett esemény ünnepélyes záróakkordjaként három új díszdoktorot avattak.**



„Emléket ápolni önmagában keveset ér, mert lehet valami múzeumi tárgy, és lehet olyan is, ami használatban van. A teológia évszázados hagyománya olyan szemléletet jelent itt a líceumban, ami még az államosítás utáni időszakban is jelen volt, és hiába változtatták meg az intézmény nevét, mégis mindenki líceumnak hívta. Ez nagyon fontos, mert utal a felsőoktatási jellegre, utal arra, hogy a tanítóképzés és a teológia egyszerre volt jelen itt – mondta el köszöntőjében a Berzsényi Dániel Evangélikus Gimnázium (Líceum) és Kollégium igazgatója. – Az, hogy a líceumban tízévestől huszoneves korig tanultak diákok, olyan identitást és tradíciót jelentett, ami a mai napig jelen van az intézményben.”

Tölly Balázs arra is felhívta a figyelmet, hogy száz évvel ezelőtt nemcsak az egyház szerezte meg magának a lehetőséget, hogy az állam által elismert, hivatalos

egyetemi képzéssé váljon az evangélikus teológia, hanem Sopron is gazdagodott egy egyetemi karral: 1923-ban a pécsi székhelyű Magyar Királyi Erzsébet Tudományegyetem Evangélikus Hittudományi Karává vált a lelkészképző intézmény.

## RAGASZKODÁS AZ ÖRÖKSÉGHEZ

Két püspöktársa nevében is köszöntötte az egybegyűlteket Szemerei János. A Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület lelkészi vezetője a beszédének elején az Evangélikus Hittudományi Egyetem (EHE) címerében látható évszámról szólva emlékeztetett arra, hogy 1557 az itteni latin iskola alapításának az éve, azé az intézményé, amelyet a soproni líceum és az EHE egyaránt elődjeként tisztel.

„Nekünk, evangélikusoknak a hűséges Sopron nemcsak az 1921-es döntés, a magyar hazához való kötődés kifejezése miatt

kedves – fejtette ki a püspök –, hanem az evangéliumi örökséghez való kitartó ragaszkodás miatt is. A reformáció üzenete éppen itt, Sopronban érkezett meg Magyarországra, és nagyon hamar gyökeret is vert. Az evangélikusság Sopron életének azóta is elválaszthatatlan része.”

Szemerei János felhívta a figyelmet arra is, hogy az evangélikus lelkészképzésben egy évszázaddal ezelőtt bekövetkezett szintlépés azt a fontos óhaját fejezte ki, amely korábban már a latin iskola megalapítói előtt is ott lebegett: hogy a lehető legfelkészültebb személyek a lehető legjobb színvonalon szolgálják Jézus Krisztus szent ügyét.

## TÖBB HELYSZÍNEN

A tudományos konferencia első ülésén – Csepregi Zoltánnak, az EHE rektorának moderálása mellett – Pozsonynak a magyarországi evangélikus lelkészképzésben betöltött szerepéről tartott előadást Eva Kowalská, a Szlovák Tudományos Akadémia tudományos főmunkatársa és Radoslav Hanus, a Comenius Egyetem Evangélikus Teológia Fakultásának adjunktusa.

Karl-Reinhart Trauner tábori püspöknek, a Bécsi Egyetem Evangélikus Teológiai Fakultása docensének előadása abba engedett betekintést, hogy Bécsnek milyen jelentősége volt a magyarországi lelkészképzésben, az Eperjesi Egyetem rektora, Kónya Péter pedig Eperjes és a magyarországi evangélikus lelkészképzés kapcsolódási pontjaival ismertette meg a jelenlévőket.

A konferencia második ülését Lackner Pál, az Evangélikus Országos Gyűjtemény (EOGY) igazgatója moderálta. Kertész Bontond, az EOGY tudományos főmunkatársa Pest szerepét mutatta be a magyarországi evangélikus lelkészképzésben, Csermelyi József, az EOGY levéltárosa pedig a soproni teológiai fakultás levéltáráról tartott előadást.

## MŰVELŐDÉS, KÖZÖSSÉGTEREMTÉS, ISTENKERESÉS

Az ünnepi alkalom záróeseményeként az Evangélikus Hittudományi Egyetem három új díszdoktora vehette át oklevelét. Gadóné Kézdy Editet, a Deák Téri Evangélikus Gimnázium igazgatóját Kodácsy-Simon Eszter docens, a valláspedagógia tanszék vezetője méltatta.

Mint elhangzott, Gadóné Kézdy Edit a családjában szilárd alapokat kapott hitének megéléséhez, a Magyarországi Evangélikus Egyházhoz való kötődését pedig a Deák téri gyülekezet erősítette meg. Az Eötvös Loránd Tudományegyetem (ELTE) Természettudományi Karán diplomázott 1988-ban biológia-kémia szakos tanárként. Pályáját 1989-ben az akkor újrainduló Budapest-Fasori Evangélikus Gimnáziumban kezdte. 1997 óta dolgozik a Deák Téri Evangélikus Gimnáziumban, 2005-ben lett az intézmény vezetője. Az iskola évek óta rendszeresen vezeti az egyházi középiskoláknak a *Heti Világgazdaság* által felállított rangsorát, és az összes középiskolát figyelembe véve is minden évben az élbolyban végez.

Gadóné Kézdy Editnek – derült ki a laudációból – tanári és vezetői munkája során az a célja, hogy megvalósítsa az igényes művelődés, a közösségteremtés és az istenkeresés hármasságát, s ennek sikerét mind kollégáinak, mind diákjainak, mind a diákok szüleinek visszajelzései igazolják. A mai egyházi iskolai és keresztény nevelési dilemmák világában – emelte ki Kodácsy-Simon Eszter – példamutató érték az, amit hat évvel ezelőtt egy intézményvezetői látogatáson diákok fogalmaztak meg: „Az iskolában nincs kivételezés, nincs moralizálás, nincs egyháziaskodás, nincs beskatulyázás, hanem valódi szakmai és valódi egyházi értékek közös átélése van.”

## FÓKUSZBAN AZ OLVASÁS

Kamarás István laudációját Béres Tamás rektorhelyettes mondta el. Az EHE új díszdoktora 1941-ben született, 1966-ban végzett az ELTE magyar-könyvtár szakán, 1975-ben pedig az egyetem szociológia szakán. Első munkahelye a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára volt, majd az Országos Széchényi Könyvtár Könyvtár-tudományi és Módszertani Központjában dolgozott. Már itt elkezdte azokat az empirikus szociológiai és szociálpszichológiai kutatásait, amelyek keretében elsősorban az



FOTÓK: MAGYARI MÁRTON

Csepregi Zoltán rektor az Evangélikus Hittudományi Egyetem frissen kinevezett díszdoktoraival: Gadóné Kézdy Edittel, Kamarás Istvánnal és Kónya Péterrel

egyes társadalmi rétegek olvasási szokásait, olvasás- és könyvtárhasználati kultúráját és általában az irodalmi ízlést vizsgálta.

Az 1970-es években az általa vezetett, nemzetközi hírnevet szerzett olvasáskutatói műhelyekben egyre többen jelentek meg az akkori politikai hatalom képviselői közül, akik megpróbálták ellesni, hogy emberek mitől válhatnak közösséggé az olvasás élménye köré telepedve.

1990-től az Országos Közoktatási Intézetben dolgozott, elsősorban az ember-tan, az erkölcs- és a vallásismeret témakörök referense volt. Ebben az időszakban kezdődött el az a munkája, amely egészen 2010-es nyugalomba vonulásáig tartott. Ez a nyugalom azonban alkotó, tevékeny nyugalom, amelynek keretében Kamarás István az Evangélikus Hittudományi Egyetem óraadója. A vallásszociológia kérdéseit, az új vallási jelenségeket kutatja; az EHE vezetésének meghívására elsősorban a szociáletika szakirányon vállalt oktatói megbízást.

## HAGYOMÁNYOKRA ÉPÍTVE

Kónya Péter tudományos munkásságát, az evangélikus múlt feltárásában játszott szerepét Csepregi Zoltán rektor foglalta össze. Kónya Péter 1966-ban született Eperjesen evangélikus családban. Történelem-orosz szakos diplomáját 1990-ben szerezte a kassai Pavel Jozef Šafárik Egyetem eperjesi tagozatán, míg PhD-fokozatát 2000-ben Pozsonyban, a Comenius Egyetem Bölcsészettudományi Karán nyerte el.

Szakmai pályája 1990-től összefonódott az eperjesi bölcsészkarral; az 1997-

ben önállósodott Eperjesi Egyetemnek 2015 óta rektora. A modern egyetem vezetőjeként tudatosan épít a kétszázötven éven át itt működő eperjesi evangélikus kollégium hagyományaira is.

A Szlovákiai Ágostai Hitvallású Evangélikus Egyház Keleti Egyházkerületével közösen indította el 1997-ben az *Acta Collegii Evangelici Prešovienis* című tudományos könyvsorozatot, amely nemcsak az egykori evangélikus kollégium múltjának kívánt emléket állítani, hanem egész Felső-Magyarország gazdag reformációs örökségét volt hivatva ápolni és megismertetni az olvasókkal.

Kónya Péter magyarországi mentora elsősorban id. Fabiny Tibor, az Evangélikus Teológiai Akadémia egyháztörténész-professzora, az Evangélikus Országos Múzeum alapítója volt, így adhatott elő 1993-ban az akadémia nyári protestáns posztgraduális tanfolyamán; első könyve 1994-ben az Evangélikus Országos Múzeum kiadásában jelent meg. Azóta is folyamatosan együttműködik a budapesti evangélikus teológiával és az evangélikus gyűjteményekkel.

Az ünnepi esemény krónikájához tartozik, hogy az Evangélikus Hittudományi Egyetem küldöttsége a konferenciát megelőző napon meglátogatta a soproni temetőben nyugvó teológiai professzorok (Budaker Oszkár, Karner Károly, Kiss Jenő, Payr Sándor, Pröhle Károly, illetve Kis János püspök) sírját, és csokrot helyezett el rajtuk. Emellett koszorút helyeztek el a teológia egykori épületén is, amelyben ma a Deák Téri Általános Iskola működik.

■ – BALCZÓ –

# A békesség helye

## Tízéves a mandabokori imaház

Közel háromszázan gyűltek össze a Nyíregyházi Evangélikus Egyházközség ötödik körzetéhez tartozó Mandabokorban április 23-án az imaház felszentelésének tizedik évfordulója alkalmából tartott ünnepi istentiszteletre. Akiknek már nem jutott hely az épületen belül, azok az udvaron és a filagóriában kivetítőn követték az eseményeket.

„Déjà vu”, azaz „már láttam” érzés volt ez, hiszen az álmódosítás egy imaház megvalósításáról éppen így kezdődött: egy zsúfolásig megtelt művelődési házban, amely tíz évvel ezelőttig adott helyet az istentiszteleteknek és az egyéb lelki alkalmaknak.

Az ünnepi alkalom liturgiájában a presbiterek és a képviselőtestületi tagok is részt vettek, az ifjúság pedig énekszolgálat tette gazdagabbá az ünnepet. A jubileumhoz kapcsolódóan Fabiny Tamás, az Északi Egyházkerület püspöke felszentelte az újonnan elkészült oltárt és szószékét.

rok vére – fogalmazott Fabiny Tamás – az egyház magvetése.”

A *leiturgia* az Isten tiszteletének – az imádságnak, éneklésnek, zoltározásnak – a rendje. De nemcsak a szertartások alkalmával valósulhat meg, hanem akkor is, amikor például a presbiterek látogatják a gyülekezet tagjait, a betegeket, és együtt imádkoznak.

A *diakonia*, a szeretetszolgálat nemcsak a fizikailag beteg emberek, hanem a hitben meggyengültek erősítését és az irgalmasság gyakorlását is jelenti úgy, hogy az éhezőknek enni, a szomjazóknak inni adunk, a ruhátlant



A köszöntések sorát ifj. Veczán László körzeti felügyelő nyitotta. Mint mondta, megnyugvást ott találhatunk, ahol a békesség Istene, a megváltó Krisztus van a középpontban. Mint itt, a mandabokori imaházban. Bozorády Zoltánné, Jutka néni, a körzet korábbi lelkésze a közösen átélt programokra emlékezett vissza, és megköszönte az Úrnak az itt töltött éveket.

Vassné Harman Gyöngyi önkormányzati képviselő Nyíregyháza megyei jogú város polgármesterének köszöntését és jókívánságait hozta. Vinnai Győző országgyűlési képviselő, történész a nemzeti értéknek számító nyíregyházi bokortanyákról szólva kiemelte: az itt élők büszkéek, szorgalmasak, hittel élők, kitartók, ha elképzelnek valamit, azt tűzön-vízen át keresztülvizsik. Ezért épülhetett meg tíz éve ez az imaház is.

Fábr György jelenlegi és Benczúr László tiszteletbeli egyházkerületi felügyelő levélben küldte meg köszöntését. Végül Zsarnai Krisztián helyi lelkész, a Hajdú-Szabolcsi Egyházmegye esperese idézte fel egy rövidfilm segítségével az elmúlt tíz év történéseit. Mint fogalmazott, „nem telt el úgy egyetlen esztendő sem, hogy ne történt volna valami”.

A mandabokori gyülekezet 2010. február 27-én döntött az imaház építéséről. Az alapkövet 2012. szeptember 16-án tették le, az elkészült épületet 2013. április 29-én szentelték fel. 2014-ben harangot kapott az imaház, 2016-ban filagóriát alakítottak ki, és beépítették a ház tetőterét. Itt huszonegy fő részére tudnak szállást adni. Mostantól pedig a Balku Sándor által készített új oltárnak és szószéknek örülhet a gyülekezet.

■ VECZÁNNÉ REPKA JOLÁN  
egyházközségi felügyelő



FOTÓK: PANNUSKA MARGELL, PANNUSKA PETRA

Igehirdetésében a püspök – Jak 5,13–20 alapján – négy görög szó alapján beszélt az egységről és a közösségről.

A *koinonia*, vagyis közösség egyszerre jelenti az összetartozást és az egymás iránti felelősséget. A *martúria*, azaz tanúságtétel egyfelől arra utal, hogy a keresztyén embernek beszélnie kell Isten végtelen szeretetéről. A *martúria* másrészt a vértanúságot is jelenti. Számos országban ma is üldözik a keresztyéneket. „A mártí-

felöltöztetjük, az idegent befogadjuk, a beteget meglátogatjuk, a foglyot kiváltjuk, a halottat eltemetjük. De az irgalmasság megnyilvánulhat a tudatlanok tanításában, a kételkedőnek adott tanácsban, a szomorító vigasztalásban, az ellenünk vétőnek való megbocsátásban, a mindenkiért való imádkozásban is.

„E négy szó mind jellemző a mandai gyülekezetre” – hangsúlyozta igehirdetésének végén Fabiny Tamás.

# Növekedésben Istennel

## Gyülekezeti házat szenteltek Pestújhelyen

**Több évtizedes, reménnyel teli várakozás után Kondor Péter, a Déli Evangélikus Egyházkerület püspöke április 23-án felszentelte a Pestújhely-Újpalotai Evangélikus Egyházközség új gyülekezeti házát.**

A Sándy Gyula műegyetemi tanár által tervezett pestújhelyi evangélikus templom elbontott sekrestyéjének helyén a templomudvar egy részének beépítésével új közösségi tér született a főváros XV. kerületében, a Templom téren. Ahogy Szabó B. András, az egyházközség lelkesze megfogalmazta, a közösség hozzáette a részét ahhoz, amit őseik hoztak létre, remélve, hogy az utánuk jövők is otthonra találnak a falak között. A múlt és a jövő találkozásánál a lényeg nem változik: megmaradni Jézus Krisztus körül.

Az építkezés fizikai dimenzióját a lelki gyarapodás és a hálaadás követi: egy növekvő gyülekezet a temploma mellé kapott egy olyan többfunkciós épületet, amely teret nyit a további fejlődésnek. A Magyarországi Evangélikus Egyház, Magyarország kormánya, a Bajor Evangélikus Egyház és a gyülekezeti önerő segítségével létrejött közösségi-lelki-funkcionális tér változatos gyülekezeti alkalmak helyszínéül szolgál ezután a bibliaórától a filmklubig, a közös kávézástól a gyerektáborig.

A húsvét utáni második vasárnap tartott ünnepi istentiszteleten Kondor Péter hirdette Isten ígését; prédikációját *Jakab levele* 5. fejezetének 16–18. versére fűzte fel. A liturgiában Szabó B. András mel-

lett Cselovszky Ferenc, a Pesti Egyházkerület esperese működött közre.

„Nagy az ereje az igaz ember buzgó könyörgésének” – szól az apostol az ígében. Kondor Péter rámutatott: Jézus Krisztus már elvégzett megváltói munkája által



bátran, azzal a gyermeki bizalommal szólíthatjuk meg az Urat, ahogy a kisgyermek az édesapját vagy az édesanyját. A buzgó imádság pedig – hangsúlyozta a püspök – elmélyült, szívből fakadó, lélekkel teli könyörgés, amelyben benne van az egész ember.

A Déli Egyházkerület lelkeszi vezetője emlékeztetett, hogy a gyülekezetben is so-

kan imádkoztak az új épületért. Az évtizedek alatt az imádság erejével ez több lett mint személyes vágy: a gyülekezet ügye mellett az egyházkerület, az egyházkerület ügyévé is vált. A püspök azzal a gondolat- tal zárta igehirdetését, hogy az egymásért való könyörgéssel végzett szolgálat Isten ajándéka, éljünk hát vele, hiszen a másért való imádság által mi magunk gazdagszunk a legjobban.

Az istentiszteletet követő ünnepi közgyűlés az építkezés előzményeiről és menetéről szóló képes beszámolóval kezdődött. Szabó B. András lelkeszi köszönetet mondott mindazon gyülekezeteknek, amelyek számos alkalommal kísérelték a helyszükében lévő pestújhelyi-újpalotai testvéreiket, majd Madarasné Böjte Eteleka felügyelő asszonnyal együtt jelképes ajándékkal köszönte meg az építkezésben szerepet vállalóknak, valamint az Evangélikus Fejlesztési Iroda munkatársainak a munkáját.

Házszentelő imádsága után Kondor Péter a „nyisd meg az ajtót, hogy bevonuljon rajta Krisztus gyülekezete!” felszólítással átadta a gyülekezeti ház kulcsát a helyi lelkesznek, aki a gyülekezet kórusának szolgálata közben szélesre tárta az ajtót.

Az alkalom zárásaként Cselovszky Ferenc esperes és Cserdiné Németh Angéla XV. kerületi polgármester rövid köszöntő szavai után szeretetvendégség várta az épületet megtöltő egybegyűlteket.

■ URBÁN ANNA



FOTÓK: FÜRJES VIKTÓRIA / CSOKONAI NONPROFIT KFT.

## Harangszentelés Kemenesmihályfán

Új harangot kapott a Vas vármegyei Kemenesmihályfa evangélikus temploma. A felszentelésének alkalmából tartott április 22-i ünnepi istentiszteleten Szemerei János, a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspöke hirdetett igét, és kérte Isten áldását az új eszközre és a közösségre. A liturgiában részt vett Rostáné Piri Magda, a Vasi Egyházmegye esperese, valamint Voelkerné Kovács Márta helyi helyettes lelkész.

A harangok közvetítő szolgálatot töltenek be, imádságra, közösségbe hívnak, hogy az Istennel való kapcsolatot mi közvetlenül éljük meg – emelte ki Zsid 3,15 alapján tartott prédikációjában a püspök, majd azt kívánta, hogy ez az eszköz is segítse a gyülekezetet az Úrral való kapcsolat megélésében.

Az alkalomhoz kapcsolódó közgyűlésen Kiss Ida felügyelő elmondta: az előző, a templommal egyidős, 1980-ban újraöntött harang elrepedt, szükségessé vált a cseréje. Az új harang Gombos Miklós harangöntő műhelyében készült; teljes költsége 2,8 millió forint volt, ezt felerészben a



helyi önkormányzat állta, másik felét pedig a hívek adományai, illetve az egyházmegye biztosította. A felügyelő kitért arra is, hogy a Magyar falu program keretében elnyert tizenötmillió forintos támogatásból állagmegóvó munkálatokat végezhettek el a Magyar Evangélikus Ifjúsági Szövetség által korábban táborhelyként használt parókiaépületen.

A közgyűlésen ezután Ágh Péter, az Építési és Közlekedésügyi Minisztérium államtitkára, a térség országgyűlési képviselője, valamint Szemerei János püspök fejezte ki jókívánásait a gyülekezetnek, végül Voelkerné Kovács Márta mondott köszönetet minden segítségért.

# Tiszta víz áradjon

*Négyszeres hálaadás Lébényben*



Négy pályázatot nyert el a közelmúltban a Győr-Moson-Sopron vármegyei Lébény evangélikus egyházközsége; mindezek lehetővé tették templomának külső renoválását, a gyülekezeti ház külső és belső felújítását, valamint a temető infrastrukturális fejlesztését is. Az elvégzett munkáért április 23-án adtak hálat ünnepi istentisztelet keretében, melyen Szemerei János, a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspöke hirdette Isten igéjét.

A liturgiában Lázárné Tóth Szilvia helyi lelkész mellett Vladika Zsófia, a Győr-Mosoni Egyházmegye espereshelyettese működött közre. Énekel szolgált a gyülekezet Baglyok nevű zenekara.

Isten beszéde olyan, mint pusztaiban a forrásvíz: élővé tudja tenni az emberi lelkeket – hangsúlyozta Ez 47,1–12 alapján tartott prédikációjában Szemerei János. A püspök ezután arról beszélt, hogy ennek az üzenetnek a továbbadása ránk van bízva. „A hit nem magánügy, amit be kellene zárni a közösségi tereinkbe. A hit a legszemélyesebb közügy. A jó hírrel, amit Isten megismertetett velünk, tartozunk másoknak” – fogalmazott.

Az istentisztelethez kapcsolódó közgyűlésen Lázárné Tóth Szilvia és Benedek Zsolt felügyelő vetített képek segítségével ismertették a befejezett munkálatokat. Beszámolójukban elhangzott: a templom külső helyreállítására 13,2 millió forintot, a temető rendbetételére két alkalommal is 4,9 millió forintot, a közösségi terek fejlesztésére pedig 24,9 millió forintot kaptak a Magyar falu program keretében. Emellett az egyházmegye is támogatta a gyülekezeti ház felújítását.

Lázárné Tóth Szilvia köszönetet mondott mindazoknak, akik valamilyen módon hozzájárultak a pályázatok lebonyolításához az elmúlt két és fél évben.



Ezután jókívánásait adta át a közösségnek Vladika Zsófia espereshelyettes, Kiss Miklós nyugalmazott esperes, Kovács Gábor, Lébény város polgármestere, Nátz Zsolt, az egyházközség előző felügyelője, valamint Széles Sándor, Győr-Moson-Sopron vármegye főispánja.

Végül a jelenlévők átvonultak a templom udvarára, ahol Szemerei János püspök Isten áldását kérte a megújult épületekre és a bennük élő közösségre.

# „A csűr összegyűjt”

*Nyolcvanöt éve önálló a takácsi gyülekezet*

**Vadonatúj, faszerkezetes közösségi teret adtak át a Veszprém vármegyei Takácsiban. Az önállóvá válásának nyolcvanötödik évfordulóját ünneplő helyi evangélikus egyházközség istentisztelet keretében adott hálát április 23-án a gyülekezeti ház felújításáért és bővítéséért.**

Az eseményen Szemerei János, a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspöke hirdette Isten ígését, és kért áldást az épületre és a közösségre. A liturgiában Polgárdi Sándor, a Veszprémi Egyházmegye esperese és Polgárdi-Németh Katalin helyi lelkész szolgált.

Isten tágas térre vezetett bennünket – mondta Szemerei János Zsolt 118,5 alapján tartott prédikációjában. „Jézus a feltámadásával részt nyitott az örökkévalóságba, hogy nekünk is esélyünk legyen. Ennek a tágas térnek a reményével élhetünk” – fogalmazott a püspök.

Az elvégzett munkálatokról Polgárdi-Németh Katalin számolt be. Elmondta, hogy saját forrásuk mellett 16 millió forintos támogatást kaptak a gyülekezeti ház felújítására, 25 milliót pedig a közös-

ségi tér létrehozására a *Magyar falu program* jóvoltából. Ezután Boros Botond, az önállósult egyházközség első lelkészének, Boros Lajosnak a fia köszöntötte a jelenlévőket, Polgárdi Sándor és Bálintné Sári Judit egyházmegyei felügyelő pedig átadta



A SZERZŐ FELVÉTELEI

## Tanácskozott a nyugati egyházkerület közgyűlése

**Az elnökség és a kerületi tisztségviselők jelentéseinek meghallgatása mellett egyházközség státuszának változásával és támogatási kérelmekkel foglalkozott a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület közgyűlése április 28-án, a székesfehérvári evangélikus gyülekezeti házban tartott ülésén.**

Czető Kata székesfehérvári beosztott lelkész nyitóáhitatát követően elsőként Szemerei János püspök, majd Mészáros Tamás egyházkerületi felügyelő jelentése hangzott el. Szemerei János a háromszáz éve elhunyt Telekesi Török Istvánról, a dunántúli evangélikusság egyik patrónusáról szóló megemlékezéssel kezdte a beszámolóját. Elmondta, hogy abban az időszakban, amikor évtizedekig sem püspöke, sem hivatalos világi vezetője nem volt az egyházkerületnek, Telekesi Török bátorította, védelmezte, anyagilag is támogatta a lelkészeket és a gyülekezeteket. A koporsóját takaró halotti zászlót és a sírjából előkerült néhány apró tárgyat – restaurálás után – május 14-én mutatják be Vadosfán, egy ünnepség keretében. A püspök ezután a 2022-ben végzett

szolgálatáról és a lelkesi ellátottság helyzetéről szólt.

Mészáros Tamás a felújított épületekért és a jól sikerült programokért való hála mellett a csend és az imádság fontosságára hívta fel a figyelmet az előző év személyes tapasztalatai alapján. „Úgy gondolom, ebben a válságban nekünk, keresztényeknek, evangélikusoknak a legfontosabb feladatunk az imádság. Imádság a világért, a békéért, a szenvedőkért, a betegekért, a keresőkért, az Istentől távol élők megtéréséért” – fogalmazott.

Ezt követően Baranyay Csaba kerületi missziói lelkész, Schermann Gábor, a Gusztáv Adolf Segélyszolgálat kerületi felelőse, valamint dr. Horváth József kerületi ügyész számoltak be az elmúlt évben végzett munkájukról.

A közgyűlés napirendre vette a Vasi Egyházmegyében található nagysimonyi egyházközség státuszváltozásának ügyét is. Az anyagyülekezet a csöngő-ostffyasszonyfai társult egyházközség tagja lett, sitkei fiókját pedig a sárvári egyházközséghez sorolták át. Az egyházközségi és egyházmegyei közgyűléseken már elfogadott döntést a kerületi testület egyhangúlag jóváhagyta.

Ezután a beérkezett támogatási kérelmekről döntöttek az ülés résztvevői. A nádasdi egyházközségnek a parókiafelújítás céljára egymillió forintot, a kötcsei egyházközségnek a gyülekezeti ház karbantartására nyolcszázkilencvenezer forintot szavaztak meg.

Végül pedig Mészáros Tamás felhívta a jelenlévők figyelmét az idei év legfontosabb eseményére, az egyházkerület artikuláris napjára, amelyet május 21-én Celldömölkön tartanak, majd bezárta az ülést.

■ ADÁMI MÁRIA *híryanagjai*



KÉPUNK ILLUSZTRÁCIÓ - FOTO: FREPIK.COM



**Buday Barnabás** *esperes*  
Borsod-Hevesi Evangélikus  
Egyházmegye

# A hetvenszer hétszer távlata

A tavalyi gyülekezeti nyári táborunk egyik programjaként a miskolci szeméttelre is elmentünk. Bár alapvetően a fiataloknak szántuk az élményt, mégis mélyen belém ivódott az, amit láttunk és éreztünk. Sokkoló volt a hatalmas konténerekben, már tömörített állapotban naponta beérkező háztartási szemét látványa és természetesen a szaga. Talán – ha jól emlékszem – alig egy harmincötöde volt mindennek az újrafelhasználásra összegyűjtött anyag. Ugyanakkor itthon jóleső érzéssel nyugtáztam, hogy több a szelektív szemétünk, mint a nem szelektált, azaz kevesebb a vegyes hulladék. Nagyszerű! De vajon mindez mit számít például egy, a szomszéd országban kilótt harkocsi vagy egy sérült tankerhajó környezetterhelése mellett? Van értelme?

Az idén április 22–28. között megrendezett *Teszedd!* akció keretében a miskolci gyülekezetben szemetet szedtünk a saját temetőnkben. Nem a szemetekonténerekben felhalmozott, dróthálóra feszített fenyőgallyak és az azokon elhelyezett műanyag szalagok és virágok voltak a gyűjtés tárgyai. Pedig lehetek volna azok is! Itt sajnos gyakorlatilag megvalósíthatatlan a szelektált gyűjtés. A sok koszorú és egyéb kegyeleti kellék a vegyes lerakóba kerül – holott ha mindenki szétszedné a magáét... Mostantól lehet már majd másképpen! Végül harmincöt zsák szemetet szedtünk össze. Igaz, vegyesen, de legalább az évek alatt felhalmozódott terhektől megszabadult a terület.

Vidéken lakom, jó messze a fővárostól. Fővárosi gyermekként hosszú évek alatt jutottam el a felismerésig, hogy az egykori paraszti létforma mennyi bölcsességet hordozott. Mennyire együtt élt az ember a természettel! Lássuk hát az összehasonlítást: az akkori gazdaember a testi erejét arra használta, amire teremtve volt. Nem edzőteremben emelgetett súlyokat – a testi erejét valóban kihasználva alkotott, létrehozott valamit. Lekaszált egy területet, vagy felszántotta, vagy épp megtisztította a kövektől. És eközben nem volt szemét körülötte. Paradicsomi állapot! Disznóvágás után – a csontokon kívül – maradt-e valami, ami nem kellett?

Aztán itt a parasztember lenyűgözően hasznosan kitalált háza. A vastag és természetes anyagból épült falak télen őrizték a benti meleget, nyáron a hűvöset. A padlásra

levágott gabona került, amely szintén szigetelt. Az okosan kitalált, csak nyáron árnyékoló tető alatt a tornác alkalmas volt a szabadban való létre még eső idején is. Lehetett itt szárítani és aszalni is. Ezzel szemben ha felmegyek a miskolci Avasra, a hegyre, a lakótelepen egészen más koncepciót látok megvalósulni. Tizenegy emelet van egymásra pakolva. És igaz, a lakásokban szőnyeg és meleg víz is van. És aki valaha nélkülözött ebből bármit, az tudja, mennyire lehet mindennek örülni. De nyilvánvalóan természetellenes ekkora zsúfoltságban, egysíkú formák és gyakorlatilag színek nélkül élni! És ha egyszer majd összedől a parasztház, a beépített anyagok visszasimulnak a földbe. De mi lesz a lakótelepi házak beton-, vas- és hungarocell-törmelékével?

Valahol nagyon elrontottuk. De mikor? Mintha elfelejtettünk volna érdemben cselekedni és gondolkodni! Meglátni azt, hogy egy tárgy nem csak addig létezik, amíg betölti elsődleges funkcióját. Micsoda önzés, micsoda örületes arrogancia: csak a magunk célját szem előtt tartva másoknak, az utánunk jövőknek problémát okozni!

Tovább görgetve e gondolati fonalat: hogyan tekintünk az emberi kapcsolatainkra és vágyainkra? Hogyan lehetne elhasználódott emberi közösségeinket újra hasznossá, azaz működővé tenni? Tele vagyunk nagyszerű tapasztalatokkal, megoldott problémák megoldási módszereivel, generációk kipróbált tudása lehetne a miénk – de valahogy mégsem sikerül. Hogyan lehetne megújulni – kérdezi ezt a lassan ötvenéves fiatalember bennem –, valahogy úgy, hogy azzal ne okozunk megoldhatatlan problémát másoknak? Tényleg igaza van Simone Weilnek, és lehetséges arra vágyakozni, ami már a miénk? Vagy éppen az örökség hiánya a probléma? Utópia arról fantáziálni, hogy szervesen kapcsolódhat egymáshoz múlt és jövő?

Naponta megharcolom a döntéseimben, hogy a valóban maradandóban gyökerezek, így a többi kárnak és szemétnak ítélhessem. Naponta kell beleállnom Krisztus követésébe is, hogy végre ne magamat akarjam megvalósítani. Isten országa végtelen, ez a reménységem! Végtelen számú próbálkozásunk után sem veszítjük el a lehetőségeinket. Egyedül a hetvenszer hétszer távlata az, ami felszabadít: gondolkodásra és cselekvésre. ■

# Közösségélményből kiforrott elhatározás

*Meg kell tudni mutatni magunkat – Papp Ildikó az elköteleződésről*

**Sorozatunkban az Evangélikus Hittudományi Egyetem teológusi, lelkeszi hivatásra készülő hallgatóit szólaltatjuk meg indíttatásukról, a szolgálattal kapcsolatos elképzeléseikről, céljaikról. Papp Ildikó másodéves hallgatóval gyülekezeti háttéréről, elhatározásának formálódásáról és az ifjúság megszólításának lehetőségeiről is beszélgettünk.**

– A szombathelyi gyülekezetből jelentkezett a teológiára. Mennyire meghatározó önnek ez a vasi gyülekezeti háttér?

– Teljes mértékben! Szombathelyi gyülekezetünk kiterjedt intézményrendszerrel működött, amely Gregersen-Labossa György lelkész szolgálata idején épült ki. Az általános iskola ötödik osztályától a Reményik Sándor Evangélikus Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskolába jártam. Ott tanultam hittant, többek között Halasi András lelkésztől. Megtaláltam a helyemet az ifjúságban. Konfirmáció után elkezdtem az ifjúsági csoportba járni. Az a közösség és milió adta az indíttatást: talán nemcsak velem foglalkozhatnak mások, hanem én is foglalkozhatok másokkal. Közben csatlakoztam gyülekezetünk KIE [Magyarországi Keresztény Ifjúsági Egyesület] tagjaihoz, azon belül is a Ten Sing Savariae csoporthoz. Ebben a közösségben nemcsak énekelünk, táncoltunk, hanem sok helyszínen fel is léptünk, mindig egyházi tematika köré építve a műsorainkat. A gyülekezet szeretetéből, a közösségélményből, valamint az ifjúsági szolgálatok által formálódott meg bennem az az elhatározás, hogy az egyházban van a helyem, és itt is „kell” szolgálnom.

– **Hogyan formálták az eddigi évek a teológián?**

– Többen mondták, hogy készüljek fel, mert itt az otthonról hozott gyermekhitem le fog omlani. Valóban, nagyon sok mindenről kiderült, hogy nem úgy van, ahogy korábban gondoltam. Ez azonban nem negatívum lett számomra, hanem abban erősített meg, hogy az

evangélium tiszta üzenetét minél jobban megismerjem, és ezt a tudást másokkal is megosszam.

– **A teológiának mely területével foglalkozik a legszívesebben?**

– Bár még csak most fogom a gyakorlati teológiai tanegységeket mélyebben megismerni, mégis azt érzem, hogy ez lesz az a terület, amely a legközelebb áll hozzám. Számos önkéntes szolgálatot vállaltok fiatalok és idősek között. Nyáron a Szombathelyi Evangélikus Diakóniai Központban tartottam áhítatokat, különböző mentálhigiénés foglalkozásokat az idősebb testvéreknek. Akkor érzem magam igazán feltöltődve, ha átadhatok valami tudást, nem csak akkor, ha magam tanulhatok.

– **Egyetemünk hallgatói önkormányzatának [HÖK] kollégiumi ügyekért felelős alelnöke. Mit jelent önnek ez a tisztség?**

– Meghatározó élményem, hogy amikor elkezdtem a teológiát, akkor a HÖK tagjai mindent megtettek azért, hogy mi, akkori kezdők jól érezzük magunkat, közösséget formáljunk, és bekerüljünk a hallgatóság és az egyetem vérkeringésébe. Ez a szemlélet inspirált arra, hogy én is a HÖK tagja legyek. Jelenleg azon dolgozunk, hogy olyan közösség legyünk, amely összezár, és egymást segíti.

– **Mit gondol az egyház és a fiatalok kapcsolatáról, az ifjúság megszólításának a kihívásairól és lehetőségeiről?**

– Sajnos a fiatalok között még inkább él az a kép, hogy az egyház egy zárt és elszigetelt közösség, amelyik „kívül van a valódi életen”. Ennek érdemes ellent-



FOTÓ: MAGYARI MÁRTON

mondani. Jó átadni a saját korosztályomnak és a még fiatalabbaknak azt, hogy lehetünk úgy evangélikusok, hogy közben ugyanazt a hétköznapi életet éljük, mint bárki más. Mi ugyanúgy örülünk, barátkozunk, miközben Krisztus-követőkként élünk. Meggyőződésem, hogy ha ezt sugározni tudjuk magunkból, az jó fényt tud vetni az egyházra. Ezért meg kell ragadni minden olyan lehetőséget, amikor meg tudjuk magunkat mutatni másoknak. Ennek szervezett formája a pályaválasztási középiskolai roadshow lehetne. Ott nemcsak a képzéseinket, a teológia szépségét, de a hallgatói életet is képviselhetnénk, és ezáltal a velünk találkozóik korábbi tartózkodó szemlélete is formálódni tudna.

■ – GALAMBOS –

# Dávid és Góliátjaink

*Sám 17,37–50*

**Az első számú slábertörténet.** Dávid és Góliát. Mindenki ismeri. Ahogyan a régi reklámszöveg vallotta volt, „minden szinten szinte minden” elmondható róla. Dávid és Góliát. A kicsi és a nagy, a gyenge és az erős, a kevés és a sok, a kedves és a mogorva, a szimpatikus és az antipatikus, a szép és a csúnya, a fiatal és az öreg, a hívő és a hitetlen, a zsidó és a pogány.

Folytathatnánk. Szinte összerenzen az ember, ha belegondol, mire is (!) felhasználták, kihasználták már ezt a történetet az utóbbi évezredekben: öngazolásként, legitimitási pontként, a hősiesség diadalaként ábrázolva vagy éppen az identitáskeresés, identitáskialakulás iskolapéldájaként. Két szereplő, két szerep, két hozzáállás, két tábor, kétféle harci öltözet, két eltérő habitus, két nép háborúja, amelyben mindenki győzni akar, a tét pedig óriási. Még Góliátnál is nagyobb, nemhogy Dávidnál.

## A két név örökre összefonódott.

Góliát és Dávid. Egy háború, amely – ahogyan a szentíró vallja – „az Úr kezében van”, amelyben ki-ki meccset játszik, sőt élet-halál harcot folytat a seregek egy-egy harcosa, a parittyás, gyenge pásztorfiú és az erős harcos, teljes harci díszben pompázva, felfegyverkezve. Népmesei elemek, az ókorban megszokott túlzó képek, melyek mind-mind ugyanarra mutatnak: a lét a tét, és nem akárki küzd nem akárkival. A jóságos legkisebb herceg a legnagyobb gonosszal, a szépség a szörnyeteggel.

Micsoda dráma, micsoda metafora, micsoda feszültség, micsoda identitásképző történet! Mi az egyik oldalon, ők a másik oldalon. A kicsiny Izrael az egyik sarokban, az óriási filiszteus hadsereg a másik oldalon. Az egyik oldalon a „ha ő velünk, ki ellenünk” szlogenre tapsol a nép, a másik oldalon pedig maga az Erő kér teret és időt.

Egyszerűnek tűnhet a magyarázat, valójában végtelenül komplex. Mert bármennyire is vonzó a győztes csapathoz tartozni, nem gondolom, hogy Jézus követőjeként akár a góliáti kard, akár a dávidi parittyá lenne a vállalható út. A jézusi etika alapját képező erőszakmentesség, de a *Hegyi beszédben* megtalálható képek is – az orcánk odafordításától az irgalmasságig, az ellenségszeretettől a szelidségig – mind-mind folyamatos kihívás elé állítják a sokszor ingadozó hitünket. Egyrészt komolyan venni, hogy az Isten velünk van életünk félelmetes helyzeteiben és szorongásaink kellős közepén – ahogyan Dávid is komolyan vette –, másrészt mégse erőszakkal, mégse karddal, mégse parittyával válaszolva a fenyegetettségre.

**Mert amit Jézus meghirdet, az nem szólhat az ellenségképzésről.** Nem szólhat az ellenség megsemmisítéséről, de az erőszak bármilyen legitimálásáról sem. Bármennyire is ott szunnyad az emberben a harcias ösztön, a vágy a bosszúra, és bármennyire is olyan világ vesz körül minket, ahol erre próbálnak terelgetni oly sokakat oly sokak, ez teljes szereptévesztés. Semmi köze az eredeti jézusi szándékhoz. Mert bár az, ahogyan Dávid visszatartja a hatalmi fegyverzetet, példaértékű, és ahogyan bízik a Seregek Urában, az tisztelendő, és a bátorsága, hogy szem-



KÉPINK ILLUSZTRÁCIÓ

benéz legfőbb félelmével, elismerendő – maga a megoldás, az erőszak és a gyilkosság nem az. Nemcsak a „ne ölj” parancsa miatt, de a szeretet kettős parancsa miatt sem, amely integráns, központi része a *Tórának*, és amelyet a kereszténység is kiemel, aláhúz.

Mindezek mellett Dávid és Góliát történetének narratívája valami igazán lényegire rámutathat jelen időnkben is: a mi Góliátjainkra. A személyes gondjainkra, szorongásainkra. A közösségi feszültségeinktől a magányosságig. A háború eszkalálódásától való fenyegetettségtől a vízhiányig. A klímaváltságtól az igazságtalansággal való folyamatos szembesülésig.

A Góliátok velünk vannak. A mi Góliátjaink. A megküzdéseink, a mi reménytelenségeink. Sőt a mi esélytelenségeink. Meggyőződésem, hogy a jól ismert elbeszélés ezen a ponton erős vigasztalást nyújthat: olyan Istenünk van, aki a bizalmunk, a hitünk segítségével kivezethet minket az esélytelenségből, és esélyessé tehet. Olyan Istenünk van, aki a reménytelenségek közepette reményt adhat, és győztessé tehet. Csak máshogyan.

■ GÁNC S TAMÁS

# Legyen az igenetek igen



dunk tanítással, útmutatással, személyes példával, elkötelezettséggel?

Ahhoz, hogy a konfirmáció ne csupán egy szokványos rítus legyen, egy a kismillióból, amelyben a gyerekek, fiatalnak része lesz az ovis ballagástól az érettségig át a ki tudja, még miféleg, kellünk mi: a szülők és a keresztszülők. Kellünk ahhoz, hogy legyen mit konfirmálni, megerősíteni, látván a mi személyes viszonyunkat Krisztus ügyéhez. Különbözik miként élhetné meg egy gyermek, egy fiatal az egység élményét Krisztusban, ha sose vagy csak nagy ritkán csöppen bele, s akkor is csak csupán egy-egy pillanatra? Mit jelent beülni a templomba, hallgatni, igyekezni figyelni, megszimákolni a templom levegőjét, a szeretetvendégségek és más alkalmak örömteli hangulatát? Nem is beszélve a személyes találkozásokról és rácsodálkozásokról.

Ha ezeket nem éli át, a konfirmáció tényleg csupán egy jó ebéd és egy ajándékként kapott új mobil emléke lesz. De mi, akik felelősek vagyunk e gyermekért Isten és az emberek előtt, nem erre tettünk vállalatást...

Talán *Agendánkban* sem véletlenül szerepel az „Akarjuk! Vállaljuk!” a Jakablevélben – s írásom címében – szereplő kategorikus „igen” helyett. Mert emberek vagyunk. Az igenjeink, akaratunk, vállalásaink rászorúlnak a konfirmációra, a megerősítésre. Egyszóval: Krisztusra!

A mi személyes, szülői, keresztszülői missziónk ez! Ennél fontosabb belmisszió, látásom szerint, nincs, hiszen ez a legbelsőbb kör, a család. Nem véletlenül tanít így Luther Márton a *Kis katedában*: „A családfő ilyen egyszerűen tanítsa reá háza népét!” S amilyen tehetetlenek voltak a tanítványok Jézus nélkül, olyan tehetetlenek vagyunk mi is, amikor bár igyekszünk, mégsem tudunk igent mondani vállalatásunkra a magunk erejéből. Mert Krisztus az, aki megerősít, csakis ő! S ha ővele, őáltala és őbenne erősödünk, konfirmáltunk meg szülőként, keresztszülőként, lelkészként, akkor lesz rajta áldás. Lesz majd mire igent mondaniuk a legrágábbjainknak, gyermekeinknek.

Szeretnék így jó apa és lelkész lenni.

■ LÁSZLÓ LAJOS GERGELY

Az élet Urának hála, Bócsán az utóbbi évtizedben évről évre mindig több volt a keresztelező, mint a temetés. Egy százötven-százhatvan lelket számláló gyülekezetben nagy kegyelem ez. Tavalyelőtt „személyes rekordot” éltem meg, amikor az esztendő tizedik keresztelezőjén hirdethettem az ünneplő családnak Isten szabadító kegyelmét. Idén személyes érintettségem is van apaként, immáron életemben másodjára, hiszen április 30-án volt kisfiunk, Lehel keresztelezője.

Keresztelezőkkor sokszor elgondolodom a szülők és a keresztszülők fogadalmain. „Akarjuk!” „Vállaljuk!” Az előbbi talán a könnyebb eset, hiszen ha nem szeretnék, akkor nem állnának ott az ol-

tár előtt a kicsivel, nem lenne felékesítve a templom, s nem lenne ott a rokonság. No de az utóbbi! Tudjuk-e, mit vállalunk szülőként, keresztszülőként? Mit fogadjunk meg, és ki előtt?

Nyilván a lelkész dolga erre felhívni a figyelmet, mint ahogy azt is tudjuk, hogy – pestiesen szólva – ígéretekké tele van a padlás. S megeskik, hogy a keresztelező család legközelebb csak karácsonyok alkalmával téved a gyülekezet közelébe...

Az igazság az, hogy a konfirmáció a keresztelező pillanatában kezdődik. Ezt fogadjatjuk el lelkészként, s ezt fogadjuk meg szülőként, keresztszülőként. De vajon gondoskodunk e a gyermek hívő keresztyénné neveléséről? Gondosko-

KÉPINK ILLUSZTRÁCIÓ - FOTÓ: EPD-BILD / RAINEK ÖTTÉL

# Krisztusra tekintő segítő szeretet

*A Johannita Lovagrend aktív jelene Magyarországon*



FOTÓ: SZILÁSSY JUDIT

*A Johannita Rend Magyar Tagozatának 2022-es közgyűlése Kőszegen*

**A lovag szót hallva sokunkban felidéződhet a gyerekkorunkban megismert kép: sisak, páncél, kard, pajzs, rajta címer, kereszt – ilyenek a lovagok. Mai utódaik már másként festenek, de vállalt feladataikat napjainkban is ellátják. Hogyan élnek tovább az elődök által képviselt eszmények a 21. században, hogyan szolgálnak napjainkban a johanniták? Ennek jártunk utána Tomcsányi Istvánnak, a Johannita Rend magyar tagozata kommandátorának és Porcsalmy László ispotályosnak, a Johannita Segítő Szolgálat elnökének segítségével.**

„A történelmi lovagrendeket, így a Johannita Rendet is a kereszties háborúk idején alapították azzal a céllal, hogy a muszlim uralom alatt álló Szentföldre tartó keresztény zarándokok útját és ott-tartózkodását biztosítsák. Az itáliai Amalfi polgárai Jeruzsálemben hoztak létre egy szálláshelyet, amit idővel kórházként, ápolóházként funkcionáló ispotályáá bővítettek. A betegeket ellátó közösség szabályzata meghatározta az olyan alapvető erényekhez való hűséget, mint a bölcsesség, bátorság, mértékletesség és igazságosság. Amalfi a mai napig jelen van a johanniták életében, hiszen a rend által használt szimbólum ugyanaz a nyolcágú kereszt, amelyet Amalfi használt a zászlaján akkor, és használ most is” – ismertette a

Johannita Rend indulásának körülményeit Tomcsányi István.

Mint a magyar tagozat kommandátorától megtudtuk, miután a keresztiesek



Tomcsányi István

1099-ben visszafoglalták Jeruzsálemet, a közösség tovább bővült, tagjai között szerzetesek és világi segítők egyaránt voltak. A rend kezdeti történetének kulcsfontosságú éve volt 1113, amikor II. Paszkál pápa jóváhagyta és a Szentszék oltalma alá helyezte a Keresztelő Szent Jánosról elnevezett Ispotályos Rend alapítását. Mivel az ispotályt és a keresztény zarándokokat meg kellett védeni az oszmán támadóktól, a tagok egy része fegyvert fogott. Ekkortól egyszerre vonatkozott rájuk a betegápoló és a katonai jellegből fakadó, mai napig érvényes kettős parancs: a betegek, gyengék, elesettek segítése és a keresztény hit védelme.

## SEGÍTSÉGNYÚJTÁS VÁLOGATÁS NÉLKÜL

„Fegyvert ma már nyilván nem használunk, de támogatást nyújtunk mindenhol, ahol szükség van ránk, Magyarországon, Erdélyben vagy éppen Kárpátalján. Nemre, korra, színre, vallásra való tekintet nélkül mindenkinek segítünk. Ez így volt a jeruzsálemi ispotályban, ahol muszlimokat is ápoltak, és ezek az alapelvek ma is érvényesek” – veti közbe Porcsalmy László, a lovagrend magyar tagozatának ispotályosa. ▶

A Tomcsányi István által felvázolt kronológiából kiderül, hogy miután Jeruzsálem el-esett, a Szentföldet elhagyva a rend előbb Cipruson, majd Rodoszon telepedett meg, később pedig Málta lett a székhelye. Fontos állomás volt a johanniták életében a reformáció: az új hitre áttért lovagok a protestáns Brandenburgi Rendtartomány tagjai lettek. A protestáns Johannita Rend jogállását a vesztfáliai béke rögzítette 1648-ban. A katolikus testvéreket a székhelyükről máltai lovagoknak nevezték el, ezt a nevet használják máig is – a régi, Szent Jánosra utaló nevet a rend protestáns ága örözte meg.

„Később a két rendet Napóleon feloszlatta, de ez nem jelentette a véget, ugyanis IV. Frigyes Vilmos porosz király 1852-ben néhány lovaggal újraindította a Johannita Rendet. A Habsburg-abszolútizmus nyomása alatt a protestáns magyar nemesek egy része a porosz uralkodó és a johanniták felé fordulva belépett a brandenburgi Johannita Rendbe. Az önálló magyar tagozatot 1924-ben szervezték meg báró Feilitsch Berthold főispán kezdeményezésére, hogy aztán huszonnégy évvel később, 1946-ban egy időre véget érjen a hivatalos magyarországi működése, miután a hatóságok feloszlatták a Máltai és a Johannita Rendet is” – összegezte egy évszázad legfontosabb történéseit a Johannita Rend Magyar Tagozatának kommandátora, hozzátéve: a magyar tagozat 1990-ben tért haza Vermes László kommandátor vezetésével, két évvel később a magyar kormány elismerte a Johannita Rendet mint kiemelkedő nemzetközi szervezetet, a magyar tagozatot pedig mint a lovagrend hivatalos magyarországi képviselőjét.

## ITTHON IS HATÉKONYAN

„A Johannita Segítő Szolgálatot 1989-ben jegyezték be Magyarországon, majd 2001-ben vált közhasznú egyesületté. Eleinte a szervezet ad hoc módon osztott szét adományokat itthon és Erdélyben, később a helyi – magyarországi, erdélyi és kárpátaljai – szervezetek megalapításával összehangoltabb, hatékonyabb munka kezdődhetett el. Komoly erősséget jelent számunkra az aktív és mély kapcsolat a németországi Johannita Renddel, amelytől nagyon sok adomány érkezik hozzánk rendszeresen, ezeknek a szétosztása az egyik legfontosabb feladatunk” – mondta el az *Evangélikus Életnek* Porcsalmy László.

Hozzátette: éppen most egyeztettek a büntetés-végrehajtási intézet egészségügyi parancsnokával arról, hogy száznyolcvan darab széket és ötven darab asztalt szállítanak nekik, mert nagy szükségük van rá, és tudják, hogy a johannitáktól gyorsan meg is kapják. Jellemző példa a hatékonyságukra az is, hogy amikor kitört a koronavírus-járvány, akkor a bácsborsódi szociális otthonban létre kellett hozni egy elkülönítőt, ezért szükségük volt tíz kórházi ágyra, s ezt az illetékes államtitkár tőlük kérte.

„Az államtitkár úr elmondta, hogy ezt megkaphatná a hivatalos állami elosztórendszerben is, de az tovább tart, itt pedig gyorsan kell cselekedni, és tapasztalatból tudja, hogy mi gyorsak vagyunk. Kevesebb mint egy héten belül ott voltak az ágyak. Ebből is látszik, hogy híven ahhoz, amiről már István is szót ejtett, mindenkinek próbálunk segíteni, így állami intézményeknek is, nem csak egyházi fenntartásúaknak” – tette hozzá a Johannita Segítő Szolgálat vezetője.

Beszélt arról is, hogy a másoknak való közvetlen segítségnyújtás mellett hogyan próbálják a fiatalokkal megismertetni szervezetük munkáját: elsősegély-oktatást szerveztek számukra. A tanfolyamot elvégző diákokból maradt



FOTÓ: SZABÓ DÁVID / SZEGED045.HU

Porcsalmy László

egy elkötelezettebb mag, velük tovább foglalkoztak, és így együtt már el tudták vállalni olyan nagyobb rendezvények biz-



FOTÓK FORRÁSA: JOHANNITA REND

A Johannita Segítő Szolgálat dolgozói munka közben

tosítását is, mint a Szélrózsa evangélikus ifjúsági találkozó és a reformátusok Csillagpont fesztiválja, amelyen az ausztriai johannitáktól beszerzett, saját mentőautókkal voltak jelen.

2017-ben szerezték meg az összes engedélyt ahhoz, hogy beléphessenek Budapestnek és környékének a sürgősségi betegellátásába – a budaörsi állomásról kiindulva mentőznek az Országos Mentőszolgálat irányítása mellett.

„2009-ben jelentős svájci támogatásból építettünk egy ötven fő befogadására alkalmas, korszerű tábor a Nógrád megyei Terényben. Itt 2022 előtt is fogadtunk már kárpátaljai csoportokat, de a háború kitörése óta menekülteket is táboroztatunk, nemcsak kárpátaljai, hanem Ukrajna más részeiről érkező menekült gyermekeket is – tért rá az elmúlt év eseményeire Porcsalmy László. – És ha már a háborúnál tartunk: ebben a helyzetben is megmutatkozott a johannita összefogás ereje. 2022. február 24-én, csütörtökön kitört a háború, a következő hétfőn már a számlánkon volt egy jelentősebb összeg az osztrákoktól, vasárnap Luxemburgból egy még nagyobb adománnyal tájékoztattak minket, ehhez még jöttek továbbiak a johannita segítő szolgálatokat összefogó Johanniter International [Join] brüsszeli központján keresztül és a Johannita Rend különböző tagozataitól is.”

A napokban is kaptak kérést egy beregszászi óvodától: ott gázpalackos tűzhelyre lenne szükség, mert az áramellátás akadozása miatt a villanytűzhely nem megoldás, nekik viszont el kell látniuk a gyerekeket.

## AHOL A LEGNAGYOBB A SZÜKSÉG

A Johannita Segítő Szolgálatnak nagyon jó kapcsolata alakult ki a Kárpátaljai Református Egyházkerülettel. A kerület folyamatosan tájékoztatja a segítő szervezetet arról, hogy mire van a legnagyobb szükség, amikor pedig a határra ér a szállítmány, segítenek az adományok átvittetésében – ezt már Tomcsányi István mondta el, hozzátéve: Zán Fábíán Sándor református püspök júliusban jelezte, nagy szükség lenne tíz-tizenöt mentőautóra, tekintettel a sebesültekre is.

„Az osztrák johannitákhoz fordulunk, akik pont arra készültek, hogy néhány mentőautójuk helyett újakat vegyenek, így nagyon kedvezményes áron

# Evangélikusok és johanniták

**A Johannita Rend Magyar Tagozatának több olyan tagja is van, aki vezető tisztségviselője a Magyarországi Evangélikus Egyháznak. Ez alkalommal Mészáros Tamás országosfelügyelő-helyettes, a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület felügyelőjét kérdeztük rendtagságáról.**

**– Hogyan lehet valaki a Johannita Rend tagja?**

– Kicsit sejtelmes, kicsit regényes módon. Nem jelentkezés útján lehet bekerülni, hanem a lovagok maguk választják ki későbbi tagjaikat: olyan embereket, akiknek a rend eszményeivel, alapértékeivel összhangban lévő tevékenységét már évek óta figyelemmel kísérik. A Magyarországi Evangélikus Egyház vezetői közül így lett tag Fabiny Tamás elnök-püspök, Pröhle Gergely országos felügyelő és jómagam is.

**– Ki és mikor kereste meg azzal, hogy szeretnék, ha csatlakozna hozzánk?**

– Gregersen-Labossa György, a rend káplánja – evangélikus lelkész, egyházunk diakóniai bizottságának elnöke – mint a Johannita Rend lelki vezetője értesített erről.

**– A lovaggá válásnak vannak bizonyos meghatározott stációi?**

– Igen. A folyamat egyfajta képzéssel kezdődik, ami esetemben azt jelentette, hogy a rend vezérlő kommandátorával, Tomcsányi Istvánnal és Gregersen-Labossa Györggyel beszélgetve elsajátítottam a Johannita Renddel kapcsolatos alapismereteket: a történetét, az alapelveit, a tevékenységét. A rendnek minden évben van egy háromnapos összejövetele lovagi nappal, amelynek a kiemelkedő eseményén, az istentiszteleten történik meg az új rendtagok lovaggá fogadása. Az enyém hat éve volt Kecskeméten.

megvettünk tőlük hármat, egyért pedig jelképes árat, egy eurót kellett fizetnünk, vagyis ajándékba kaptuk. A mentőautókat a szükséges engedélyeztetések után decemberben adhattuk át. Az esemény egy előre nem várt – magunkénak is érzett – sikert hozott magával, hiszen Viktor Mikita, Kárpátalja katonai kormányzója ebből az alkalomból találkozott személyesen Zán Fábíán Sándor püspök úrral, márpedig ez a közvetlen kapcsolat mindkettejük előnyére válhat”



FOTÓ: MAGYARI MÁRTON

**– Az evangélikus egyház közismert a diakóniai tevékenységéről, és Segítő Szolgálat révén hasonló tevékenységet folytat a Johannita Rend is. Akár azt is gondolhatnánk, hogy konkurenciái egymásnak ezen a területen.**

– Ezt a vélt konkurenciát többen is felvetették már, nekem azonban meggyőződésem, hogy versengés helyett sokkal inkább arról van szó, hogy a külön-külön szerzett tapasztalatok megosztásával, a közös felhasználásukkal minden segítő szervezet folyamatosan hatékonyabb tud lenni.

– számolt be a közelmúlt sikeres akciójáról a Johannita Rend Magyar Tagozatának kommandátora.

Elmondta azt is, hogy a mentőautók a Kárpátaljai Református Egyházkerületen keresztül az ukrán mentőszolgálathoz kerültek, és oda vezénylik őket, ahol a legnagyobb szükség van rájuk. Mint a kommandátor végezetül rávilágított: „A Krisztusra tekintő segítő szeretet, a rend parancsa így működik napjainkban.”

■ BALCZÓ MÁTYÁS



# Magvetés kicsi szívekbe

*Csömörön az evangélikus gyülekezet és az óvoda is igyekszik példát mutatni*

**„Környezetben, közösségben” – e mottóval idén először komplex természetvédelmi akció is kapcsolódik egyházunknak az 1 + 1%-os adófelajánlást célzó kampányához. A felhívásra sok gyülekezet, intézmény jelentkezett, hogy az 1%-ok mellett – amint az akció plakátján olvassuk – idén tavasszal szemetet is gyűjtsön. Az ötlet sikeresen megmozgatta Csömör aprajánagyját: a gyülekezet számára amúgy is évek óta gyakorlat a hulladékgyűjtés, de idén a Rózsakert Evangélikus Óvoda gyermekei is csatlakoztak, és kesztyűt, zsákot, illetve cserepes virágot, ásót, gereblyét ragadtak. Hogy miként ültettek az apró kezek napvirágot, és milyen lett a tiszta Kálvária-domb, riportunkból kiderül.**

Csömör mintegy tízezres lélekszámú nagyközség Pest vármegyében. Autóval, HÉV-vel is (ahogyan a környékbeli településeket a fővárossal összekötő helyiérdekű vasutat emlegetni szokás) csak húsz perc Budapesttől. Óriási falusias, családias jellegét és tradícióit, az utóbbi évtizedekben ideköltözők nagy száma ellenére is. Tiszta utcák, rendes porták, a kerítések mögött nyíló nárciszok, tulipánok fogad-

ják a tavasszal idelátogatót. A hagyományaira büszke település vigyáz rendjére, tisztaságára, s ebben jó partnerei egymásnak az önkormányzat, a polgárok, köztük a különböző felekezetek hívei.

Az evangélikusok számára nem is volt kérdés, hogy – amiként minden évben – idén is takarítanak, de arra, hogy ebben az ovisok is segítsenek, még nem volt példa.



Trajtlerné Erdélyi Csilla

## KIMEGY A MAGVETŐ...

Még tartanak a reggeli csoportfoglalkozások, amikor megérkezünk a Rózsakert Evangélikus Óvodába. Gyermekparadicsom ez a 2018 óta egyházi kezelésben álló intézmény: nagy, gondozott kert, fák, virágok, játszótér, színes biciklik és homokozójátékok várják kis gazdáikat a ragyogó, tavaszi napsütésben. Mozgalmas nap vár a százhusz ovisra: az öt csoport minden tagja hamarosan virágokat ültet. Megemlékeznek a Föld napjáról, április 22-ről, illetve a teremtés hetét ünneplik, délután pedig az evangélikus egyház egyszázalékos kampányának keretében szemetet szednek az apróságok.

A csoportokból a létszám egynegyede jelentkezett, családostul. Trajtlerné Erdélyi Csilla megbízott intézményvezetővel beszélgetünk az akciók előtt. „Keresztény óvodaként fontos számunkra a teremtésvédelem: a környezeti nevelés, az Isten teremtett világára való odafigyelés végigkíséri a napjainkat. Ünnepeink környékén mindig felhívjuk a figyelmet arra, hogy mindent Istentől kaptunk, és meg kell őriznünk. A felelős gondolkodást szeretnénk a gyerekek szívébe elültetni.”

Mindegyik csoportnak van egy kis-kertje, ahova virágokat, borsót, dugdagymát ültethet – mondja az óvodapedagógus. A legtöbben otthonról hozzák a palántákat. „Hálásak vagyunk, megbecsüljük a környezetünket, és vigyázunk rá. Az egészséges életmódra való nevelés is része a mindennapjainknak. Azt is tudják a kicsik, hogy nem szabad eldobni a szemetet, mert szennyezi a környezetet, és veszélyes az élővilágra. Jó példával járunk elöl, így azt is megszokják itt, hogy szelektíven gyűjtjük a hulladékot, vagy hogy a kertész bácsi komposztálja a lezuhalt leveleket.”

Mindezekhez illeszkedik az a vállalás, hogy idén az ovisok is részt vettek a szemétszedésben. Már hagyomány, hogy az „evangélikusoké” a Kálvária-domb, ahonnan aztán a Bulgárkertbe érkeznek. A kis csapat a domb tetején, a három kereszt-nél pihent meg egy csoportkép erejéig, aztán megteltek az egyházunk 1%-os logóját ábrázoló szemeteszásakok. „Délután minden várakozáson felüli volt a részvétel: hatvanan voltunk – ecseteli az akció sikerét Trajtlerné Erdélyi Csilla. – Gyűlt a szemét minden zsákba. Igaz, már nem sokat találtunk: a csömöriek vigyáznak környezetükre, és tavasszal már volt ezen

a részen szemétygyűjtés az evangélikusokkal. A célhoz – a Bulgárkertbe – érve elmondtam a gyermekeknek a teremtéstörténetet, majd hálaadó imát mondtunk Istennek a teremtett világunkért. Játékkal zártuk a szemétszedést.”

a konfirmációja után döntötte el, hogy kántorképzőt is végez. Az indíttatást ehhez Túrmezei Erzsébet diakonisszától, illetve Solymár Péterné Márta nénitől – a gyülekezet akkori lelkészének feleségétől – kapta. Azóta az orgonapadon is



Ez egy kis magvetés a legkisebbek szívébe? – érdeklődünk. „Feltétlenül! S abból kinő valami, amit nem látunk úgy, mint a növényt, de az ő kis életükben fog kifejlődni. Van is egy dal, amit el szoktunk énekelni ilyenkor: a *Kimegy a magvető* című gyerekdalt, azt nagyon szeretik.”

Csilla tősgyökeres csömöri evangélikus, ezer szállal kötődik ide. Meséli:

szolgál. Gyermekkorában háromezres lélekszámú volt a település. S bár sok minden változott, kevesebben gazdálkodnak, úgy véli, nagyon jó itt élni.

„A gyermekek sokkal közelebb vannak a természethez és így Istenhez is talán – mondja. – A kisgyerek nagyon befogadó, amit mondunk neki, azt ő úgy, ahogy van, elfogadja. ►



Kiss Zoltán presbiter

Ezt próbáljuk a szülők felé is közvetíteni: az együttnevelés nagyon fontos számunkra. Az ilyen alkalmak, mint a mai, nagyon jók arra, hogy ezt közösen megvalósítsuk a szülőkkel, s ez őket is formálja egy kicsit.”

## CSIBE CSOPORT AKCIÓBAN

„Erős vár a mi Istenünk!” – köszöntenek minket kórusban a kicsik már a kertben. Sorolják az ültetés apropóját: tavasz, anyák napja, húsvét, míg rátalálnak a keresett kifejezésre: a Föld napja! Ki-ki mutatja a kedvenc virágját, több ovis egyenesen otthonról hozta, más a virágosnénitől. Kiderül: a fiúk is szeretik a virágokat, főleg a levendulát.

- Kérek egy talicskát!
- Én egy gereblyét!
- Hova lett az ásóm?
- Ez az én virágom, rózsaszínű!

Izgatottan csivitel a Csibe csoport, a vegyes korosztályú ovisok sűrűnek-forognak, tevékenyen kiveszik a részüket az ásásból, gereblyezésből. A fiúk hozzák talicskán a komposztot, közben a kislányok már pakolják a cserepeket. Egy fiúcska csinos napraforgót szorongat a kezében, más nefelejcsset, árvácskát, muskátlit, s várják, hogy Csilla néni megmutassa, hova ültethetik.

A kérdésre, ki örül a tavasznak, a kis kezek mind a magasba emelkednek. Az

óvó nénivel sorolják, hogy jó föld, víz, talicska, lapát és sok napsütés kell ahhoz, hogy a virág szép legyen. Tudják azt is, hogy mi a komposzt, amely jó táptalaja a növényeknek. Kérdésünkre mesélik: ők bizony otthon is segítenek, kis kannával locsolnak.

## JÓ ÜGYEK MELLÉ ÁLLUNK

Az ültetés után újra az irodában beszélgetünk. „Az evangélikus gyülekezet összetartó közösség” – mondja Kiss Zoltán presbiter. Ő a felesége révén lett csömöri, egy jó évtizede jár a gyülekezetbe. Lelkes résztvevője volt a tavasszal zárult gyülekezetimunkatárs-képzéseknek is.

„A szemétszedés ügye mellé állni azért fontos, mert megmutatja a világnak, hogy kis lépésekkel elindulva is lehet eredményeket elérni. Igyekezzünk visszaadni a társadalomnak a gondoskodást, amit az egy százalék felajánlásával kifejez” – emeli ki.

A kampányban való részvétel azért is adta magát, mert a gyülekezet minden tavasszal csatlakozik a civil szervezetekhez, hogy megtisztítsák a település külterületi részeit. Azért azokat, mert Csömörön belül nem igazán van szemét. Kívül azonban? „Kisteherautónyi szemetet szedtünk össze a Kálvária-erdőnél, még kábelköteget is találtunk.”

Könnyű-e megmozgatni az embereket? – érdeklődünk. „Igen, van egy aktív csoport, akik megmozdíthatók. Fialok, konfirmandusok, családok, idősek is. Aki részt vesz benne, az biztos, hogy formálódik: nem fog többé szemetet eldobálni. Megtapasztaljuk, hogy milyen nehéz munka összeszedni. A gyerekekkel pedig nagyon könnyű dolgunk van, náluk mindezt korábban el tudjuk kezdeni.”

Kiss Zoltán gyakorló édesapaként mondja: „Saját kilenc- és tízéves kislányaimon látom, hogy a világban más ingereket is kapnak. Ezért nevelni kell őket, hogy oltsák le a villanyt, zárják el a vizet. De már tudják, hogy a Földre vigyázni kell, s ők is kellene hozzá, hogy változás történjen. Az evangélikus hitoktatásban fontos témaként szerepel a bibliai teremtéstörténet mai, ránk vonatkozó felelősségének a megértése. Szolgálat ez, elszámolással tartozunk, bár sajnos most még sok mindennel visszaélünk.”

Érdekes észrevételt fűz mindehhez: ha aznap, amikor a kukákat ürítik, végigmegyünk az utcákon, azt láthatjuk, telis-

tele vannak az edények. „Hogy tudnak ennyi szemetet termelni az emberek, a háztartások?” – teszi fel Zoltán a költői kérdést. Majd a fogyasztói társadalom jellemzőit sorolja: sokat vásárolunk, minden alaposan be van csomagolva, kidobjuk, és sokszor pazaroljuk is az élelmiszert. A fiatal apuka egyetért Trajtlerné Erdélyi Csillával: erről már az óvodásokkal is kell beszélni.

„A mai gyerekek okosak, sokkal többet tudnak a világról, az állatokról, a növényekről, a bibliai történetekről, mint mi az ő korukban – osztja meg velünk tapasztalatát az óvodapedagógus. – A mi felelősségünk, hogy olyasmit adjunk nekik, amitől egyre okosabban tudnak élni.”

Zoltán is, ahogyan Csilla, a teremtett világért, Isten ajándékaiért hálás szellemiségben nőtt fel, ezt próbálja átadni a lányainak. A túlfogyasztás részben érthető – magyarázza –, mindenki próbálja bebiztosítani a családját. De a *Hegyi beszédben* Jézus a gondviselésre utalva egyértelműen int: először is Istenben kellene bízunk!

Közben megérkezik Kendeh-Kirchknopf Péter csömöri parókus lelkész. Nem csupán lelkészként, de idejárom kislánya révén édesapaként is részese az ovis mindennapoknak. „Jó kapcsolatban van a gyülekezet és az önkormányzat, örömteli látni, hogy a hasonló megmozdulásokból évek óta kiveszi a részét a csömöri evangélikusok minden korosztálya, még a hetven év felettiek is. A Bulgárkertnél, amely az evangélikus gyülekezet területe, már alig találni valamit, amit összeszedhetnénk. Az utcákon sincs szemét, és hogy ez így van, az részben itt, az oviban, a



Kendeh-Kirchknopf Péter csömöri parókus lelkész



neveléssel kezdődik” – magyarázza a lelkipásztor.

Gyerekkori emlékeit felidézve rámutat: a kicsik ma érzékenyebbek arra, hogy nem szabad a csokipapírt, az üdítőspalackot elhajítani. „Nincs a régi mentség, hogy az utcaseprő bácsi úgyis összeszedi. Sok minden változott jó irányba, például dohányozni sem lehet már nyilvános helyeken. Társadalmi szinten sikerült átformálni az emberek hétköznapi cselekvéseit.”

Zoltán iménti felvetéséhez a lelkész fontos gondolatokat fűz. „A *Hegyi beszédben* Jézus arra is rávezet, hogy vajon a bizalom a ráhagyatkozás értelmében benne van-e a hitünkben. Bízunk-e az Isten jóságában? Úgy tekintünk-e a jövőnkre, mint amiben pontosan meglesz mindaz, amire szükségünk van?” Úgy véli: ellentmondásos világban élünk. „Azt szeretnénk, ha a gyerekeink jobb természeti körülmények között élnének, mint mi. Igen ám, de a mindennapi döntéseinkben éppen ellene teszünk, és sokszor kizárólag anyagi érdekek figyelembevételével a környezetkárosító megoldásokat választjuk.”

Beszélgetőtársaink mindannyian egyetértenek abban: világunkban minden mindennel összefügg, még egy olyan apró mozdulatból kiindulva is messzire jutunk, amikor felszedünk egy szemetet az utcáról.

Kendeh-Kirchknopf Péter az egy százalékos kampány kapcsán elmondja: a legtágabb közösség számára is hasznos tevékenység, például az idén egyházi öszefogásban megvalósult szemétszedés,

nagyon jó üzenet. „Mi olyan dolgokra kérjük a támogatást, amik nem csak nekünk jók. Úgy vagyunk jelen a település életében – nemcsak mi itt, Csömörön, hanem sok más gyülekezet is a maga lakóhelyén –, hogy amit jónak, értéknek gondolunk, azzal ne csak magunkat boldogítsuk. A szemétszedés általánosan hasznos és semleges téma, bárki tud azonosulni vele, osztatlanul érdeke mindenkinek, hogy minél kellemesebb, rendezettebb környezetben éljen. Ha egy evangélikus kéz felszed valami szemetet, az mindenki szemének jó.” S még hozzátesszi: fontos, hogy ne csak kampányszerűen tegyünk így. „A gyülekezeteknek ez a mentalitása egyre tudatosabb, a koronavírus-járvány alatt is sok jó példát láthattunk arra, hogy mi, evangélikusok nyitottan, segítőkészen mutatkoztunk meg, a település érdekében a közösségi tereinket megosztva. Egy gyülekezet atmoszférája ebből megsejthető, de nem a célszerűség vezet minket. Közvetlen emberi viszonyok épülnek így. Persze a missziói szándék indirekt módon ott lehet mögötte, de nem ez a vezérlő elv. Néha egyszerűen az a fontos, hogy jó találkozni a másikkal, és a cél maga az egymásra találás, a közösség megélése.”

Mielőtt a jól végzett munka örömeivel távoznánk, még megkérjük Csillát, vonja le a tanulságot: egy ilyen apróság, mint elültetni pár tő virágot vagy összeszedni a szemetet a dombon, változtat-e a világ folyásán? „Nevezhetjük apróságnak, de úgy is fogalmazhatunk: ezek nagyon is fontosak. Minden aprósággal így hozzáteszünk a nagy egészhez. A mi kis cselek-

vésünk, a mi kis odaadásunk, a mi forintjaink mind számítanak. Evangélikusként pedig azt gondolom, jó üzenete van, ha az ilyen dolgok mellé odaállunk. Példát mutatunk gyerekeknek, felnőtteknek, gyülekezetünknek, az egyháznak és az egyháznak által az egész nagy közösségnek, a világnak.”

■ STIFNER-KÖHÁTI DOROTTYA



FOTÓK: PETE DÓRA

# Égnek vagy kiégnek lelkészeink?

## *Kutatás készült pásztoraink jóllétéről*

**Lelkészeink ne kiégjenek, hanem égjenek – talán nem is lehetne ennél fontosabb és erősebb mondat, amellyel a lelkészek jóllétéről nyilatkozhatnánk, miután az általuk megválaszolt kérdőíves kutatás eredményeit ismertették egyházunk Lelkészakadémiájának egyik alkalmán. Az eredmény elsomorító – mind a lelki, mind a testi adatok tekintetében. Itt az idő, hogy lelkészeink komolyan vegyék fizikai és érzelmi egészségüket, de mi is az övékét.**

Régóta ismert tény, hogy a segítő foglalkozást űzők között hosszabb-rövidebb idő után jelentkeznek a kiégés jelei, hacsak a szolgálatot végző nem kap lelkesítő vagy mentálhigiénés segítséget, és nem lép ki időben a mókuserékből.

sával sikerült meggyőzni az egyházi vezetőket a kutatás fontosságáról, ugyanakkor a református teológus jelezte, hogy „előre nyitottságot tapasztalt mindvégig, és a vezetők konstruktívan támogatták a folyamatot”.

### FELISMERÉS ÉS ELEMZÉS

A kutatás célja az volt, hogy egyértelműen rákérdezzenek arra, amit lelkészeink egészségügyi és lelkiállapotáról eddig csak sejtettünk, majd komolyan véve a kapott eredményeket, kezdődjön meg arról a nyílt beszéd, és új összefüggéseket keresve tárják fel azt, hogyan lehetne javítani a rendszeren, de legalábbis reményt vinni bele.

A 2022. májusi adatokat tükröző kutatást lelkesítő karunk fele töltötte ki. Szám szerint száznegyvennyolcan a kétszáznyolcvanból. De úgynevezett értékelhető választ (értsd: a kérdőívet legalább háromnegyedéig kitöltötték) száznyolcvanhatan adtak. A nemek eloszlását tekintve érdekes, hogy a szinte éppen fele-fele nemi arányú lelkesítő karból a kérdőívre válaszadók ötvenhét százaléka férfi és negyvenhárom százaléka a nő. A korcsoportokat illetően pedig a válaszadásban a 41–49 éves korosztály képviseltette magát leg erősebben, őket követték az 50–55, majd a 34–40 év közöttiek. Ezek az adatok mutatják lelkesítő karunk korosztályi arányát is. Fontos tisztán látni azt is, hogy csupán a válaszadók húsz százaléka fővárosi, a többiek vidéki községek, kis-, nagy- és megyei jogú városok pásztorai.

Az értékeléshez lényeges szempont az is, hogy a válaszadók ötvenhét százaléka több mint tizenhat éve szolgál, ami igen sok tapasztalatot jelent. Ahogy az is izgal-

mas, hogy a „hány embert ér el a munkájával – 0–200, 201–499, 500–999 vagy 1000 feletti fő?” kérdésre azonos arányú, húsz-húsz százalék körüli válaszok érkeztek, tehát ugyanannyian adtak választ egészen kis gyülekezetekből, mint nagyvárosiakból.

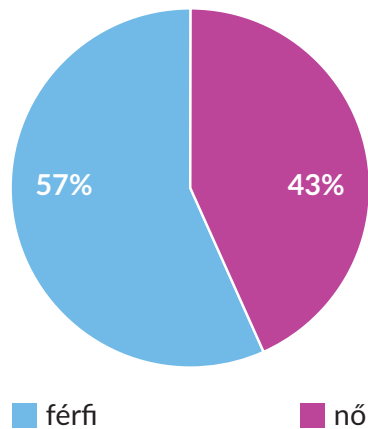
Járay Márton elárulta, hogy születtek előre sejthető adatok. Például: lelkészeink fizikai és lelki egészségi mutatói a magyar diplomások ezen mutatóinak átlagához képest rosszabbak. És ez meglepő módon külföldön is hasonló képet mutat a lelkészek körében.

Fájó azt látni, hogy a BMI (testtömeg-index) alapján a magyar populáció azonos végzettségű rétegéhez képest a válaszadó lelkészeink közül többen túlsúlyosak, és ugyanez igaz a súlyosan elhízottságra is: jóval nagyobb arányú a lelkészek közötti súlyos elhízás, mint a hasonló korosztályú és végzettségű magyar lakosság körében.

Nagyon komoly jelzés az is, hogy a kutatásban részt vevő lelkészek 66,2 százaléka fáradtságot és energiahiányt érez. Negyvenhárom százalékuknak fáj a háta, a dereka, és körülbelül ugyanennyi közöttük a fejfájás is. Alvással kapcsolatos problémákkal harminchárom százalékuk küzd.

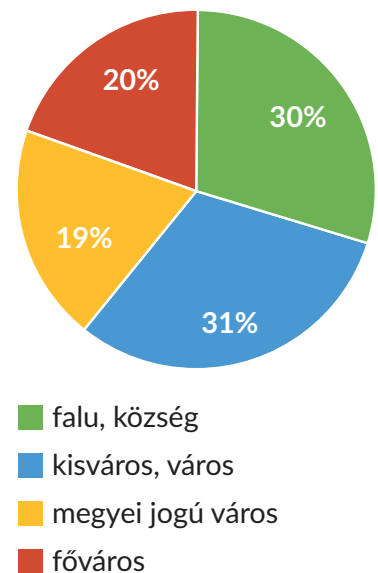
Az alkoholfogyasztási szokások is lehangoló képet mutatnak. A férfi lelkészeink jelentős számban isznak alkoholt hetente kétszer-háromszor, de ha ehhez a heti négyszeri fogyasztást is hozzávesz-

**A válaszadók megoszlása nemek szerint**



Járay Márton református teológus – doktori témájának apropóján – 2022-ben kezdeményezte, hogy induljon el az evangélikus lelkészek jóllétének felmérése. És hogy miért az evangélikusoknál? „Mert tudtam, hogy a lelkesítő életpályamodell miatt van esély arra, hogy ebből konkrét cselekvések születnek a lelkészek támogatására, és nem csak egy »diagnózis« és siránkozás” – hangzott a válasz. Járay Márton Johann Gyulával, az Evangélikus Hittudományi Egyetem Diakóniai Képzési Központjának intézetvezetőjével együtt vitte végig a folyamatot. Az ő támogatá-

**A válaszadók megoszlása településtípus szerint**



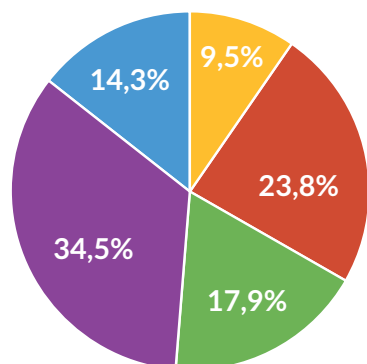
szük, akkor lelkészeink fele heti rendszerességgel iszik alkoholtartalmú italt, míg a Hungarostudy elnevezésű felmérés alapján a diplomás férfiak körében ez az arány csupán 22,1 százalék. A női lelkészek alkoholfogyasztása sem mutat szebb képet. A Hungarostudy-kutatás szerint míg a magyar nők 46,8 százaléka sohasem, illetve 35,2 százaléka havonta vagy ennél ritkábban fogyaszt alkoholt, addig lelkész-nőink közül csupán 32,8 százalék az, aki soha nem, 54,7 százalék pedig havonta fogyaszt alkoholt.

## MEGBECSÜLÉS ÉS MEBECSÜLTSG

A kutatást vezető Járay Márton elárulta, hogy a cselekvések első lépései a szűrések, majd az életmód-változtatás elérése szakemberek segítségével, de a legfontosabb mindezen kutatási adatokat témává tenni és nem a szőnyeg alá seperni. Hiszen a fizikai és lelki egészség állapota szorosan összefügg az életminőséggel és az elégedettséggel. A kutatásból egyértelműen kiderült, hogy a kisebb településeken nehezebb a szolgálat. A jövőre nézve is kérdésként vetődik fel, hogy van-e egyházunknak stratégiája ezen településeket illetően, ahol a lelkészek sok esetben szellemi elzártságban érzik magukat.

Az elégedettség kérdésénél derült ki az az adat is, hogy azok a lelkészek, akiknek van lelkésztársuk a szolgálatban, életüket, eredményességüket is jelentősen jobbnak ítélik meg, mint az egyedül szolgálók. Elégedettebbek a jelenlegi szolgálati

## Milyen gyakran iszik alkoholt egy férfi evangélikus lelkész?

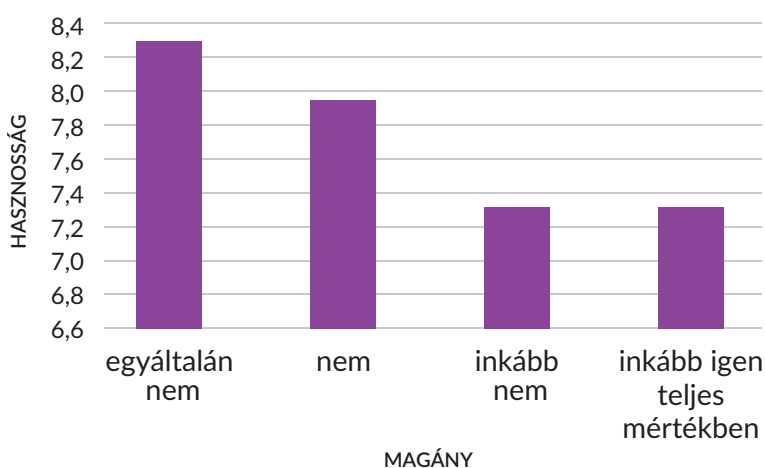


- legalább hetente négyszer
- hetente kétszer-háromszor
- soha
- havonta vagy kevesebbszer
- havonta kétszer-négyszer

helyükkel, pozíciójukkal és még a lelki életükkel is. A lelkésztárs megléte az életkörülményeket és az anyagi helyzetet befolyásolja a legkevésbé, de a többi területen láthatóan komoly mértékben.

Izgalmas kérdés volt a kutatás során az is, hogy lelkészeink mennyire tartják magukat a társadalom fontos, hasznos tagjainak. A válaszok aránya egészen lecsúszott volt, hiszen a legtöbben azt érzik, hogy nem azok. A kutatás alapján ki-

## Mennyire tartja ön magát a társadalom fontos, hasznos tagjának?



mondható, hogy nagy a rizikó a harmincas-negyvenes korosztályban, mert ott mutatkoznak leginkább a megfáradás, a kiegész jelei. Volt olyan lelkész, aki a visszajelzés hiányát élte meg fájón: például egy nagyheti többalkalmas prédikációsorozat után még annyi reakciót sem kapott a gyülekezetétől, hogy „köszönjük a prédikációt”. Tehát a hívek között is van egyfajta fásultság: alig-alig veszik a fáradságot, hogy értékes, pozitív visszajelzést vagy akár bátorító, hálás szavakat osszanak meg a lelkészükkel.

## ÖSSZEGZÉS ÉS CSELEKVÉS

Járay Márton az lepte meg leginkább – és ez a külföldi kutatásokhoz képest is fontos új hangsúly –, hogy a lelkivezetésnek ekkora lelkigétség-védő szerepe van. Az adatokból egyértelműen kiderül, hogy jóval magasabb a mentális és a fizikai egészségi szintje annak a lelkésznek, akít egy lelkésztársa, egy mentálhigiénés szakember vagy egy pszichológus rendszeresen mentorál. Figyelemre méltó adat, hogy a válaszadók közül ötven lelkésznek van, kilencvennek nincs szupervíziója, lelkivezetői támogatása, hatvanöt viszont igényelné, hogy legyen.

E kutatás tehát rámutatott a problémára, ám itt nem lehet megállni. Az ilyen típusú felméréseket fontos lenne négy-öt évente megismételni, mert lelkészeink jólétét tekintve a prevenció lenne az elsődleges megoldás. Nagyobb hangsúlyt kell fektetni a szupervízióra, a lelkiségi támogatásra, a bizalmi légkör megteremtésére is. Az esperesek szerepe kulcsfontosságú ebben, ugyanakkor azt is meg kell jegyezni, hogy a nyitottságot, a segítség elfogadására való képességet is fejleszteni kell lelkészeinkben. És szükséges lenne azt is kidolgozni, hogy mi a teendő konkrét krízis esetén.

A feltárt eredményeket ezért az egyháztagnak és a lelkészeknek is komolyan kell venniük. A kutatók mindenesetre folytatják a munkát, mivel a reformátusoknál május 2-án indult az országos felmérés, szeptembertől pedig elkezdik közösen értelmezni az eredményeket és kiépíteni a támogatói rendszert. Mert ez esetben nem csak a lelkészeknek szól az ige: „Viseljétek gondot tehát magatokra és az egész nyájra...” (ApCsel 20,28) Nekünk, egyháztagnak is feladatunk van lelkészeink védelmében.

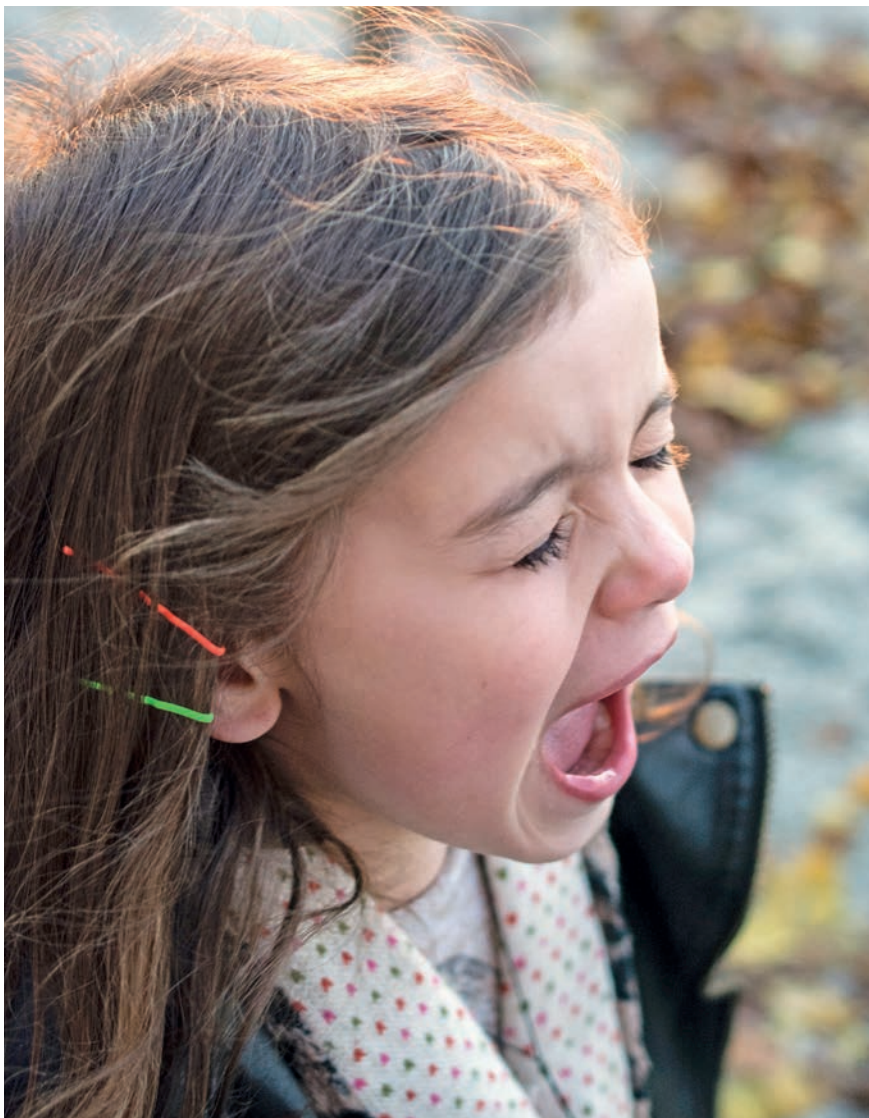
■ – KÉZDI –

# Imádság és hiszti

„Minden beteg gyógyuljon meg! Minden betegségtől Jézus nevében! Most!” – olvastam egy közösségi oldalon az egyik testvér üzenetét. Különös türelmetlenség és követelődzés süt át ezeken a mondatokon. Nyugtalanít ez a stílus. Egyrészt meg tudom érteni a fájdalom és a törekenység miatti csalódottságát,

mire van igazán szükségük, viszont hangoznak.

Nemcsak ebben a testvérben, hanem bennem is vannak ilyen indulatok. Szeretném, ha Isten soron kívül gyorsan elhárítaná rólam és szeretteimről a veszélyeket, bajokat, és elárastana kellemes és látványos jó dolgokkal. A legtöbb



KÉPÜNK ILLUSZTRÁCIÓ – FOTÓ: SNAPWIRE / PEXELS.COM

dühét, másrészt ez a parancsoló, sürgető hang félelmet kelt bennem. Vajon jó úton járunk, amikor mi mondjuk meg Istennek a tutit?

Van bennem kétség afelől, hogy ez lenne az Isten tökéletes akarata – most. Olyan érzésem van, mint amikor a pénztár közelében lévő cukorkás polc mellett toporzékoló kisgyerekeket látom. Nem túl messze látók ők még. Fogalmuk sincs,

imádságunkban is saját terveinkre kérünk áldást. Ahhoz várunk segítséget, amit mi jónak, hasznosnak látunk, amiről úgy véljük, hogy a javunkat, esetleg még Isten országának az érdekét is szolgálja.

Amikor jól mennek a dolgok, „pörög” a szolgálat, sokan eljönnek az általunk szervezett programokra, sikeresek és népszerűek vagyunk, akkor áldottnak érezzük magunkat. Ha kevesen vagyunk,

esetleg betegek leszünk, ha nem szaporodunk a csodák tűzijátékként körülötünk, ma is felmerül bennünk a kétely: talán rossz úton járunk. Pedig Isten nem azt ígérte, hogy mindig jól fogjuk érezni magunkat, hanem hogy mindig velünk lesz.

Érdekes, hogy bár ma már elvileg nagy a tolerancia, a fogyatékkal élők mégis sokat szenvednek az őket körülvevő figyelmetlenségtől, tapintatlanságtól. A gyengeség, az eltérő fejlődés, amelyet nem választ, hanem kap az ember, nem annyira elfogadott, mint a szabadon választható dolgok. Most egyrészt feleséggül veheti valaki az Eiffel-tornyot, másrészt előfordul, hogy egy orvos beszél – ahogyan ezt mondani szokás manapság – a mozgáskorlátozott nőnek: minek akar gyereket egy ilyen? Átszabathatja a testét valaki, közben meg az autista gyerekekre simán kimondják az iskolában, hogy ő tehet róla, ha bántják. Félelmetes világ ez. Tényleg nem akarnánk betegek, idősek, gyengék lenni benne. De olykor mégis eljön ez is.

Kiabálunk az égre: gyerünk, Isten, cselekedj, de gyorsan! Ráncstalaníts, hegek lehulljanak, herpesz elmúljon! Mint ha elfelejtettük volna, hogy Jézus tanítványai – azok, akik a legközelebb álltak hozzá – szintén meghaltak. Nem is túl kényelmesen. A mártírhálál nem leányálom.

A *Miatyánkban* Jézus azt tanácsolja: arra kérjük Isten, legyen meg az ő akarata. Fiatal szerelmesek szoktak így viszonyulni egymáshoz, és nagyon összenőtt idős házások. „Legyen az, amit te akarsz. Nem, inkább az, amit te!” Nagy bizalom kell hozzá és mély szeretet.

Amikor komolyra fordulnak a dolgok körülöttem, sokszor eszembe jut, hogy mennyire vágyom a békére, a gyógyulásra, a jóra. És ilyenkor felidézem, hogy Isten nálam milyen sokkal jobban akarja azt, ami a legeslegjobb, ami messzire tekintve is igazán javunkra van. Lehet, hogy ez most nem olyan kis édes, mint egy szem cukorka a pénztár mellett, de szeretetből és törődésből fakad.

Persze helye van Istennél a hisztinek is. Ő elbírja, elhordozott bennünket hisztistől, de érettebbek is lehetünk, amikor képesek vagyunk rá. És olyankor imádkozhatunk, mondjuk, azért, hogy legyen meg az a jó, amit ő jónak lát az életünkben. Hosszú távon ez szokott áldásosabb lenni.

■ FÜLLER TÍMEA

# „Felségesnek szent hajléka”

## *A lovászpatonai evangélikus gyülekezet temploma*

**A Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület százhet egyház-községe közül az egyik legrégebbi a lovászpatonai. A Bakony északi lábánál fekvő, ezerkétszáz lelkes falu 2022-ben ünnepelte evangélikus gyülekezete születésének négyszázadik évfordulóját. Árpád-kori temploma a középkori Magyarország és az evangélikus egyház történelmének évszázadaiba vezet vissza bennünket.**

A Veszprém vármegyei Lovászpatonna történelmi központjában, kőfallal körbevett kis magaslaton álló evangélikus templomot kiemelt hely illeti meg a hazai műemlékek sorában, mert a különböző korok építőművészetének Európában egyedülálló harmóniája látható benne. Jelentőségét mégsem csak a történelmi kora vagy az építészettörténeti értékei adják – az sem kevésbé fontos, hogy az egyik legkorábbi hazai evangélikus gyülekezet templomaként szolgál.

Hazánk evangélikus templomépületei közül a lovászpatonai a legrégebbi. Korábban épült evangélikus templomot csak a történelmi Magyarország területén, a romániai Beszterce-Naszód megyei Harina faluban találunk. *[A budapest-cinkotai evangélikus templom eredete a 11. századra nyúlik vissza, azonban a legelső, Árpád-kori épületnek ma már csak az alapfalai láthatók. A lovászpatonai egyike Magyarországra ma is álló erődtemplomainak, és közöttük az egyetlen evangélikus. – A szerk.]*

### ÁRPÁD-KORI ALAPOKON

A Kozák Károly régész vezette, 1959-es műemléki feltárás és helyreállítás bizonyította, hogy a templom a magyar kereszténység korai időszakában, 1200 körül épült kőből, román stílusban. Hajója a mainak jó fele részét foglalta el. Szentélyének formáját és méreteit azonban a mai napig nem sikerült feltárni.

Feltehetőleg már a román korban megépült a torony is. Gúla alakú sisakja a négy sarkon megtörik, arányos, igen dekoratív prizmákban végződik. Ez a meg-



*A templomépület a körítőfallal*

oldás az országban egyedülálló. Hasonlót ugyan találunk a zalaszentgróti római katolikus templom toronysisakján, az mégis más, hiszen a prizmáin fiatornyocskák ülnek. A lovászpatonai toronyprizmák sajnos ma nem láthatók, mert 1979-ben a toronysüveget faszindelyes héjazattal burkolták be.

A vaskos, támpillérekkel erősített szelles körítőfalat valószínűleg a tatár pusztítás után emelték az Úr hajléka köré. Félköríves bejárati kapuja a templom kapujával egy vonalba esik. Az erődfal Erdély erődtemplomos falvai közül – amelyet világörökségként tartanak számon – leginkább Kelnek falu templomának körítőfalához hasonlatos.

A román kori kis templomot a tatárjárás után átépítették, három félköríves ablakát gótikus kisablakra cserélték, majd a 14. század második felében keleti irányban kora gótikus stílusban meghosszabbították, északi oldalához sekrestyét toldottak. Mintegy száz évvel később a déli oldalon épült hozzá a boltozatos kegyúri kápolna két tágas csúcsíves átjáróval, valamint a sokszög záródású szentély a szükületnél a szokásos diadalívvel.

### „AZ ECLESIANAK EREDETE”

Payr Sándor egyháztörténész a lovászpatonai evangélikus egyházat Veszprém vármegyében a legrégebbiek között említi, s születését 1622-re datálja. Az 1817. évi szuperintendensi vizitáció jegyzőkönyve megjegyzi: „Az Ecclesianak eredete ember emlékezetet sokkal felyül halladja.”

1567-ben a Luther hitét követő híres törökverő, Thury György kapitány, Bars vármegyei főispán (1519 körül – 1571) kezébe került a falu, majd 1600 körül teljesen elnéptelenedett. A következő század elején a nagyrészt protestáns hitű vissza-, illetve betelepülők birtokba vették a korábban egyhitű falu öreg templomát, s újjáélesztették a kihalt települést.

Az evangélikus gyülekezet első lelkésze 1630-tól Szőlőskei Miklós volt, s ettől kezdve töretlen az ágostai hitvallásúak jelenléte Lovászpatonán. A község felekezeti iskolája feltehetőleg Szilvágyi István lelkészsége idején, 1747 után született. A hívek száma folyamatosan emelkedett, a hitélet virágzott. 1900-ra a lélekszám meghaladta az ezer főt. ►



A szentély a szószékoltárral

A gyülekezet első krónikása, Rajcsányi János 1857-ben üldözött forradalmárként került Lovászpatonára. A helyi evangélikusság történetének feldolgozásán túl az ő tollából született meg az első magyar nyelvű történelemtankönyvek egyike 1843-ban. A nagy székely mesemondó, Benedek Elek írja *Édes anyaföldem!* című önéletrajzában, hogy a (székely)udvarhelyi iskolában ő is Rajcsányi könyvéből tanulta a magyar történelmet. Rajcsányi lelkész a szülőfalujában, Vadosfán, 1861-ben elhalt felesége, Rufs Zsuzsanna pedig a lovászpatonai temetőben nyugszik.

## ADAKOZÓK ARANYKÖNYVE

A török időkben megsérült templom helyreállítása a hívők nagy erőfeszítése árán a 18. század elején indulhatott meg. A középkori sekrestyét és a kápolnát lebontották. Köveikből falazták be a kápolna nagy, gótikus nyílásait és az északi sekrestye hajóba nyíló ajtaját. A lebontott épületrészek alapfalai csak az 1959-es feltárás során kerültek elő. Ekkor vált láthatóvá a templombelső kifestésének évszáma is a diadalív fölött: „RENOVATUM ANNO 1711”.

A 18. század második felében a megerősödött gyülekezet az evangélikus építészeti stílusjegyeket és liturgiai követelményeket szem előtt tartva alakította át a régi, megörökölt templombelsőjét. Az első orgona beszerzésével egy időben

fa tartószerkezetű, U alakú karzatot építettek késő barokk, klasszicista stílusban. Az 1847-ben, Tutos Fichtner Ferenc prédikátorsága idején készült egyházlátogatási jegyzőkönyv rögzíti, hogy a gyülekezet „1841-ben a Templombeli Karokat szétbontatta és újra felépíttette, az elpudvásult és öszvedüledezett faduczkok helyett faragott, csinos kúoszlopokat huzatott a Karok alá”. A karzatot ma is ez az öt pár vörös mészakőből készült dór oszlop tartja.



A török idő utáni helyreállítás évszáma a diadalív fölött

A század végére „haszonvehetetlené” vált orgonát 1894-ben új Angster-orgona váltotta fel. A protestáns építészetre jellemző gerendás mennyezet megújításának évszámát a diadalív feletti gerendába és a mennyezet középerendájába vésett „ANNO 1822” felirat örökítette meg.

Az evangélikus liturgikus tér gyűjtőpontjában a szószék és az oltár áll. E kettőnek egytengelyű elhelyezése, a szószékoltár olyan egyedi megoldás, amely csak a lutheri reformációt követő egyházra jellemző, és bizonyítja a magyar evangélikus egyház gazdag művészeti örökségét. A 18. század végén schmalkaldeni mintára a lovászpatonai templomban is egybeépült a falazott, körbejárható „chatedra” és a faszerveztű oltár. Létezését az 1817-es egyházlátogatási jegyzőkönyv említi először. 1831-ben mezőkre osztott mellvédjét stukkórozottakkal díszítették. E falazott szószék egyedi darab a hazai építészetben. Páratlan a mintegy kétszázötven éven keresztül koptatott szűk szószék-lépcső is.

A templomban a Dunántúl egyik legkorábbi, evangélikus templomban ma fellelhető, barokk stílusú oltárképét láthatjuk. Témája, a mennybemenetel ritka a korabeli evangélikus templomok oltárképei között. Az 1847-es szuperintendensi jegyzőkönyv is említi az oltárképet és az oltárasztal felett elhelyezkedő, díszesen vakolt szószéket: „A prédikáló

szék kórákásból áll, vele össze van ragasztva az oltár, mely fából van készítve, Urunk mennybemenetele az apostolokkal együtt szépen ráfestve vagy rajzolva, és igen csinos gáterrel békerítve.” A szentélymennyezet közepén Szentháromságot ábrázoló, régi, barokkos freskó központi darabját tárták fel, amelynek eredete a szakemberek számára még ismeretlen.

Első harangját a gyülekezet II. Rákóczi Ferenc kormánytanácsosának és lovas ezredesének, Telekesi Török Istvánnak a hagyatékából vásárolta. Mai két harangja száz évvel ezelőtt készült Seltenhofer Frigyes soproni műhelyében.

A gyülekezeti Aranykönyvben megörökített adakozók az évszázadok során jó szívvel támogatták egyházukat. Amint olvasható, a mennyezetről függő, hatágú „tzin gyertyatartót” ismeretlen „familia tsináltatta Anno 1.7.7.4”-ben; a keresztlő „Tzin tál”-at „N. Szemerei Susánna tsinyáltotta 1772-ben”. A „metasztett ostyát tartó Pixis talán Rézből és meg ezüstözve” Ihász Örsike ajándéka 1772-ből. Az „oltárra való keszkenyők, vászon gyászos terítők T. Zittkovszky Pál Úr Hites Társának” szorgos kezeit dicsérték. A klasszicista stílusú márvány keresztlőkutat a „hitben buzgó lovászpatonai evangélikus nők 1901-ben” állították a szentély előterében. A „szentegyházi szolgálathoz tartozó drágaságok” közül a legnagyobb érték egy 1696-ból való aranyozott gyónókehely, amelyet ma az Evangélikus Országos Múzeum őriz.

Az Árpád-kori kis plébániatemplom eredeti, nyolc-kilencszáz éves vaskos kőfalai ma is állnak. Az épületbővítés román-gótikus-barokk építészeti stílusjegyeit a korhű helyreállítás tette szemléletessé. A templom értéke esztétikai, művészettörténeti értékén túl a benne összegyűlő közösségben rejlik.

■ BARTHA LÁSZLÓNÉ BORSÓ KATALIN

A szerző a Lovászpatonai Baráti Kör Egyesület elnöke, közgazdász, helytörténész.

A témához kapcsolódó irodalom: Bartha Lászlóné Borsó Katalin: Árpád-kori templom Lovászpatonán (2022); Harmati Béla László: Szószékoltárok Magyarországon (Evangélikus Országos Gyűjtemény, Budapest, 2019); Kozák Károly: A lovászpatonai evangélikus templom feltárása és helyreállítása (Magyar Műemlékvédelem, 1959–1960, 149–164. o.).



Kézzel festett felirat a karzaton, amely emléket állít az orgonaépítés támogatóinak



A templombelső, háttérben az Angster-orgonával

# Másoknak megszülni

*Beleérező képességünket veszi célba a Hat hét című mozifilm*

**Kihordani. Közben pályán maradni, helytállni. Döntést hozni. És ahhoz ragaszkodni. Minden külső nyomás ellenére. Szívósan. Rendíthetetlenül. Aztán világra hozni fájdalommal, erőn felüli kitartással. És lemondani róla... Szakonyi Noémi Veronika számos nemzetközi és hazai díjjal elismert filmdrámája egy tizenhét éves lánynak a kiemelkedésért többszörösen nehezített pályán folytatott küzdelmét mutatja be. Ingatag családi és anyagi háttér, a sport – asztalitenisz – mint egyetlen kapaszkodó és egy nem kívánt terhesség... „Mondd, te mit választanál?”**

**Hat hét.** Magyar filmdráma, 2022. Szereplők: Román Katalin, Járó Zsuzsanna, Balsai Móni, Mészáros András, Györgyi Anna, Keresztesi Kitty, Takács Katalin. Rendezte: Szakonyi Noémi Veronika.

A leányanyaságnak a közgondolkodásban jelen lévő megbélyegzését és sztereotipizálását nagyban árnyalja, hogy a főszereplő, Zsófi (Román Katalin) korántsem naív kislány, hanem megdöbbentően céltudatos, határozott, határhúzó, önmagáért (és a testvééréért), a jövőjéért felelősséget vállaló nő. Rátalált egy útra, amely számára az egyetlen kiugrási lehetőséget jelenti az egyébként idehaza egyáltalán nem ritka családi helyzetből (egyedülálló, alkoholista édesanya két gyermekkel).

Zsófi voltaképp évek óta neveli az anyját, már rég szerepet cseréltek. Elhordozza a függőségét, ha kell, gondoskodik az étel nélkül hagyott kishúgáról, bevásárol, kitakarít, a lefolyóba önti a piát, a szelektívbe viszi a mindig újratermelődő üvegeket, és közben edz rendületlenül. A pingpongban ő adhatja a szervát, és vissza is passzolhatja a labdát – az életben nem.

Egy lakótelepen, telepi srácok és telepi lányok között játszódik a történet. Zsófi is egy szeretne lenni a sok közül, életgondoktól eltávolodva csak úgy lenni, élni, együtt lógni... De nem teheti. A szürke telepre költöző színes-villogó hullámvasút jár körbe-körbe, ott talán, ha percekre is, megélheti a számára meg nem adatott gondtalan gyerekkort...

A film másik szála a gyermeket örökbe fogadó pár (Balsai Móni és Mészáros András) története, bár az ő drámájuk csak egy-egy snittben jelenik meg, mert az örökbe adó lány szemszögéből követjük nyomon az eseményeket. Érezhető, hogy a nevelőszülőknek közvetítő civil szervezet képviselője (Takács Katalin) Zsófi számára – a leginkább jelenetrendezésben élen járó, labilis szülőanyjával



JELENET A FILMBŐL

ellentétben – egyfajta anyafigura, megnyugtató, megbízható; őt hívja akkor is, amikor megindul a szülés.

Az örökbe fogadó nő is egyfajta anyafigura, empátiával és gondoskodással viszonyul a nála sokkal fiatalabb leendő anyához. A gyermek születése viszont értelemszerűen új fejezetet nyit mindannyiuk életében. A gyermekágyas időszak fokozott feszültséggel terhelt. Ez az a hat hét ugyanis, amikor a szülőanya még meggondolhatja magát, és visszaigényelheti, azaz megtarthatja a gyermekét.

A film második felétől Zsófi fizikai-lelki gyötrelmeit kísérhetjük nyomon, finom, valamelyest eltávolító szűrőn keresztül, esztétikai megoldásokkal, szimbolikus utalásokkal, közelképekkel. Ugyanakkor „a hivatal” mint a történet élő-érező szereplői között közvetítő szerv rideg valóságának érzékeltetésével.

Zsófi anyasága, szülése és gyermekágyi (magányos) időszaka felett nem bábáskodik senki. Egyedül ölel párnát, kisállatot, fájást magához, magában. A fájdalom, úgy tűnik, nem megosztható, nem feloldható. Illetve amikor már elviselhetetlennek éli meg, és addigi életének szegletkövei is megcsúszni látszanak – sokkal bizonytalanabban, mint az eddigiekben láttuk –, lép... De van-e esély a változásra? Lehet-e egyedül, mindenféle támasz nélkül új életet kezdeni? Aki életet ad, tud-e a sajátjéénál jobb életet teremteni? A semmiből, világokat...

Ezeket a kérdéseket szegezi a nézőnek a *Hat hét* című film. Arra indít, hogy felülbíraljuk az előítéleteinket, és képesek legyünk belegondolni a másik embernek a magunkénál sokkal kiszolgáltatottabb élethelyzetébe, átérezni a csöndes drámáját.

■ KINYIK ANITA

# Visszhangok a múltból, kínzó kérdések a mából

**Az Ifjú barbárok és Az ártatlanság véelme már címekben is sokat sejtető darabok, és a színpadon is elementáris erővel hatnak ránk. Előbbit nézve még olykor fel-felnevetünk, utóbbi alatt gyomorgörcsöt kapunk. Mindkét előadásnál azt kívánnánk, bár történhetett volna másként, de tudjuk, hogy amit a színpadon látunk, azzal a való életben dolgunk van. Egyrészt éltetni a magyar kultúrát, másrészt egészséges kötődéssel nevelni a következő generációkat, hogy az erőszak sose bújhasson a jog álarca és páncélja mögé.**

**Ifjú barbárok.** Szokatlan – bár a rendezőtől, ifj. Vidnyánszky Attilától már megszokott – összművészeti, mégis valahonnan valahova haladó, látványos előadás ez, amely Bartók Béla és Kodály Zoltán életéből inspirálódva, Vecsei H. Miklós szövege és a Kolozsvári Állami Magyar Színház társulatának improvizációi alapján készült.

A két világhírű magyar zenetudós barátságát, első népdalgyűjtő útjait, motivációikat és élményeiket ismerhetjük meg a két felvonásban. Vecsei H. Miklós úgy fogalmazott a darab kapcsán: „Bartók Béla és Kodály Zoltán alig húszéves korukban indultak el egy komoly kulturális szembeszélben, mert tudták, hogy az utolsó időket élik, amikor még meg lehet menteni azt, ami nélkülük végérvényesen elveszne. Az egész magyar kultúra csorbított formában létezne, ha ők ezt akkor nem teszik meg saját költségükön, saját tanáraik véleményének ellenére.”

És bár az alkotóknak nem volt céljuk Bartók és Kodály életútját elmesélni, az előadásból mégis sok mindent megtudunk a korról, a környezetről, a gyűjtések körülményeiről. A produkció rendkívül sok humorral és iróniával átszőtt, olykor pedig fájó tényekkel szembesíti a nézőt. „Visszhangokat kerestünk, amik ma ugyanúgy szólhatnak, mint száz évvel ezelőtt” – írja a rendező a darab ismertetőjében.

A csodálatos táncokkal és zenéssel gazdagított játék során a Tokos zenekar közreműködik. Nem szokványos előadás ez, és erre jó példa az is, hogy a két zeneszerző személyén túl megjelenik még – nem is akármilyen módon – egyebek mellett Benny Goodman, Ady Endre, Csáth Géza, de még Eminem is.

Az *Ifjú barbárok* nem hagy pihenni, mondhatni, „sok”, mégis impulzusokkal, tudással és tenni akarással hagyjuk el a nézőteret, mert magyarságtudatunkról, nemzeti azonosságtudatunkról tesz fel fontos és megválaszolendő kérdéseket.

**Az ártatlanság véelme.** „Abszolút igazság nem létezik. Csak jogi értelemben” – cambridge-i professzorának ezen credója szerint dolgozik Tessa, a szenális ügyvéd. A fiatal nő a munkásosztályból, nehéz családi körülmények közül jutott a magasba. Mára már szinte rettegett szakember, aki okosan védekezik, kérlelhetetlenül tesz fel keresztkérdéseket, majd végül „áldozatát” összezavarva és megalázva győzelmet arat. De hát ez a



FOTÓ: BIRÓ ISTVÁN

**Ifjú barbárok.** Kolozsvári Állami Magyar Színház. Főszereplők: Tótszegi Zsuzsa, Imre Éva, Szűcs Ervin. Rendezte: ifj. Vidnyánszky Attila.

dolga, miért nem volt eszesebb a védelem? – hangzik önbizalomban gazdag hitvallása.

De mi történik, ha a tehetséges ügyvédnő – aki nemi erőszak elkövetőinek ügyeiben vesztes per nélkül védi a vádlottakat – maga válik áldozattá? Suzie Miller ausztrál-brit drámaíró 2019-es darabja ezt a történetet tárja elénk. Martinovics Dorina brillírozik a tucatnyi karakterben, legyen az professzor, fiatal kolléga, a saját édesanyja vagy épp alkoholista bátyja, jó barátnője vagy akár az erőszakot elkövető sztárügyvéd. Lenyűgözőek átváltozásai, pedig kellékei csupán két váltás ruha, egy íróasztal és két szék.

Puskás Samu rendező fiatalossága és frissessége az előadás sikerének másik kulcsa. Nem ereszt, csak egészen ritkán jutunk lélegezethez. Kilencven percen keresztül követhetjük végig a fiatal nő addigi életét. A tanulság sokféle lehet, de egy biztos: az igazság nem relatív. És ha az az egyén gyógyulására, épülésére és ezáltal a társadalom fejlődésére szolgál, akkor minden eszközzel harcolni kell a feltárásáért.

És hogy mindez mennyire lehetséges a férfiakra szabott jogrendben, ahol a szexuális zaklatási ügyekben a tanúknak kristálytisztá bizonyítékot kell szolgáltatniuk az igazuk érvényesítéséhez? És mennyire elég egy nő tehetsége bebizonyítani az igazságot, ha ő a szenvedő fél, a vádlott pedig szintén sikeres ügyvéd? Suzie Miller ezekre a súlyos kérdésekre hívja fel figyelmünket, az élhetőbb jövőnk érdekében.

■ KÉZDI BEÁTA

**Az ártatlanság véelme (Prima Facie).** Monodráma. Centrál Színház. Játssza: Martinovics Dorina. Rendezte: Puskás Samu.



# Ballag már a vén diák...

...és itt marad a még vénebb. Romantikus lelkületű tanárként megélni a ballagást különleges élmény. Ez az az alkalom, amely mindenkinek, aki kijárta a középiskolát, egyszeri és megismételhetetlen. (Kivéve azokat, akik három éve végeztek, és akiktől a Covid miatti karantén ezt az egyetlen, vissza nem térő élményt is elvette – örökre. Az iskolában, ahol dolgozom, mi annak idején készítettünk egy ballagási videót az akkor búcsúzóknak az üres templomban – ennél szomorúbb videót el sem tudok képzelni, azóta se volt erőm újra megnézni.)

Idén azonban itt vannak a végzősök, akiknek életük egyetlen gimnáziumi ballagása most van. Mindenkinek egyetlen van. Csak a tanároknak nem. Ami a diáknak egyszeri alkalom, az nekünk ismétlődés. És ahogy múlik az idő, mintha egyre gyorsabb ütemben ismétlődne.

## KÖZELEDŐK, TÁVOLODÓK

Elbúcsúzunk a diákoktól, hogy aztán elkezdjük kísérni a következőket. Ennyit látunk belőlük: négy (esetleg hat vagy nyolc) évet. És jön a következő nemzedék. Közeledő arcok, távolodó hátak.

Izgalmas számomra a gondolat, hogy a pedagógus szó eredetileg gyerekkísérőt jelentett: azt a rabszolgát, aki elvitte a

gyereket a mesterhez, ő maga is végighallgatta az oktatást, így otthon tudott segíteni a tanulásban. Nem ő volt a lényeg – ő csak elkísérte a gyereket a tudás forrásához. Pedagógusként nem vagyok más, mint „gyerekkísérő”, aki a tudás vizéhez vezetem a diákot, és jobb esetben igyekszem szomszárjává tenni. Vele tartok az úton. Egy ideig.

Amikor a diákokról beszélünk, önző módon mindig elkezdem magamat is diáknak érezni: milyenek látnának most a tanáriba? Milyenek láttak annak idején? Beszédtéma voltam a tanáriba, vagy egyszerűen elkönyveltek olyannak, amilyen vagyok? Szídtak? Dicsérték? Kinézték volna belőlem azt, ami lettem? Többet reméltek? Kevesebben bíztak? Gondolkodtak egyáltalán azon, hogy merre megy tovább az életem?

Vagy amikor kikerültem a gim keretei közül, gondolatban ők is az újak felé fordultak? Érdekelte őket, mi van velem, amikor már nem kísérhettek tovább – vagy örültek, hogy nem kellett tovább kísérniük? (Persze a kérdés költői, több tanárommal tartottam utólag is a kapcsolatot, és tudom, hogy érdekelte őket, merre megy tovább a sorsom.)

Lám, évtizedek óta vagyok tanár, de valahol mégis gimistaként gondolkodom.

## ÚTJUKRA ENGEDNI

Sokszor kell biztatnom tanár kollégáimat: ne aggódjanak a diákok jövőéért! Mi a diák életének csak egy meghatározott szakaszát látjuk, igaz, azt közvetlen közelről. Aggódunk, nehogy ekkor valami félrecsússzon. Nehogy ne tanulja meg, amit kell, nehogy hibákat kövessen el. És aggódunk azon is, hogy mi lesz utána. Mi lesz, ha valaki, mondjuk, két év múlva döbben rá, hogy illúzióban élt, álmokat kergetett? El fogja viselni azokat a csalódásokat?

Ilyenkor próbálom megnyugtatni a tanárokat: ne féltsék a diákokat a jövőjüktől! Adják meg nekik, amit lehet, de aztán engedjék őket az útjukra! És ha nem olyan lesz, amilyennek most elképzelik? Akkor mi van? Pofonokat fognak kapni? És akkor mi van? Mi is megkaptuk a magunk pofonjait. Hibáznak? És mi nem hibáztunk? Ez is az életünk része, ettől is gazdagabbak vagyunk. Igazából velük is ez történik.

Megy tovább az életük, ebből csak négy év a „mien”. Csak ezután másfelé mennek, más örömök és bánatok érik őket, máshol élnek meg az élet nevű ajándékot. Nincs előre megírt életút, minden lépése újabb, ismeretlen ösvényekre vezet – és ki az, aki előre látja a teljes útvonalat? Milyen unalmas lenne, ha lenne előre látható kész útvonal!

## AKI VÉGIGKÍSÉR

Egyszer kiszámoltam: életem első harminc évében legalább hatszor kellett újat kezdenem – új közösség, helyzet, feladat, kihívás. Az utolsó húsz évemben csak kétszer – összesen ez még mindig nyolc. És ezekből a mindig változó helyszínekből csak egy volt az a négy év, amelyet a gimnáziumban töltöttem. Néha a Facebookon irigykedve nézem régi barátaimat, akik ott maradtak, együtt élték meg életük későbbi szakaszait – ma is

együtt zenélnek, élnek meg örömeiket és bánataikat. Nekem az jutott, hogy váltanom kellett.

A „még vénebb diáknak”, a tanárnak nehéz megélnie ezt a változást, hiszen lelkemben még a húsz éve végzett diákjaim is akkori arcukkal élnek. És nehezen hiszem el, hogy ők továbbmentek, miközben én maradtam, ahol voltam: a tanári asztalnál. Az élet megy tovább, akármennyire is közhelyesnek hangzik ez a tapasztalat.

Szerencsére valaki, valami mindig megmarad. Van egy nagy-szerű mondat, ami több mint húsz éve nem hagy nyugodni: „Jézus Krisztus tegnap, ma és mindörökké ugyanaz.” (Zsid 13,8) Amikor először elkezdtem rajta tűnődni, kezdő tanár voltam, aki próbáltam hidat találni az akkori fiatalok és magam között – holott akkor még csak pár év volt közöttünk. Mi az, ami összeköt bennünket? Azóta eltelt pár évtized, kollégáim közül többen vannak, akik annak idején akár diákként hallhatták is volna ezeket a gondolataimat; mai diákjaim fiatalabbak nagyobb fiaimnál – és én is rengeteg váltáson, változáson estem át. Van valami, ami megmarad ebben a forgóajtóban, a jövő-menő nemzedékek, találkozások és búcsúzások forgatagában?

Az marad meg, akitől az egész jövő-menő életet kaptuk. Az marad meg, aki maga is emberré lett, és így végigkísér minket emberlétünk egymást váltó szakaszain. Az marad meg, aki tudja, milyen gyermeknek lenni, örülni és szomorúnak lenni, barátaival ünnepelni és közvetlen utána végtelenül magányosnak lenni, aki átélte még a halált is. Sőt aki biztat, hogy ez a jelenlét annyira erős, hogy még az élet vége sem vet véget neki.

Én pedagógus vagyok, kísérő egy darabig. Ő végigkísér. Ezért is mondom kollégáimnak: ne aggódjatok az elballagókért, ha mi már nem vagyunk is velük, valaki mellettük marad tegnap, ma és mindörökké.

■ HEGEDŰS ATTILA



# Krisztus imájáról

## *A Credo evangélikus folyóirat imádságról szóló lapszámának apropóján*

**Amikor az imáról beszélünk, leggyakrabban a Krisztustól tanult imát idézzük fel, de nekem mindig Krisztusnak az Olajfák hegyén elmondott imája és az ott lezajlott események jutnak eszembe először.**

Még az egyetem első évében kaptam feladatul egy különleges emléksanyag feldolgozását, amely váratlanul nagy hatással volt rám, s nemcsak e téma, de a műfaj miatt is. A tartalom és a forma szokatlan-sága a mai napig erősen foglalkoztat.

A szemináriumon kapott téma feldolgozása során olyan domborműveket kellett áttekintennem, amelyeket néhány magyarországi templom külső (!) falába ágyaztak be, s amelyek rendszerint a Krisztus az Olajfák hegyén jelenetet ábrázolják.

A templom nemcsak a gyülekezet, de a város vagy falu közössége számára is szimbolikus épületnek számított, s bár a középkorban nem volt szokatlan, hogy a külső falat festmények díszítették, a domborművek – mint manapság az emléktáblák – elhelyezése egyedibb megoldásnak számított. Nemcsak a gyülekezet látta, hanem a más felekezethez tartozók és az átutazók is, így az általa közvetített üzenet értelmezése során ezt is érdemes figyelembe venni: egyetemes mondanivalóval bírnak ezek a művek.

### **„TÁVOZZÉK EL TŐLEM EZ A POHÁR”**

Krisztus az utolsó vacsora után tanítványaival kiment a Gecsemáné-kertbe, majd a többi tanítványt hátrahagyva Pétert, Jakabot és Jánost magával vitte az Olajfák hegyére – korábban ők voltak színeváltozásának tanúi is –, és arra kérte őket, hogy virrasszanak vele. Ezután őket is hátrahagyva imába kezdett: „Atyám, ha lehetséges, távozzék el tőlem ez a pohár; mindazáltal ne úgy legyen, ahogyan én akarom, hanem amint te.” (Mt 26,39) A tanítványokat közben elnyomta az álom, s amikor Jézus harmadszor keltette fel őket, már látta közeledni Júdást a poroszlókkal. Lukácsnál olvashatjuk, hogy az imádkozó Krisztus előtt megjelent egy angyal: „...hogy erősítse őt. Halálos gyötrődésében

még kitartóbban imádkozott, és verejtéke olyan volt, mint a földre hulló nagy vércseppek.” (Lk 22,43–44) (Míg a Gecsemáné-kerti imája közben vért verítékezett, a Tábor-hegyen arca fényes volt!)

Ez a jelenet fontos momentum a passzióknak, Krisztus szenvedésének első órái ezek, megalázott és szenvedő, emberi mivolta kap itt hangsúlyt – talán éppen ekkor tudjuk a legmélyebben átérezni szenvedését.

A halálfélelemmel küzdő Megváltót kezdetben csak két olajfa között álló alakként jelenítették meg a domborműveken, utalva a helyszínre; később földre vagy térdre borulva, illetve a tanítványokat keltegetve ábrázolták. Egyes ábrázolásokon az imádkozó alak felé nyúlik Isten keze, vagy maga az angyal jelenik meg előtte, illetve a késő középkori ábrázolásokon a jelenet kiegészülhet egy kehellyel (és ostyával), amely előtt térdel, és a háttérben megjelenhetnek a poroszlók. A kehely és ostya egyértelműen az eukharisziára utal, de itt az Úr ítéletének jelképe is: „Jézus rászólt Péterre: „Tedd hüvelyébe a kardodat! Vajon nem kell kiinnom azt a poharat, amelyet az Atya adott nekem?” (Jn 18,11)

### **MEGELEVENEDIK A SZÓ**

A késő középkorra nemcsak a jelenet elemei változtak meg – amivel elérték, hogy egyszerre váljon jelenlővé bennük az isteni kegyelem és ítélet is –, de a műfaj fejlődése eljutott odáig, hogy a domborművek már nincsenek az architektúrának alárendelve. Önálló, saját térrel rendelkező, a templom falához kapcsolt toldalék-építményekben helyet kapó plasztikák, szoborcsoportok lettek. A domborművek ezzel egy időben narratívabbá és részletesebbé váltak; a legkésőbbi darabokra jellemző a síkból való kiemelkedés, amelyeknél csak a háttér dombormű, a főszereplőket az előtérben helyezik el szobor



formájában, s az alakok színpadszerű térben kapnak helyet.

A fejlődés e legutolsó szakaszában műfaji keveredésről is szó van: egyrészt egy domborművű középtér előtt jelennek meg a körplasztikák, másrészt a háttérrel egy freskólátkép adja. Ezek az utolsó munkák már egyre jobban függetlenednek a templom falának síkjától, és épített fülkékben kapnak helyet, amelynek saját boltozata van: a jelenet mintha egy színpadon elevenedne meg előttünk.

A besztercebányai (ma Banská Bystrica, Szlovákia) megoldás a legkomplexebb típus példája. 1500–1510 körül készült, a plébániatemplom hosszházának délnyugati oldalához kapcsolt fülkében helyezkedik el, mely közel hat méter magas, és saját hálóboltozattal fedett. A mű festett volt, de ennek ma már csak nyomai látszanak. Az előtérben négy önálló és életnagyságú szobor van, a középtér dombormű, amely igen részletgazdag. A háttérben a Júdás vezetésével közeledő poroszlókat látjuk egy már festett városi környezetbe illesztve. A szereplők mozdulatai elevenek, a fiziognómiák változatosak, az út termélységet érzékeltet. Az előteret és a háttérrel határozottan elválasztja egymástól a kerítés, melyen több poroszló is átmászik, ezzel megbontva a két sík éles elválasztását, és egységbe is vonva őket. A fő jelenetet – Krisztus imáját az angyal előtt – számos mellékjelenet egészíti ki: nemcsak a kerítésen áttörő poroszlók alakjára, hanem az egyik tanítványt a szökéstől visszatartó alakra is gondolhatunk.

Ennél a domborműnél már a műfaji keveredés is fokozottan jelen van. A háttérben megfestett vedutában [látkép; részletes, tényszerű, realista festmény, rajz

vagy metszet, amely egy várost vagy más települést ábrázol – a szerk.] Besztercebányát szokás felismerni a régi városházával, bár a konkrét városábrázolás nem valószínű.

## IMÁDKOZZUNK – DE HOGYAN?

Az Olajfák hegye jelenet mint a templom külső falán folyamatosan látható bibliai ábrázolás – melyet tehát nemcsak kiemelt alkalmakkor tekinthetnek meg a hívek, illetve nemcsak a helyiek, hanem az átutazók számára is szem előtt lévő alkotás – mintegy felhívásként funkcionál a helyes magatartási modellt megmutatva: maga Krisztus az, aki előttünk imádkozik,

a legemberibb pillanatában jelenik meg, s aláveti magát Isten akaratának. Ezzel példaképe a hívő embernek, miközben bűnbánatra és a templom látogatására is buzdít minket.

A besztercebányai mű esetében ráadásul az önreprezentáció kapcsolódik össze azzal a művel, amely a város számára szimbolikus jelentéssel bíró építményen kapott helyet, s a szenvedéstörténet egyik legdrámaibb és -megindítóbb jelenetét mutatja be. A monumentális, művészi szempontból is reprezentatív alkotás egyszerre tanúja a donátor, ajándékozó nagylelkű felajánlásának, s e művel a város értékeit gyarapítja, de felajánlása saját ájtatosságának a mementója is; ezt

egyértelművé teszi címerének szerepeltesével.

Az *Olajfák hegye* kompozíció egyszerre hirdeti a megrendelő áldozatosságát és gazdagságát. Ráadásul a Krisztus megígása és az Úr akaratát elfogadó hívő képe a magándevóció [*devóció: felajánlás a szerk.*] eszközeként a vallás egyéni (és hétköznapi) megélését segíti. A besztercebányai szoborcsoport esetében ennek hatóságát a szcenikus térkezelés is fokozza.

A besztercebányai alkotás a barokk *theatrum sacrum* (szent színház) előzményeként a betlehemes szekrények, a keresztút-ábrázolások és a Szent Sír-építmények közegében értelmezhető. A besztercebányai művön látható műfaji keveredés az illuzionizmust és a színpadiasságot fokozza, mely segíti a mű szakralitásának átélését: a látvány eszközeivel kommunikál és reprezentál. Meghatározó élmény volt számomra látni, hogy éppen ezt a bibliai jelenetet örökítették meg egy ilyen különleges, szokatlan helyen.

Idén a konfirmációt és az elköteleződést állítja középpontba egyházunk, s amikor erről szerkesztőségünk is értesült, tudtuk, hogy hitünk személyes megélésének egyik fundamentumáról, az imáról, az imádkozásról kell „beszelnünk” a *Credo* hasábjain: mindenkinek van meghatározó imaélménye, de kevesen szoktak erről tudatosan gondolkodni. Pedig az ima mind belső lényegét, mind (külső) megnyilvánulásait tekintve számtalan lehet. Nemcsak vallásonként lehet eltérő, de nekünk, híveknek is megvan a saját bevált gyakorlatunk: lehet egyéni és közösségi, spontán vagy szervezett, imádkozhatunk szavakkal és énekelve, de szótlannal is, akár kontemplatív – szemlélődő – módon, akár gesztusokkal, sőt táncsal is. Egy biztos: a leginkább vágyott kommunikációs forma az imádság, ösztönös igényünk, hogy megszólíthassuk Urunkat, ami néha könnyen jön, míg máskor nem találjuk a hozzá vezető utat.

Célunk a lapszámban közreadott írással az volt, hogy közösen gondolkodjunk az imáról: mit jelentett Luther Márton számára, mi mindent jelenthet számunkra, mitől lesz jó, milyen örökséget hordozunk általa; a nagymamától hallottuk, a gyülekezetben tanultuk, családi körben mondtuk el együtt minden este? A közösséghez tartozás szimbóluma vagy az Isten keresésének egyéni útja?

■ ISÓ M. EMESE,  
a *Credo* evangélikus folyóirat  
főszerkesztője



FOTÓ: BALLA MÁRIA

A besztercebányai plébániatemplom külső falán elhelyezkedő, Olajfák hegyi jelenetet ábrázoló dombormű részlete – Krisztus imája

# Hallhatóan evangélikus!

A Magyarországi Evangélikus Egyház félórása




Kéthetenként  
hétfőn, 13.30-kor  
a Kossuth rádió műsorán  
Interneten: [mediaklikk.hu](http://mediaklikk.hu)

**27. KÖSZI Napvető mesés élménytábor 1-4. osztályosoknak (napközis) Budapesten, július 3-7.** Te is mindig szeretnél volna hercegnő vagy lovag lenni? Mesebeli szárnyakon visszarepülni a múltba, lovagi tornán harcolni, királyi bálon táncolni, szörnyetegekkel megküzdeni? Bájitalt készíteni, vízcstatázní, kincset keresni? Ha te is bátran felöltöd a lovagi páncélt, a hercegnői tiarát, akkor köztünk a helyed! A *KÖSZI Napvető mesés élménytábor* olyan kisiskolásoknak szól, akik esténként még otthon alszanak, de napközben nagy kalandokra és sok törődésre vágnak. Idei mottó: *Lovagregény*. A költség-hozzájárulás, a kedvezmények és a technikai részletek pontos leírása a KÖSZI honlapján - [koszi.net](http://koszi.net) - található. Információ: Pázmándi Bettina reklám- és marketingmenedzser, 30/515-3733; e-mail: [koszi@koszi.net](mailto:koszi@koszi.net).

**22. KÖSZI Nyomkereső detektívtábor, Piliscsaba.** Kölyökturnus: 3-8. osztályosoknak, július 16-22. Kamaszturnus: 7-12. osztályosoknak, augusztus 6-12. Mottó: *Vissza a jövőbe*. Jólesne egy nyári hétre hátrahagyni a gondjaidat? Szeretnél egy rejtély közepébe csöppenni, amelyet új barátokkal közösen kell megfejtenetek? Szabadulós játék, logikai fejtörők, helyszínelés, vetélkedők várnak rád, családias közösségben! A *KÖSZI Nyomkereső detektívtábor* élvezetes szerepjátékot és izgalmas csapatmunkát kínálunk, miközben észrevétlenül fejlesztjük a fiatalok kulcskompetenciáit. A költség-hozzájárulás, a kedvezmények és a technikai részletek pontos leírása a KÖSZI honlapján - [koszi.net](http://koszi.net) - található. Információ: Pázmándi Bettina reklám- és marketingmenedzser, 30/515-3733; e-mail: [koszi@koszi.net](mailto:koszi@koszi.net).

**Csendeshét Piliscsabán.** Jöjj, és lásd! Szeretettel hívunk mindenkit idén is a piliscsabai családos/többgenerációs csendeshetünkre június 26. és július 1. között. Téma: a látás. A reggeli áhítatokon a szervezők (Győri Gábor, Horváth-Hegyí Ádám, Hulej Enikő, Tamásné Zsóka és Váróczi Aranka) szolgálnak *János evangéliumból*, illetve a *Jelenések könyvéből* való igék alapján. Az esti evangelizációs sorozaton Grendorf Péter a zsoltárokba való betekintésre hív. Bizonyágtételre Győri András Timótheust és Győrfi Mihályt várjuk. Lelki töltkezést biztosítanak a kics csoportos beszélgetések, az alkotás öröme, a gyermek- és ifjúsági programok és lelkigondozói beszélgetések. Jöjjetek hát, és lássátok! Jelentkezési határidő: május 31. További információ, jelentkezés Máté Timeánál a [mtimea@hotmail.com](mailto:mtimea@hotmail.com) e-mail-címen vagy a 30/688-4311-es telefonszámon.

**Tisztelettel meghívjuk a Jézus Testvérei Ökumenikus Diakóniai Rend** soron következő alkalmára, amelyet május 21-én 16 órától tartunk. Helyszín: a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa épületének földszinti kis tanácsterme (1117 Budapest, Magyar Tudósok körútja 3.). Az istentisztelettel egybekötött találkozó főtémája „a teremtésgondozást szorgalmazó Róma püspöke, a pápa Magyarországon”. Szeretettel várjuk részvételét.

**„Te vagy a látás Istene.” (1Móz 16,13) Missziói és munkatársi konferencia az Evangélikus Missziói Központ szervezésében** július 2-től 5-ig (vasárnap estétől szerda délig) a piliscsabai Béthel Missziói Otthonban (Széchenyi u. 8-12.). Szolgálattelvők: Györkéné Csákány Marianna énekes, Kárpátalja • D. Szebik Imre püspök és Szebik Imréné • Bence Imre lelkész, énekszerző • Szemerei János püspök • Ujlaki-Győri Anna mentálhigiénés szakember • Gömbös Tamás lelkész • Weisz Péter kórházigazgató, a Barankovics Izraelita Műhely elnöke • Molnár Viktor lelkész, Felvidék • Szabó Ferenc tábort lelkész • Deák Bálint lelkész, Partium • Lupták György és Luptákné Hanvay Mária lelkészek • Szeverényi János lelkész. Részvételi díj: 15 000 Ft, 3-14 éves korúaknak 10 000 Ft (támogatott ár). Aki tud, hozzon ágyneműhuzatot, de 1500 Ft/fő mosatási díj ellenében igényelhető is. További kérésünk, hogy jelezzék, ha valaki glutén-, tej- vagy tojásérzékeny. Jelentkezési határidő: június 20. Jelentkezni lehet postai úton, telefonon vagy e-mailben: Evangélikus Missziói Központ, 1164 Budapest, Batthyány Ilona u. 38-40. Telefon: 1/400-3057; e-mail: [evmis@lutheran.hu](mailto:evmis@lutheran.hu).

**Harang eladó!** Új öntésű, 725 kg, G hangú, füles. Érdeklődni: (06) 30/728-8161; [www.harangontes.hu](http://www.harangontes.hu).

# A báb csak eszköz – a főszereplő Isten

*Az evangélikus bábfesztiválon jártunk*



**Ez évben is különleges előadásokkal, a legkülönbébb technikákkal és egyedileg készített bábkokkal és díszletekkel készültek az országos evangélikus bábfesztivál fellépői. A Budapest-Kőbányai Evangélikus Egyházközség Kápolna Színpadán április 22-én az alsósági, a büki, a soproni és a soroksári gyülekezet bábcsoportja mutatta be produkcióját. A tizenkilencedik alkalommal meghirdetett seregszemlét egyházunk országos irodájának gyülekezeti és missziói osztálya szervezte.**

Isten kezében eszközzé válni nem jelent mást, mint az Úrról tanúságot tenni, az ő szeretetét és jóságát hirdetni és teljes életet élni – mutattak rá a fiatalok előadásai a bábfesztiválon, melynek központi témája ezúttal Mózes élete volt.

Bár Mózes nemegyszer vitatkozott az Úrral, mégis mindig Isten közelében zajlott az élete – állapította meg 2Móz 3,12a alapján tartott áhítatában Bányai Tamás ifjúsági referens, az Evangélikus Hittudományi Egyetem teológushallgatója. Kiemelte, hogy nem a félelmek és az aggodalmak, hanem az Istenbe vetett bizalom az, ami a jó úton vezetheti az életünket. Az alkalom kapcsán így fogalmazott: „A báb a megszólaltatója nélkül csak eszköz. Azt ti, bábozók teszitek élővé. Ha élővé teszitek, akkor arra is alkalmas, hogy Isten nagy tetteit meséljétek el velük. De a történet főszereplői nem ti vagytok, de még csak nem is a bábkok, sőt nem is Mózes, hanem Isten. Ő az, aki megígéri, hogy velünk van

minden helyzetben. Ő adott szemet, hogy meglássuk a csodákat, és ő adott száját, hogy elmeséljük ezeket egymásnak.”

A mesélést *Mózes botja* című előadásával a Büki Evangélikus Egyházközség 2006-ban alakult bábcsoportja kezdte. A Giczi Nikolett hitoktató vezetésével minden évben különleges produkcióval készülő csapat idén is színpompás darabban, igényesen kidolgozott díszlettel lepte meg a nézőket, és több technika alkalma-

zásával mutatta be Mózes életét születésétől a haláláig.

Az öt éve alakult soroksári evangélikus plántáló gyülekezet bábcsoportja *Miben különbözik ez az este a többitől?* – Mózes páskája című előadása a páskavacsora hagyományát idézte fel. A kultúrtörténetileg is érdekes darabban színpadi dramatizálást és árnyjátékot is alkalmaztak. A csapatot Blatniczkyné Hammersberg Ganczstuckh Júlia lelkész készítette fel, és a szülőket is bevonta a játékba.

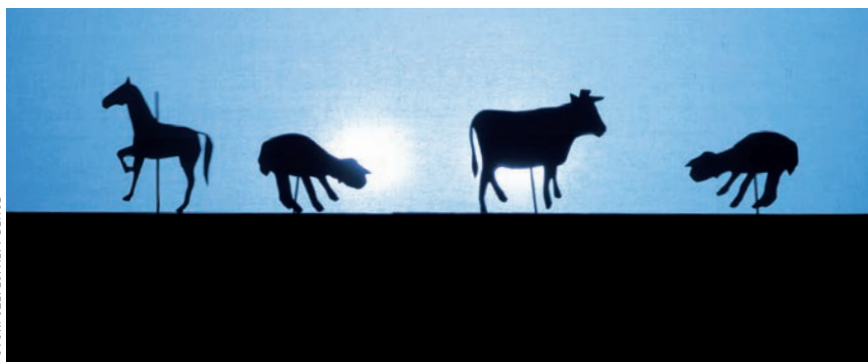
A *Csak a csoda* címet adta előadásának a Soproni Evangélikus Egyházközség bábcsoportja. A gyülekezet hittanosaiból álló formáció – Cséry Ágnes hitoktató irányításával – dramatizált elemekkel mutatott rá, hogy miként Mózes is számos nehézséggel küzdött, mégis az Úr iránymutatását követte, ugyanúgy nekünk is lehetőségünk van arra, hogy felismerjük: „...nem a félelem lelkét adta nekünk Isten, hanem az erőt, a szeretetet és a józanosság lelkét.” (2Tim 1,7)

Az Alsósági Evangélikus Egyházközség három évvel ezelőtt alakult bábcsoportja *Egyiptom hercege* című előadásában kreatívan ötvözte a különböző bábtechnikákat. A Heczél Sándorné, Zsuzsa vezetésével fellépő csapat igényesen kidolgozott, számos esetben újrafelhasznált anyagokból készített díszletei előtt adta elő Mózes életét.

A bábélemlések után a zsűri értékelte a produkciókat. Amint a zsűrielnök, Krista Anita bábművész, tanár elmondta, a fellépők ez alkalommal is kiváló előadásokat mutattak be. A szakmai véleményt is magában foglaló értékelésében nemcsak az előadó fiatalok felkészültségét dicsérte, hanem a felkészítő tanárok és a közreműködő szülők kitartó munkáját is méltatta.

Az egész napos rendezvényt Bányai Tamás és Somogyvári Júlia ifjúsági referensek közreműködésével Szidoly Roland lelkész, ifjúságimunkaág-vezető moderálta, a zenei szolgálatot a Közel zenekar tagjai biztosították.

■ GALAMBOS ÁDÁM



FOTÓK: SZÉPESFALVY BENCE

# Vendéglátás evangélikus módra

*Sopronban tartották harmincötödik vándorgyűlésüket az európai protestáns muzeológusok*

A párizsi székhelyű Francia Protestáns Egyháztörténeti Társaság és a Francia Protestáns Egyház immár harmincöt éve szervez találkozókat a hugenották által létrehozott gyűjtemények, múzeumok, emlékhelyek részére. Ezekon kezdetben csak az anyaországban működő intézmények vettek részt, de hamarosan bővítették a meghívottak körét, és külföldön élő hugenottákat is vártak az alkalmakra.

A vándorgyűlést csütörtök este Krisch András, a soproni gyűjtemények vezetője nyitotta meg, ezt követően Szemerei János üdvözlő beszédével folytatódott a program. A Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület püspöke a koronavírus-járvány miatt többször elhalasztott konferenciára való várakozásról szólt. Mint fogalmazott, az ezzel járó kellemetlen érzést mindannyian ismerjük, ugyanakkor ez „fel-

tességeinek felfedezésével folytatódott a program. Az evangélikus templom bemutatását Kuzsner Péter orgonaművész koncertje követte.

Az előadásokban többször szó esett az artikuláris helyekről, szombaton pedig előben is megtekinthették a résztvevők a környék egyik legszebb templomát, a nemeskéri artikuláris templomot. A francia református vendégek nagy érdeklődéssel várták a kirándulást Pápára, a dunántúli reformátusok központjába. Az est gasztronómiai élményekkel zárult, az evangélikus Gangl-pincészet borait kóstolták a meghívottak.

Vasárnap délelőtt a hagyományos német nyelvű istentiszteleten Holger Manke lelkész német-francia kétnyelvű igehirdetéssel készült. A konferencia hivatalos része ezzel a templomi alkalommal zárult, örömeinkre azonban sokan maradtak a „hosszabbításra” is.

A következő két napban a környék további evangélikus és turisztikai értékeihez vittük el a vendégeket. A „magyar Versailles”, vagyis a fertői kastély elbűvölte őket. A páneurópai piknik helyszínét, ahol 1989-ben világtörténelem íródott, a téma szakértője, Wolfgang Bachkönig mutatta meg. A történelmi Magyarország legkisebb szabad királyi városa, Ruszt nemcsak a gólyák városa, hanem a borai híresek.

Sárvár a 16. század második felére az egész Dunántúl egyik kiemelkedő evangélikus központja lett, itt készült el Sylvester János első teljes magyar Újszövetség-fordítása, köszönhetően a Nadasdy családnak, akik százötven éven át a hazai protestantizmus támogatói voltak. A községi városnézés központjában is a protestáns múlt állt.

A visszajelzések alapján elmondhatjuk, hogy sikerült élménygazdag, szakmai szempontból is tartalmas és színvonalas konferenciát szerveznünk az ide látogató vendégeknek. Különösen fontosnak tartjuk, hogy bemutattuk a nyugat-dunántúli evangélikusok fordultatos múltját. Emellett igyekeztünk a gasztronómiai élvezetekkel is lenyűgözni a vendégeket.

■ K. A.



1997-ben már valdenseket [középkori eredetű, pápaellenes vallásfelekezet – a szerk.] és más protestáns egyházi múlttal foglalkozókat, majd olasz, cseh és német vendégeket is invitáltak. Magyarországról már a kilencvenes évek vége óta részt vettek a gyűléseken a budapesti evangélikus, illetve a debreceni református gyűjtemények képviselői, sőt utóbbiak 1999-ben a vándorgyűlés házigazdái is voltak.

A közelmúltban az a gyakorlat alakult ki, hogy váltják egymást a francia és más európai helyszínek. 2020-ban Sopronban lett volna a találkozó, de a Covid közbeszólt, és a rendezés a következő két évben sem volt lehetséges. Idén azonban már semmi sem állhatta útját, hogy a Soproni Evangélikus Gyűjtemények adjon helyszínt április 27. és május 2. között a nemzetközi találkozóknak. Nagy örömeinkre szolgált, hogy több mint negyvenen jelezték részvételi szándékukat, elsősorban Franciaországból, de többen jöttek Németországból, Svájcól, Ausztriából és Csehországból is.

is értékelheti, meg is édesítheti a nehezen létrejött találkozásokat, és még jobban kiemelheti azok fontosságát és értékét”.

A vendégek részéről Isabelle Sabatier, a Francia Protestáns Egyháztörténeti Társaság vezetője köszöntötte az egybegyűlteket a soproni gyűlékezeti házban, majd átadta a társaság emlékérmét Szemerei János püspöknek.

Pénteken délelőtt német nyelvű előadásokat hallhattak a jelenlévők. Czenhe Miklós, az Evangélikus Országos Levéltár vezetője a hazai evangélikusok történetét foglalta össze. Krisch András a helyi evangélikus eseményekre koncentrált, a nagyszámú francia résztvevő miatt külön kitért az 1809-es francia megszállás és az evangélikus egyház kapcsolatára. Krähling János egyetemi tanár az előadásában a hugenottáknak a protestáns templomépítésre gyakorolt hatásáról, európai és hazai templomépítészeti érdekességekről szólt. Délután a soproni gyűjtemények gazdag anyagának megismerésével, majd a várostörténeti sétán Sopron neveze-



## ORATIO OECUMENICA

Mennybemenetel ünnepe

Lelkész: Mennyei Atyánk! Köszönjük, hogy egyszülött Fiad életével rámutatott a te szándékaid tisztaságára, tanításával pedig rávezetett, hogy a te kegyelmed messze nagyobb, mint a mi földi vágyódásaink, mulasztásaink és botlásaink összessége. Jézus Krisztust mi, emberek a halálba küldtük, de te feltámasztottad, s most a te mennyei trónusodnál közbenjár értünk. Add, hogy nevében könyörögve elnyerjük mindazt, ami üdvünket szolgálja, hitünket erősíti.

Lektor: Krisztusunk! Add, hogy egész életünk rólad tanúskodjon, segíts, hogy elszántak és kitaratóak legyünk a szolgálatban, melyre rendeltél. Közösségednek add meg, hogy feltétel nélküli bizalommal forduljon hozzád. Ruházd fel erőddel, hogy hűséges és bátor szószólója legyen örömhírednek, a halál fölött aratott győzelmednek. Egy szívvel és egy lélekkel hisszük, hogy...

Gyülekezet: ...velünk vagy, Urunk, minden napon!

Lektor: Krisztusunk! Add, hogy mindazok, akiket szolgálatra és követésre hívtál, erőt merítsenek gondoskodásodból, és a vigasztalás szavát szégyenkezés nélkül mondják, a jószág tiszta cselekedeteit őszintén és hitelesen gyakorolják. Küldd szereteted követéit a békéltetés szolgálatába, hogy a szívek meg ne keményedjenek! Egy szívvel és egy lélekkel hisszük, hogy...

Gyülekezet: ...velünk vagy, Urunk, minden napon!

Lelkész: Bizony velünk vagy, Urunk, minden napon! Egyedül abban bízunk, hogy a halál feletti győzelmedben minket is részesítesz. Reménységünk, hogy az élők földjén lakóhelyet készítesz számunkra. Küldd el most közénk Szentlelkedet, hogy ne csak álljunk tétlenül az ég felé nézve, hanem minden félelem nélkül Atyánknak, az élő és igaz Istennek szolgáljunk, akinek jobbján a Szentlélekkel együtt élés és uralkodás mindörökké.

Gyülekezet: Ámen.



ILLUSZTRÁCIÓ: GABRISCH ANITA

## Evangélikusok. Bárhol?

A közösségi médiában megjelenni a többség számára egyértelmű része a mindennapoknak, míg mások értetlenül állnak ezen oldalak népszerűsége láttán. Elvégre enélkül is lehet teljes életet élni, a lájkok formájában kapott visszacsatolás nem létszükséglet.

A közösségi oldalak funkcióját napjainkban nem korlátozhatjuk kizárólag az egyén személyes imázsának építésére, hiszen a vicces videók és a többnyire hasznos praktikákról szóló tartalmak mellett ezek a felületek elsődleges hírforrásnak is tekinthetők. Kapcsolatok ápolására, világi és ismerőseinkről szóló hírek követésére valóban alkalmas egy közösségi fiók, azonban az álhírek, valamint az érdektelennek ítélt tartalmak akkor is megtalálnak és beszippanthatnak, ha minden erőnkkel el akarjuk kerülni ezeket. Szeretnénk a bennünket érdeklő dolgokról valóságos tájékoztatást kapni, de ez esélytelennek tűnik, nem éri meg csak ezért letölteni egy ilyen alkalmazást. Nem megoldhatatlan, de nehéz az offline világban lépést tartani minden ismerősünkkel. Azonban más a helyzet, ha evangélikusok vagyunk...

**Gyülekezet. Bárhol.** Így szól a LutherApp mottója, amely nem más, mint egy kifejezetten evangélikusoknak készült közösségi applikáció. A Magyarországi Evangélikus Egyház hivatalos közösségi applikációjának elsődleges célja, hogy hiteles információt biztosítson – evangélikusoknak evangélikusoktól. Az alkalmazás jelenleg nyílt tesztfázisban fut. Ez azt jelenti, hogy technikailag folyamatosan

fejlődik, tehát ha használat közben bármilyen nehézség adódik, akkor az applikációt fejlesztő csapat visszacsatolási lehetőséget biztosít a [lutherapp@lutheran.hu](mailto:lutherapp@lutheran.hu) e-mail-címen.

**Kapcsolódás. Bárhol.** Biztatjuk lelkészeinket, pedagógusainkat és az evangélikus gyülekezetek szolgálattevőit, tagjait, hogy töltsék le az applikációt, és használják események népszerűsítésére, csoportok működtetésére, tájékozódásra és tájékoztatásra. Online is megérthetjük, mit jelent egy nagy evangélikus közösséghez tartozni, megismerhetünk más evangélikusokat is – határainkon belül vagy túl.

**Lehetőség. Bárhol.** A kapcsolattartás mellett pályázatok, versenyek és egyéb hasznos tájékoztatók, kiírások jöhetnek szembe velünk, ha az app hírfolyamát böngésszük. A tematikus, folyamatosan frissülő csoportok a nagyobb átláthatóságot biztosítják. Az eseménynaptárhoz pedig részletes programfüzet is csatolható.

**Közösség. Bárhol.** Cél egy hiteles, önazonos, elsősorban valóságos online közösség kiépítése, s ehhez minden evangélikusra szükség lesz. Kapcsolattartó egyházként prioritást élvez a közösségépítés evangélikus testvéreinkkel, a LutherApp pedig ennek a célnak az elérését hivatott elősegíteni. Az applikáció ingyenesen letölthető Android- és iOS-eszközökre a [lutherapp.hu](http://lutherapp.hu) weboldalról, működtetése pedig csak rajtunk áll. Legyünk bárhol evangélikusok! ■

## MENNYBEMENETEL ÜNNEPE – 1THESSZ 1,2–10

# Jobb nektek, ha én elmegyek?

**Súlytalan ünnep?** Meglepő, hogy milyen súlytalanává vált mennybemenetel ünnepe. Amennyire nagy figyelem övezi az inkarnációt, amennyire odafordul karácsony felé az egész világ, annyira jellemzi az érdektelenség és az értetlenség Jézus szolgálatának záró mozzanatát. Ünnepejük egy nagy eseménysorozat kezdetét, de mindennek a beteljesedésével, az Atyához való felemeltetés dicsőségével nem tudunk mit kezdeni.

Talán azért, mert ebből a történet felületes ismerője a búcsúzást hallja ki, valaminek a kényszerű végét, azt, hogy Jézus ezután már testi valójában nem lesz jelen közöttünk? Mindenesetre Lukács és Máté evangélista fontosnak érzi, hogy beszámoljon erről, hiszen a mennybemenetelben ők Jézus földi szolgálatának egy újabb isteni igazolását látták: az Atya magához emeli Fiát, aki hűségesen végigjárta útját, és győztesként térhet haza a menny dicsőségébe.

**Mindenki ünnepe.** Eszembe jut Jézus búcsúbeszédének egy részlete: „...*jobb nektek, ha én elmegyek...*” (Jn 16,7) Ott és akkor biztosan nehéz lehetett igazat adni az ő szavainak, elfogadni, hogy ez mégiscsak jót jelent, jót hoz majd az övéi számára. Jézus földi szolgálata véget ér, legalábbis testi értelemben, de ezzel együtt a lelki jelenléte megtapasztalhatóvá válik. A vele való kapcsolat már nincs helyhez és időhöz kötve, mindenki számára elérhető, befogadható.

Ez már nem csak a tizenkét kiválasztott s a hozzájuk tartozó szélesebb kör, még csak nem is a választott nép számára érhető el. Mindenkinek szól a meghívás, ő mindenkivel kapcsolatba szeretne kerülni, szolgálatát teljességre akarja vinni. Mennybemenetel ünnepe éppen ezért a kezdet ünnepe is, a lehetőségé, amelynek igazságáról kétezer év kereszténységének a története tanúskodik.

**A thesszalónikaiak tanúságtétele.** Akárcsak a húsvéti eseményeket, úgy a mennybemenetel dicsőséges történetét is az emberi értetlenség, bénultság övezi. A tanítványok végignézik, ahogy Uruk felemeltetik a földről, és eltűnik a szemük elől. Azután tovább kémlelik az eget, s angyalok emlékeztetik őket Jézus ígéreteré, amelynek a megvalósulását láthatták.

”

Beszédes a helyzet, mintha maga a szituáció is kifejezné tanácstalanságukat: Akkor most hogyan tovább? Mi a következő lépés? Ez nem túl biztató részlete ennek a beszámolóknak. De éppen ennek tükrében válnak erőteljessé Pál apostol szavai,

melyek egy Krisztus jelenlétét megélő, nehéz körülmények között is helytálló, sokak számára példát adó közösség életét tárják elének.

Thesszalónikában már mindenki tudta a „feladatát”, ugyanis – amint Pál írja – „*emlegetjük a mi Istenünk és Atyánk színe előtt hitből eredő munkátoakat, szeretetből jövő fáradozásokat és a mi Urunk Jézus Krisztusba vetett reménységeket állhatatosságát...*” Hit, remény, szeretet valósága, Jézus jelenlétének gyümölcsei tanúskodnak arról, hogy Uruk nem hagyta magukra őket, lelki jelenléte megtapasztalható.

**Valóságos jelenlét.** Mit üzenhet ma, 2023 tavaszán Isten igéje

ezen az ünnepen? Felnnyithatja szemünket arra, hogy a feltámadott Úr miként áll ma is népe mellett, hogy minden nehézség, minket körülvevő bizonytalanság ellenére ez biztos alapja lehet életünknek. A vele való közösségnek látható jelei vannak, a hit, remény és szeretet hármassága megtapasztalható. A miénk is lehet Pál apostol hálaadása, aki a címzett gyülekezet életében felfedezi a feltámadott és mennybe ment Úr munkáját, gondoskodva róluk, hogy rajtuk keresztül minél többekhez eljusson Isten igéjének a jó híre.

Hálát adhatunk a megtartatásért, vírushelyzet után és háború árnyékában; megköszönhetjük azt a szeretetet, amelyet a testvéreinktől kapunk; ott lehet a reménység bennünk: Isten gondoskodik arról, hogy megváltó terve célhoz érkezen a mi életünkben és ebben a világban is.

■ KECZKÓ PÁL

**Imádkozunk!** *Megváltó Jézusunk! Köszönjük, hogy a mai ünnep is emlékeztethet bennünket a te szeretetedre. Köszönjük, hogy az Atya ennek dicsőségében is megmutatta a megváltás nagyságát. Hálát adunk azért, hogy titokzatos módon, de mégis velünk vagy, mellettünk állsz, és elvezetsz minket is országod örömébe. Ámen.*





## BEMUTATKOZIK A NAGYKANIZSAI EVANGÉLIKUS GYÜLEKEZET

# Négy lelkész, százharmincöt év

Kanizsa evangélikus egyháztörténeti jelentősége a reformáció koráig nyúlik vissza. A település a 16. század első felében a Nádasdyak birtoka volt, Kanizsai Orsolya, Nádasdy Ferenc nádor felesége pedig a reformáció pártfogója. A nádori család oltalma alatt szilárdult meg helyben a reformáció, és hű támogatókra talált a kanizsai várnagyokban és tisztartókban.

Kanizsa első evangélikus lelkésze Szeremlyéni Mihály volt. A 16. század második feléből Hosius Jakab és Hohenberg Farkas lelkészek neve maradt fenn az utókornak. 1600-ban a török elfoglalta a várost. Az ellenreformáció utáni időszakból az 1800-as évek első feléig semmiféle feljegyzést nem találunk arról, hogy lett volna a városban evangélikus közösség.

A nagykanizsai evangélikus gyülekezet alapításának a fiókgyülekezetté alakulást tekintjük. Ekkor, 1845-ben határozták el a hívek, hogy telket vásárolnak, imaházat és iskolát építenek. 1857-től már állt az iskola és az imaterem is. Első tanítójuk az a Péterfy Sándor volt, akit országos tanügyi munkásságáért, a Tanítók

### Evangélikus istentisztelet a Duna Televízióban



evangélikus templomból. Igét hirdet Makoviczky Gyula lelkész.

Május 28-án, pünkösd ünnepén 11 órától istentiszteletet közvetít a Duna Televízió a nagykanizsai

tanítók Háza létrehozásáért „a tanítók atyjának” is neveznek.

Bár az evangélikus iskola 1884-ben megszűnt, a gyülekezet szépen gyarapodott, a századfordulóra már százhusz családból állt. Amikor a városi tanács az evangélikusok templomépítési kérését tárgyalta, a városplébános megkérdezte: „Kik azok az evangélikusok?” Erre egy zsidó vallású tanácsstag azt felelte: „Azok az evangélikusok, akik szeretik egymást.”

1890-ben készült el a templom – Koch János kaposvári építész tervei

alapján, Morandini Román építész kivitelezésében – és a lelkészalakás. Ezután alakították ki a templombelső, az oltárt, a szószéket, karzatot, bútorzatot. Az oltárkép Major Jenő festőművész alkotása, Jézus megkeresztelését ábrázolja. A templomszentelésre 1891-ben került sor. 1899-ben a közösség önállósult, és anyaggyülekezetté vált.

Hütter Lajos felépítette a templomot, Horváth Olivér pedig benépesítette. Lelkészsége alatt épült a gyülekezeti ház, amely pezsgő gyülekezeti életnek adott otthont. Fonyad Pál megőrizte a közösséget a nehéz időkben, Deme Dávid a rendszerváltás után felvirágoztatta – négy lelkész, százharmincöt év szolgálat, az Isten gazdag áldása a gyülekezeten.

Májusban ünnepeljük gyülekezeti társulásunk, a Nagykanizsa és Környéke Társult Evangélikus Egyházközség létrejöttének tizedik évfordulóját. Nagykanizsa, Szepetnek, Sand, Pat, Szökedencs és Marcali gyülekezeteinek közösségét a szükség hozta létre, de az összetartozás tartja egyben. Így leszünk együtt most is Isten házában pünkösd ünnepén. ■

# Közel kétezer-ötszáz gyermek az evangélikus ovis olimpián



FORRÁS: MEE / GYÜLEKEZETI ÉS MISSZIÓI OSZTÁLY

rok, mosoly, az együtt játszás öröme és a közösségépítés határozta meg evangélikus óvodáinkat az esemény napján. A Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Irodája Gyülekezeti és Missziói Osztályának szervezésében évről évre megrendezett program ismét egymásra és Istenre figyelő, derűs alkalmat hozott az óvodák életébe. A nap folyamán az áhitat, a közös imádság mellett különböző játékos, egymásra és a teremtett világra fókuszáló feladatokkal foglalkoztak a gyerekek.

Szellemi és lelki feltöltődést, örömteli együttlétet élhettek meg azok az evangélikus óvodába járó gyermekek, akik részt vettek az ország különböző pontjain egy időben tartott tizenharmadik országos evangélikus ovis olimpiai játékokon április 27-én. Az egész napos programhoz harminc evangélikus óvoda százhárom csoportja csatlakozott. Így kétezer-négy-száznyolcvanhét óvodás lett „olimpikon”.

Az óvodai munkatársak odaadó szolgálatának köszönhetően csillogó szempá-

A Szutyányiné Zsédely Dóra, a győri Péterfy Sándor Evangélikus Óvoda pedagógusa által összeállított változatos és ötletes feladatok minden korosztály számára kihívást és szórakoztató játékot jelentettek. Bár az ovis olimpiát minden intézmény a saját településén bonyolítja le, az óvodák közötti összetartozás-élmény így is létrejött, hiszen a gyermekek játéka az intézmények közötti kapcsolatot, a nagyobb közösséghez tartozást is kifejezte.

■ G. Á.



## ORATIO OECUMENICA

Mennyei Atyánk, aki elküldted hozzánk egyszülött Fiaidat, hogy megismertesse velünk az üdvösség útját, és ő azt ígérte, hogy elküldöd hozzánk az igazság Lelkét, hogy még teljesebben megismerhessünk téged, és általa tanúskodni tudjunk megváltó szeretetedről, gyermeki bizalommal fordulunk most hozzád: hallgasd meg könyörgésünket.

Őrizz meg minket a szeretet nélküli ítélkezéstől. Ne engedd, hogy megütközést okozzunk embertársainknak, és megvessük őket azért, mert hitben erőtlenekek véljük őket, vagy mert másképpen élnek és gondolkodnak, mint mi, hanem add nekünk a szeretet Lelkét, hogy békességre törekedjünk és építeni tudjunk ott, ahol széthúzás van. Jézus Krisztusért kérünk: Urunk, hallgasd meg minket!

Irgalmadba ajánljuk a betegeket, a nélkülözőket, az egyedül maradtakat, a gyászolókat és mindazokat, akik a háború miatt rettegnek, szenvednek, és menekülni kényszerülnek. Erősítsd meg őket hitükben, és éreztesd meg velük, hogy te a megpróbáltatások között is szereted őket, és nem hagyod magukra. Küldj hozzájuk vigasztaló és segíteni kész testvéreket. Jézus Krisztusért kérünk: Urunk, hallgasd meg minket!

Irgalmadba ajánljuk Krisztus földi egyházát, benne gyülekezetünket. Adj igaz igehirdetőket, tanítókat és előljárókat, és ne engedd, hogy téves eszmék rabjaivá váljunk. Adj bölcseséget országunk és településünk vezetőinek, hogy felelősségteljes munkájukat népünk javára, mindannyiunk meglegedésére végezzék, akaratodba belesimulva. Jézus Krisztusért kérünk: Urunk, hallgasd meg minket!

Mennyei Atyánk, hálát adunk, hogy Szentlelkeddel vezetsz minket az élő Krisztus megismerésére, és általa téged is jobban megismerhetünk, és reménységgel és örömmel tekinthetünk eljövendő országodra.

Ámen.

EVANGÉLIKUS  
Élet

A Magyarországi  
Evangélikus Egyház lapja  
Megjelenik kéthetente

E-mail: evelet@lutheran.hu • EVÉlet online: [evangelikusélet.hu](http://evangelikusélet.hu) • Hirdetésfelvétel: [hirdetes@evelet.hu](mailto:hirdetes@evelet.hu)  
 • Előfizetés: [kiado.penzugy@lutheran.hu](mailto:kiado.penzugy@lutheran.hu) • Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24.  
 Tel.: 06-20/824-5519 • Szerkesztőségi titkár (hirdetési ügyek referense): BALLA MÁRIA ([maria.ballal@lutheran.hu](mailto:maria.ballal@lutheran.hu)) • Főszerkesztő: KÉZDI BEÁTA ([beata.kezdi@lutheran.hu](mailto:beata.kezdi@lutheran.hu))  
 • Hírszerkesztő: VITÁLIS JUDIT ([judit.vitalis@lutheran.hu](mailto:judit.vitalis@lutheran.hu)) • Olvasószerkesztő: DOBSONYI SÁNDOR ([sandor.dobsonyi@lutheran.hu](mailto:sandor.dobsonyi@lutheran.hu)) • Korrektor: MÁTÉ TÓTH ZSUZSANNA ([matetot@gmail.com](mailto:matetot@gmail.com))  
 • Tervezőszerkesztő: SZABÓ DÁVID KÁROLY ([david.szabo@lutheran.hu](mailto:david.szabo@lutheran.hu)) • Rovatvezetők:  
 BALLA MÁRIA – Oratio oecumenica ([maria.ballal@lutheran.hu](mailto:maria.ballal@lutheran.hu)), SZABÓNÉ MÁTRAI MARIANNA – A vasárnap igéje ([mariann.matrai@lutheran.hu](mailto:mariann.matrai@lutheran.hu)), HEGEDŰS ATTILA – Ifjúság ([attila.hegedus@lutheran.hu](mailto:attila.hegedus@lutheran.hu)), TAMÁSY TAMÁS – Új nap – új kegyelem ([tamytam@t-online.hu](mailto:tamytam@t-online.hu)), DR. ECSEDI ZSUZSA – Cantate ([ezsu@lutheran.hu](mailto:ezsu@lutheran.hu)), KOVÁCS ELEONÓRA – Thesaurus ([eleonora.kovacs@lutheran.hu](mailto:eleonora.kovacs@lutheran.hu)), BODA ZSUZSA – Népszerű teológia, Evangélikus arcképcsarnok ([bodazszusalutherkiado@gmail.com](mailto:bodazszusalutherkiado@gmail.com)) • Kiadja a Luther Kiadó ([kiado@lutheran.hu](mailto:kiado@lutheran.hu)), 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 06-1/317-5478, 06-20/824-5518  
 • Felelős kiadó: ANTAL BÁLINT, a Luther Kiadó igazgatója ([balint.antal@lutheran.hu](mailto:balint.antal@lutheran.hu)) • Nyomdai előállítás: PRIME RATE KFT. (1044 Budapest, Megyeri út 53.) [Primerate.hu](http://Primerate.hu); felelős vezető: DR. TOMCSÁNYI PÉTER • Árusítja a kiadó. • Terjeszti a Magyar Posta Zrt. Terjesztési ügyekben reklamáció a Magyar Posta Zrt. Hírlapüzletág telefonszámán: 06-1/767-8262 és a Luther Kiadónál. • INDEX 25 211, ISSN 0133-1302 (nyomtatott), ISSN 1787-0313 (online)  
 • Előfizethető közvetlenül a kiadónál. Az előfizetési díj beföldön egy példány esetén negyedévre 5100 Ft, fél évre 9600 Ft, egy évre 18 000 Ft. • Kedvezményeinkről a [Lutherkiado.hu](http://Lutherkiado.hu) oldalon tájékozódhat. • A lap digitálisan is előfizethető a Luther Kiadó webáruházában. Digitális előfizetés negyedévre 3000 Ft, fél évre 5500 Ft, egy évre 10 000 Ft. Egy digitális lapszám ára: 600 Ft. • Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejével regisztrálni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. • Beküldött kéziratokat nem őrünk meg és nem küldünk vissza. • Címlapfotó: PETE DÓRA



## HÚSVÉT ÜNNEPE UTÁN 6. VASÁRNAP (EXAUDI) – RÓM 14,13–19

## Igazság, békesség, öröm

A 19. század végére az orvosok már sokféle műtétet végeztek, sok betegséget tudtak gyógyítani, mégis sok volt a haláleset. A legtöbb fertőzések miatt. Egészen addig, míg Semmelweis Ignác, a pesti egyetem szülészeti tanára meg nem fejtette, hogy a kórokozókat maguk az orvosok viszik át egyik betegről a másikra, illetve a boncolt holttestekről a betegekre. Kezdeményezte, hogy az orvosok minden vizsgálat előtt és után mosanak kezet, fertőtlenítsék az eszközöket, és mindig steril körülmények közt műtsenek.

Sokan nem akartak engedelmessé válni, de amikor mégis megtették, csodálattal tapasztalták, hogy mennyire lecsökkent a fertőzőes betegségek száma. A veszélyes műtétek rutinbeavatkozássá váltak. A tisztaság és a tisztátalanság ezekben az esetekben élet és halál kérdésének eldöntője volt.

**Értelmezett különbségek.** Pál apostol tisztaságról és tisztátalanságról szól ebben az igében. Bár nem objektíven megítélhető tisztaságról és tisztátalanságról, hanem a korabeli keresztyének erről folytatott vitájáról.

A zsidókból lett keresztyének – akik vallási szokásaikat a Krisztus-hitre térve sem hagyták el – szembesültek azzal, hogy a pogányokból lett keresztyének nem vették figyelembe az ő tisztasági törvényeiket. Szörnyülködve látták, ahogyan mások tisztátalan ételt ettek. Pedig eltérő háttérük miatt a pogányokból lett keresztyének nem is tudhatták, mi tiszta, és mi tisztátalan. Olyan törvények közé próbálták kényszeríteni a zsidókból lett keresztyének a pogány háttérűeket, amelyek számukra értelmezhetetlenek és ismeretlenek voltak.

Ezért írja Pál apostol: önmagában semmi sem tiszta vagy tisztátalan, hanem csakis attól lesz azzá, hogy annak tartják. Kulturális hagyományok, nemzeti örökség nem lehetnek akadályai a Krisztushoz való tartozásnak. Az orvostudománytól eltérően a vallási életben nincs önmagában tiszta és tisztátalan. Csak az a tisztátalan, amit annak tartanak.

És mivel itt éppen ételről szól az apostol, nagyon egyszerű párhuzamot találunk mai életünkben is. Míg a Kárpát-medencében élő emberek többsége számára a zsíros kolbász és a pacal teljesen megszokott étel, addig a világ más részén élők számára – akik elfogyasztják a csigát, kagylót vagy apró rágcsálók húsát – ez elfogadhatatlannak számít. De lehetne-e azt mondani, hogy aki kagylót eszik, vagy aki marhahúst vagy kizárólag zöldséget, az nem jó keresztyén? Nyilvánvaló, hogy ezek a különbözőségek nem minősíthetik keresztyén életünket.

”

**Több az ételnél.** Pál érvelése a kisebbtől a nagyobb felé halad. Először az ételek tisztaságáról beszél. De végül elérkezik az érvelés csúcspontjára: „Ne tedd tönkre ételleddel azt, akiért Krisztus meghalt.” A másik embert Pál apostol így tudja láttatni velünk. Egy ő azok közül, akikért Krisztus meghalt. Lehet, hogy húsvétól már nagyon eltávolodtunk, de nem távolodunk azoktól, akikért Krisztus meghalt.

„Hiszen az Isten országa nem evés és ivás, hanem igazság, békesség és a Szentlélekben való öröm.” Lehet sokféle dolgon vitatkozni. Lehet szokásokat, véleményeket ütköztetni. Azonban



PIETER CLAESZ: CSENDÉLET SONKÁVAL (1625)

vitathatatlan, hogy Isten országának jelenvalóságát csak ott tapasztalhatjuk meg, ahol érvényesül Isten megigazító igazsága, ahol békesség van a testvérek között, és ahol örömünk Isten csodái felett érzett öröm lehet.

Semmelweis professzor az újításával életek megszámlálhatatlan sokaságát mentette meg. Pál apostol egy másik területen, de ugyanezt tette. Egyértelműsítette, hogy minket nem választhat el Krisztustól és egymástól az ítékezés hangulata, szokása, hagyománya vagy az, hogy megmondjuk, ki vagy mi tiszta és tisztátalan. Arra törekedjünk, ami a közösség tisztaságát: a békességet és egymás építését szolgálja.

■ NAGY ZOLTÁN

**Imádkozzunk!** Mindenható Istenünk! Áldunk téged azért, hogy Krisztusban megmutattad, nemcsak a halált győzted le, hanem képes vagy lerombolni az ítélező lelkiületünk építette akadályokat és a szokásaink okán kialakult gátakat is ember és ember között. Szentlelked örömeiben építsd a téged követők közösségét, megigazítsa és megbékéltetve magaddal az egész világot. Ámen.



# Új nap – új kegyelem

**Vasárnap (május 21.)** Vidámíts meg újra szabadításoddal, támogass, hogy lelkem készsége legyen. Zsolt 51,14 (Jak 5,13; Jn 16,5–15; Ef 3,14–21; Zsolt 27) Milyen jó készsége lelkületű emberrel találkozni! Milyen jó, ha azt érzem, valaki nyitott irántam, segítőkész velem és másokkal! Isten igéje kinyitja bennem az ajtót egy gondolat előtt: milyen jó, ha én magam is készsége, nyitott, segítőkész vagyok másokkal! Mert amit átéltem, azt szeretném továbbadni. Mindez pedig nem tőlem fakad, hanem Isten Lelkének munkája az én lelkemben. Lehet, hogy szomorú és erőtlenség vagyok, de Isten kegyelme megerősít, megvidámít. Lehet, hogy a bűn vagy a halálfélelem rabja vagyok, de Isten megszabadít. Támogat, hogy lelkem készsége legyen öfelé és felebarátaim felé.

**Hétfő (május 22.)** Örüljétek az Úrban mindenkor! Fil 4,4a (Préd 8,15; Ez 11,14–20; Fil 2,12–18) Olyan bátorító Pál apostol felhívása az örömről! Vágyunk is rá, hogy öröms legyen az életünk – de hogyan lehetne mindig örülni? Lehetséges-e egyáltalán? Az öröm egyszerűen egy érzés. Sokféle esemény kiválthatja bennünk. Egy érzés, amelyet el is törölhet egy másik esemény, amely már más érzést vált ki belőlünk, akár szomorúságot, fájdalmat, dühöt. De én dönthetek az öröm mellett! Mert tudom, hogy Isten irántam való szeretete és kegyelme megtart, bármi történjen is velem. Ezért még a megpróbáltatásaimban is örülhetek annak, amit az Úr értem és minden emberért tett. Az ő szeretetétől semmi el nem választhat. Ez az Úrban való mindenkori öröm alapja.

**Kedd (május 23.)** Tartsátok meg és teljesítsétek azt, amit Istenetek, az Úr megparancsolt nektek, ne térjétek el attól se jobbra, se balra! 5Móz 5,32 (Mt 22,37–39; Ézs 41,8–14[17–20]; Fil 2,19–30) Isten parancsolata jó, törvénye felüdíti a lelket. Azért kaptuk, hogy mérték legyen számunkra, és legyen mihez igazodnunk. Ne térjünk el tőle se jobbra, se balra, hogy jó irányba haladjunk az életünkben: gondolkodásunkban, szavainkban, cselekedeteinkben, kapcsolatainkban. Minden felmerülő helyzetben.

**Szerda (május 24.)** Amikor elcsügged a lelkem, te akkor is ismered utamat. Zsolt 142,4a (Mt 11,28; Ézs 32,11–18; Fil 3,1–11) Van, amikor titkolom: „Csüggedt, alélt vagyok, / Fáraszt a szó, / Bénultan ér napom, / Ha rossz, ha jó.” (EÉ 246,1) Megpróbálok nem terhelni ezzel másokat, megpróbálok úgy tenni, mintha minden rendben lenne. De tudom, hogy Istenem látja, mi van bennem. Ha kifelé nem mutatom is, ő akkor is látja utamat, lelkiállapotomat. És ha erre gondolok, akkor már az is

eszembe jut rögtön, hogy mégsem vagyok egyedül! „S menten fogy bú, keserv, / Szűnik hiány. / Látván jóvoltodat, / Szívemben dal fakad, / S ha már dicsérni tud, / Mást nem kíván!” (EÉ 246,3)

**Csütörtök (május 25.)** Valóban nagy a kegyesség titka: aki megjelent testben, igaznak bizonyult lélekben, megjelent az angyaloknak, hirdették a népek között, hittek benne a világon, felvitetett dicsőségben. 1Tim 3,16 (Mik 5,1; ApCsel 1,12–26; Fil 3,12–21) A Jézusról szóló evangéliumot, örömhírt hirdeti kezdettől fogva a benne hívők serege. Ez a sereg akkor is nagyon fontos, amikor szemmel láthatóan csak egy kicsiny nyáj. De ez is a kegyesség titka: hogy nem a szám fontos, nem az, hogy itt és most mennyien ismerjük és hirdetjük Isten szeretetének a titkát, hanem a szív, hogy teljes hittel bizakodjunk benne, és adjuk tovább az örömhírt azoknak, akik ránk bízottak: a körülöttünk lévőknek. A kicsiny nyáj is a hívők nagy seregébe tartozik, és Isten országának növekedésén munkálkodik.

**Péntek (május 26.)** [Isten] e mostani időben mutatja meg igazságát: mert ő igaz, és igazá teszi azt is, aki Jézusban hisz. Róm 3,26 (Dán 9,14b; Jn 19,25–27; Fil 4,1–9) Léteznek igaz ügyek, és jó kiállni mellettük. Csakhogy sokszor azt éljük meg, hogy hiába keressük az igazságot. Túl sok az igazságtalanság, túl sok a részizagság. Ettől kiábrándulttá válhat az ember, szkeptikussá, cinikussá. Ugyanakkor létezik egy igazság, Isten igazsága és az ő országának igazsága, amely nem részizagságok halmaza, hanem Isten mindent létrehozó és megtartó szeretetének igazsága. Ez a szeretet Jézus Krisztusban jelent meg a világban. Aki benne hisz, az a saját életének minden részizagságát és igazságtalanságát (az általa és az ellene elkövetetteket egyaránt) leteheti Isten elé. Isten igaz, és igazá teszi azt is, aki Jézusban hisz.

**Szombat (május 27.)** És hogy ő bennünk marad, azt a Lélektől tudjuk meg, akit nekünk adott. 1Jn 3,24 (5Móz 32,4b; Zak 4,1–14; Fil 4,10–23) Jézus a mennybemenetele előtt megígérte tanítványainak: nem maradnak magukra, mert eljön a Pártfogó, a Szentlélek. Általa pedig Jézus is bennünk marad a Lélek által, és a tanítványok is őbenne. A parancsolatainak megtartásával kapcsolatosan beszélt nekik erről. Vagyis nemcsak valami „lelkizés” ez a Jézusban hívők életében, hanem konkrétum: Aki megtartja az ő parancsolatait, az őbenne marad, és ő is abban... Aki valóban hisz Jézusban, az valószínűleg az ő útján jár, nemcsak szóval, hanem cselekedettel és igazsággal. Az ő Lelkének vezetésével.

# OTTHON AZ EGYETEMI ÉVEK ALATT



Várjuk jelentkezéset a Magyar Protestáns



Tanulmányi Alapítvány szakkollégiumába, a **PROFESZ** -be!



Pár percre a Normafától vár keresztény egyetemi közösségünk,

egy-, kétágyas szobák, nyugalom, csend Budapest tetején...



Minden évfolyamról várjuk a felvételizőket!

Felvételi felhívás a  
2023/24-es tanévre

**PROTESTÁNS  
FELSŐOKTATÁSI  
SZAKKOLLÉGIUM**  
1121 Budapest, Eötvös út 35.

Jelentkezés: <https://profesz.hu/felveteli.html>



# Melletted vagyunk- lélekkal, ismerettel

Te is segíthetsz, ha egyházi és civil 1%-os  
felajánlásoddal az evangélikus egyház  
és az evangélikus szeretetotthonok,  
oktatási intézmények, gyülekezetek  
munkáját támogatod.

1%



Magyarországi  
Evangélikus Egyház

Technikai  
szám: **0035**

evangelikus.hu

**1%**